

512.

Milénium 1002 - 2002

513.

Obsah ročníka 2002	strana
Titulná strana Miléniového roka 2002.....	512
Obsah ročníka 2002.....	513
Úvodom do roku 2002.....	514
Stav obyvateľov mesta k 31.12.2002.....	515
Počasie v roku 2002.....	516
Hospodárenie mesta za rok 2002.....	518
Nové stavby v meste v roku 2002.....	520
Nezamestnanosť v roku 2002.....	523
Zmeny v riadení školstva.....	524
Dopravná nehodovosť v roku 2002.....	525
Ceny mesta za rok 2001.....	526
Ceny primátora mesta za rok 2001 a 2002.....	527
Významné návštevy.....	528
O družobných stykoch.....	529
Tabuľa predstaviteľov mesta.....	532
Vyšla prvá farebná knižná publikácia s názvom Šaľa.....	533
Fantázia- najlepší sci-fi časopis roka.....	534
Šaľa má najkrajší kalendár na Slovensku.....	534
Miléniové slávnosti mesta Šaľa.....	535
Terra Wag -tisíc rokov jedného regiónu.....	538
Privilegiálna listina uhorského kráľa Štefana I.	541
Výstava pod názvom Terra Wag- tisíc rokov jedného regiónu.....	544
Medzinárodná konferencia.....	544
Najstaršia podoba názvu Šaľa.....	545
Renesančný kaštieľ.....	546
Pamätná tabuľa holokaustu.....	547
Noviny pre pedagógov a žiakov okresu.....	548
Vzácné archeologické nálezy vo Veči.....	548
Zachránime naše pagaštany?.....	549
Úspešný šaliansky Challenge Day	549
Rozlúčili sme sa s Markusom Gállom.....	550
Nové röntgenové pracovisko	551
Zo života našej farnosti.....	552
50. výročie založenia Základnej umeleckej školy v Šali.....	553
Čestný doktorát RNDr. Jozefovi Kollárovi.....	555
Veľká cena Slovenské zlato RNDr. J. Kollárovi.....	556
Výrobkom Dusla udelili certifikát Slovak Gold	556
Pro CS oslávil 10 rokov od svojho vzniku.....	557
Šaliansky Maľko už po deviatykrát v Šali.....	558
Zvíťazila Šalianka Andrea Trubačová.....	558
Republiková súťaž Slávik Slovenska 2002.....	559
Huslista Juro a klavirista Laco Patkotóovci.....	560
Koncert v šalianskom kostole.....	560
O činnosti šalianskeho skautského zboru.....	561
Šalianski voltížni jazdci štvrtí na svete.....	562
Hádzanárky Dusla Šaľa získali siedmy titul majstra Slovenska	563
Vyhodnotenie najúspešnejších športovcov za rok 2001.....	564
Šaľan Ladislav Belovič majster sveta v štvorkajaku.....	565
XII. ročník medzinárodných voltížnych pretekov v Šali.....	566

Úspešný atlét Slovana Duslo Šaľa.....	566
Šalianski strelci úspešne reprezentovali	567
Medzinárodné majstrovstvá SR veteránov strelcov v guľových disciplínach	567
Vydarená jeseň šalianskeho futbalu.....	568
Voľby do Národnej rady Slov. republiky.....	569
Komunálne voľby do orgánov samosprávy obcí.....	571
Ing. Tibor Baran -novozvolený primátor mesta.....	573
Slovensko bude členom Európskej únie v roku 2004.....	574
Záver.....	575

514.

Úvodom do roku 2002

Mimoriadne bohatý na mnohé udalosti bol rok 2002. Z nich si tohoročná kronika mesta vybrala tie najdôležitejšie a najzaujímavejšie.

Po štyroch rokoch to bol konečne tento rok, kedy sme už v Šali nezaznamenali pokles počtu obyvateľov mesta i keď prírastky v tomto roku za posledných dvanásť rokov boli najnižšie. Tak ako to už u nás v počasí býva, aj v tomto roku došlo k niekoľkým nepriaznivým poveternostným javom, ako boli silné mrazy v januári a vysoké horúčavy v júni a v júli s teplotnými rekordmi, čo malo vplyv aj na tohoročné poľnohospodárske úrody.

Mesto udelilo aj v tomto roku Ceny mesta, Ceny primátora mesta a vyhodnotilo najúspešnejších športovcov minulého roka. Už v predchádzajúcom roku sa naše mesto chystalo na Miléniové oslavy prvej písomnej zmienky o našom meste. Tie oslavy sa prelínali celým rokom, ale hlavné najdôležitejšie akcie boli sústredené v druhej polovici mesiaca júna. Uskutočnilo sa vyše dvadsať náročných kultúrnych, spoločenských a športových podujatí s bohatým scenárom a s účasťou známych šalianskych, okolitých a družobných súborov.

V kronike mesta sme v tomto roku jubilejnom uverejnili stručné dejiny mesta a okolitého územia od najstaršej písomnej zmienky, ako aj fotokópiu prvej písomnej zmienky o tomto území nazvanom Terra Wag.

Aj v tomto roku navštívili naše mesto niektorí významní hostia, ako minister slovenskej vlády Ftáčnik a Čarnogurský, ako aj ďalšie vzácne návštevy z našich družobných ciest. Na besedy na našich školách a pri významných výročiach našich podnikov ako aj pri vystúpeniach kandidátov v rámci volebnej kampane sme sa pravidelne stretávali s významnými osobnosťami. Naďalej sa aj v tomto roku úspešne rozvíjali družobné styky s tromi mestami susedných krajín, s Českom (Felč), Maďarskom (Oroszlán), a Poľskom (Konskie).

V roku 2002 sa v celej našej vlasti, teda aj u nás, uskutočnili voľby do Národnej rady Slovenskej republiky (parlamentné voľby) ako aj komunálne voľby -voľby do orgánov samosprávy obcí. Doterajší primátor mesta Mgr. Július Morávek, ktorý vykonával funkciu dve volebné obdobia už v tomto roku nekandidoval. V predvolebnej kampani kandidovalo päť kandidátov na funkciu primátora mesta. V tesnom volebnom boji zvíťazil nezávislý kandidát Ing. Tibor Baran, ktorý do svojej funkcie nastúpil až v januári 2003.

Pre nedostatok potrebných financií malo mesto možnosti v tomto roku ukončiť iba málo stavieb, no niektoré sú významné a budú pokračovať aj v roku 2003, kedy sa plánuje ich dokončenie. Patrí sem najmä výstavba nových nájomných bytov ako aj radových rodinných domov a samostatných rodinných domov za večianskym sídliskom. V meste sa prebudovali bývalé detské jasle na Dom dôchodcov, vybudovala sa nová čerpacia stanica a buduje sa moderný stánok firmy Diamond a športovo-strelecký areál pri Hetméni. Do konca roka 2002 sa v Šali odovzdali do užívania nové rodinné domy v počte 37 v rôznych uliciach mesta, najviac však v obytnom celku Orechová II., kde sa súčasne vybudovali aj cesty a chodníky.

Tohoročná kronika prináša správu aj o hospodárení mesta v roku 2002. Nezabudlo sa v spomienkach na niektoré okružle výročia ako aj na významné kultúrne a športové udalosti roka. Je však potrebné spomenúť tu aj veľké nedostatky v živote nášho mesta, ako zachovávanie čistoty a poriadku verejných priestorov, údržbu vnútorných komunikácií a zelených parkových plôch a boj s rastúcou kriminalitou.

515.

Stav obyvateľov mesta Šaľa k 31.12.2002

Počiatočný
stav k 31.12.2001

PRÍRASTKY

ÚBYTKY

24 898	narodených 188	prist'ahovaných 486	prírastok spolu 674	zomrelých 157	odst'ahovaný 511	úbytok spolu 668
--------	-------------------	------------------------	------------------------	------------------	---------------------	---------------------

Prírastok za rok 2002 : +6

Stav obyvateľstva k 31.12.2002 : 24 904

V počte 188 narodených bolo 85 chlapcov a 103 dievčat.

V prírastku 486 prist'ahovaných občanov bolo 218 mužov a 268 žien.

Od roku 1989 bolo v tomto roku najmenej narodených detí ,a to len 188,v porovnaní s rokmi 1991(407),1990(375),1992(340) a 1989(329).

Po štyroch predchádzajúcich rokoch (1998,1999,2000 a 2001),kedy sme v našom meste zaznamenávali úbytok obyvateľstva, bol konečne zastavený tento úbytok. V tomto roku 2002 totiž pribudlo oproti roku 2001 6 obyvateľov, čo však vďaka prist'ahovaným a nie narodeným, ktorých bolo práve v tomto roku najmenej za posledných 12 rokov.

Matričný úrad mesta Šale zaznamenáva údaje týkajúce sa občanov mesta Šale ,ale aj údaje týkajúce sa ostatných občanov, ktorí sa v Šali narodili, zomreli alebo sobášili a nie sú obyvateľmi nášho mesta.

Matričný úrad zaznamenával v roku 2002 455 v Šali narodených detí, z ktorých bolo 244 chlapcov a 211 dievčat. V roku 2002 zaznamenali na úrade 353 úmrtí, z čoho bolo 182 mužov a 171 žien. V tomto roku uzavreli v Šali 121 sobášov, z toho 42 bolo cirkevných a 79 civilných. Tri sobáše sa konali s cudzincami.

Rodičia dávali novorodencom najčastejšie tieto mená:

u chlapcov:

Adam (12krát), Adrián (9), Filip (8), Samuel (8), Dávid (8), Michal (8), Patrik(8), Dominik (7), Martin (7), Matúš (7);

u dievčat:

Viktória (8krát), Natália (7), Nikola (7), Simona (6), Kristína (6), Lucia (5), Veronika (5), Dominika (5), Paulína (5), Lenka (4).

516.

Počasie v roku 2002

Počasie v roku 2002 bolo porovnateľné s počasím predchádzajúcich rokov.

Nedošlo v tomto roku k mimoriadnym poveternostným javom. Extrémne teplotné javy sa síce vyskytli aj v tomto roku, ale boli to známe výkyvy počasia, ktoré zvykneme pozorovať každý rok. Zaznamenali sme si iba raz že prudkú víchricu a to 28. októbra, kedy v nemocničnom parku a v niektorých uliciach mesta došlo k polámaniu stromov.

Súvislá snehová pokrývka trvala na začiatku roka do 18 januára a potom nastalo výrazné oteplenie, pri ktorom sa 28. januára vyskytla rekordne vysoká teplota až 18,7°C, pričom tuhé mrazy vrcholili už skôr, a to 3.-6. januára s teplotami -11 až -15°C.Najmenej zrážok v tomto roku (len 14mm) padlo v januári a vo februári (31mm).Pomerne málo zrážok bolo aj v jarných mesiacoch, pričom teploty boli dosť vysoké. Najviac zrážok bolo nameraných v júli (101mm).Vysoké horúčavy v júni a júli, kedy padli polstoročné teplotné rekordy(13.-24. júna +36°C a 13 júla +33°C) značne ovplyvnili zber a výnosy obilovín. Jeseň bola pomerne teplá a dlhá ako aj daždivá. Silné oteplenie nastalo v čase od 14. do 23.novembra,kedy denné teploty dosahovali +19 až +21°C.Zima k nám zavítala až 8.decembra (-4°C) a od 8. do 29.decembra bol zaznamenaný celodenný mráz, pričom od 15.decembra bola 14 dní trvajúca súvislá snehová pokrývka. Mesiac december bol v tomto roku nezvyklo najstudenším

mesiacom s priemernou teplotou -1.2°C.

Ročný chod zrážok, teploty a slnečného svitu v kalendárnom roku 2002
meraný na pozorovanej stanici SHMÚ v Žihárči

zemepisná dĺžka 48,04 vých. dĺžky
zemepisná šírka 17,52 sev. šírky
nadmorská výška 111 m.n.m

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	
XII.	Rok 2002											
Zrážky	13,8	26,3	37,0	24,1	58,9	46,5	123,6	92,2	60,4	79,4	52,2	
	55,2	669,6 mm										
Teplota	-0,7	4,2	6,3	10,3	17,7	20,3	22,3	20,5	14,5	9,1	7,2	
	-1,2	10,8°C										
Slnečný svit	60,3	67,2	193,9	184,0	241,3	286,2	277,1	206,6	182,1	109,4	67,3	
	42,0	1917,4 hodiny										

Ročný chod zrážok v kalendárnom roku 2002
meraný v osade Hetméň na Roľníckom družstve a v meste Šaľa

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
2002													
Šaľa- mesto	14	31	35,5	28,5	48	42,5	101	99,5	54	91	57		
	72,5	674,5 mm											
Šaľa- Hetméň	11	30	39	27	53	42	111	91	56	85	58		
	52	655,0 mm											

517.

Priemerná teplota vzduchu v stupňoch Celzia	za vegetačné obdobie (IV.-IX. mesiac)
17,60°C	
	za hydrologický rok (XI.-X. mesiac)
9,93°C	
	za kalendárny rok (I.-XII. mesiac)
10,8°C	

Množstvo zrážok v mm	za vegetačné obdobie (IV.-IX. mesiac)	405,7 mm
	za hydrologický rok (XI.-X. mesiac)	627,6 mm
	za kalendárny rok (I.-XII. mesiac)	669,6 mm

Slnečný svit v hod.	za vegetačné obdobie (IV.-IX. mesiac)	1379,1 hod.
	za hydrologický rok (XI.-X. mesiac)	1939,1 hod.
	za kalendárny rok (I.-XII. mesiac)	1917,4 hod.

Extrémne hodnoty v roku 2002

Maximá:	Najvyššia nameraná teplota: 36,7 °C dňa 23.6. a 36,2°C dňa 10.7
Teploty:	Najvyššia priemerná denná teplota 23,6°C dňa 23.6.
Minimá:	Najnižšia nameraná teplota: -15,4°C dňa 20.12.
	Najnižšia priemerná denná teplota -12,2°C dňa 20.12.

Počet dní so súvislou snehovou pokrývkou

v januári 18 dní, v decembri 9 dní

najvyššia snehová pokrývka : 28 cm

Posledný jarný mráz: -5,5 °C dňa 7.4.
Posledné sneženie: 25.marca
Prvý jesenný mráz: prízemný 30.sept.,v 2m výške 5.novembra -0,1°C
Prvé sneženie v jeseni: 7.novembra
Extrémne dažde: 69,8 mm 16.júla
Trvalá zachovalá snehová pokrývka: do 18. januára a od 15. do 28. decembra-14 dní
Prvý celodenný mráz v jeseni: 8.-9.decembra -4 až -6 °C
Dni s celodenným mrazom: od 9. do 26. decembra

Meranie sa uskutočnilo podľa SEČ ,a to 3 razy denne : o 6,48(7,48) o 13,48(14,48) a o 20,48(21,48) v zátvorke podľa letného času

Niektoré fenologické údaje od roľníckeho družstva Šaľa za rok 2002

Začiatok jarných poľných prác- príprava pôdy začala :2 marca

Začiatok siatia obilovín:

jarný jačmeň: 4.marec
cukrová repa: 14.marec
kukurica: 21.marec

Zber úrody značne sťažovali mimoriadne horúčavy pred započatím žatvy .Žatva bola ukončená veľmi skoro už 13 júla. V iných rokoch vtedy začínala! Ozimné obilniny boli silne poškodené virózami a preto došlo aj k vyorávkam niektorých parciel. Pre veľké horúčavy obilie zahorelo, čo malo za následok zníženie očakávanej úrody. Zber cukrovej repy sťažovalo veľmi daždivé jesenné počasie. Úrody hustosiatych obilovín boli zato porovnateľné s predchádzajúcimi rokmi. Veľmi nízka bola úroda hrozna vplyvom zimných mrazov a ľadovcom.

Roľnícke družstvo hospodári na 3270 ha poľnohosp. pôdy zamerané je viac na živočíšnu výrobu.

Počet hovädzieho dobytku:	2550ks	výroba hovädzieho mäsa	480 t
z toho kráv:	880ks	výroba bravčového mäsa	635 t
Počet ošípaných:	6000ks	výroba mlieka	5 800 000 litrov

518.

Hospodárenie mesta za rok 2002

Rozpočet mesta a jeho štruktúrne zloženie bolo vymedzené zákonom č. 303/1995 o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov .Rozpočet mesta Šaľa na rok 2002 bol už schválený uznesením Mestského zastupiteľstva č. 72001 dňa 20.12.2001, ale v priebehu roka 2002 bol tento rozpočet z objektívnych príčin trikrát upravovaný a po poslednej úprave 1. júla 2002 bol prijatý v tejto podobe:

príjmy: 276 777 tis. Sk
výdavky: 263 195 tis. Sk
prebytok: 13 582 tis. Sk

Celkové plnenie rozpočtu mesta Šaľa k 31.12.2002:

	Príjmy	Výdavky	Prebytok
Plán	276.777 tis. Sk	263.195 tis. Sk	13.582 tis. Sk
Plnenie	231.135 tis. Sk	230.397 tis. Sk	738 tis. Sk
%plnenia	83,51%	87,54%	

Z prebytku hospodárenia mesta za rok 2002 vo výške 738 tis. Sk bolo navrhnuté vytvoriť rezervný fond mesta Šaľa a tento použiť v roku 2003 na splatenie časti istiny prijatých úverov.

Príjmová časť rozpočtu : plán :276 777 tis. Sk skutočnosť: 231 135 tis. Sk
Bežné príjmy

Rozpočet: 119 686 tis. Sk	Skutočnosť: 152 307 tis. Sk	% plnenia: 127,26%
A. Daňové príjmy : 74 160 tis. Sk	„ : 68 623 tis. Sk	„ : 92,53%
B. Nedaňové príjmy : 44 626 tis. Sk	„ : 82 746 tis. Sk	„ : 185,42%
C. Príjmy zo splácania úverov a pôžičiek	„ : 938 tis. Sk	„

Kapitálové príjmy

Rozpočet : 157 091 tis. Sk	Skutočnosť: 78 828 tis. Sk	% plnenia: 50,18%
- Výnosy z cenných papierov	„ : 1128 tis. Sk	
- Príjem z predaja budov	„ : 1282 tis. Sk	„ : 179,55%
-Príjem z predaja bytov	„ : 889 tis. Sk	„ : 444,5%
-Príjem z predaja dopr. prostriedkov	„ : 254 tis. Sk	
-Príjem z predaja pozemkov	„ : 3956 tis. Sk	„ : 15,67%
	„	

Granty a transfery

Rozpočet : 67 450 tis. Sk	„ : 34 455 tis. Sk	„ : 55,53%
---------------------------	--------------------	------------

P.Č.	Poskytovateľ dotácie, dotácie	Výška dotácie	Prijaté dotácie	Využitie
	grantu		v roku 2002	
1.	MF SR	2 000 000 tis. Sk	2 000 000 tis. Sk	Rekonštrukcia stavby pre zriadenie domova dôchodcov
2.	MV a RR SR (ŠFŽB) objektov	19 154 000,-Sk	17 239 000,-Sk	Výstavba tech. vybavenosti 93 b.j. a 96 rod. domov Na vydanie monografie mesta
3.	MK SR Prog. Pro Slovakia	50 000,-Sk	50 000,-Sk	Marketingová štúdia rozvoja cest. ruchu v okrese Šaľa
4.	MH SR (Prog. Phare)	150 000,-Sk	0,-Sk až po roku 2003	Rekonštrukcia telocvične ZŠ na ul. Krátka Šaľa
5.	MŠ SR	250 000,-Sk	250 000,-Sk	Rekonštrukcia telocvične ZŠ na ul. Pionierska Šaľa
6.	MŠ SR	400 00,-Sk	400 00,-Sk	Výstavba 96 nájomných bytov na ul. Fraňa Kráľa
7.	MV a RR SR (ŠFRB)	1 590 000,-Sk	0,-Sk až po vyčerp. úveru	Výstavba 96 bytov na ul. Fraňa Kráľa
8.	MV a RR SR(ŠFRB) nájomných	41 279 200,-Sk	0,-Sk až v roku 2003	Výstavba 96 bytov na ul. Fraňa Kráľa
9.	MV a RR SR(ŠFRB)	15 681 000,-Sk	0,-Sk až v roku 2003	Výstavba 96 nájomných bytov na ul. Hlavná
10.	MV a RR SR	1.340 928,60 ,-Sk	1.340 928,60,-Sk	Dočerpanie dotácie na dokončenie 59 bytových jednotiek
	Spolu v Sk	91 859 128,60,-Sk	21 279 928,60,-Sk	

Pri príležitosti 1000. výročia prvej písomnej zmienky mala byť vydaná monografia mesta Šaľa. Mesto dostalo na vydanie tejto knihy dotáciu 50 tis. Sk od MK SR (z programu Pro Slovakia). Keďže nedošlo k vydaniu tejto monografie dotácia bola začiatkom roku 2003 vrátená.

Ďalšia dotácia bola mestu poskytnutá od Ministerstva financií SR v sume 2000 tis. Sk. Táto dotácia bola použitá na rekonštrukciu stavby pre zriadenie domova dôchodcov. Dotácie boli v roku 2002 rozpočtované v celkovej sume 50 625 tis. Sk a boli naplnené na 40,75% čo predstavovalo 20 630 tis. Sk. Z toho 18 580 tis. Sk bolo použité na výstavbu objektov technickej vybavenosti za účelom výstavby a užívania 93 bytových jednotiek a 96 rodinných domov na ulici Fr. Kráľa a na dokončenie 59 bytových jednotiek na ulici Hlavnej. Príjem z predaja SPP rozpočtovaný v sume 16 825 tis. Sk bol naplnený na 100% a použitý v zmysle „Zmluvy o poskytnutí finančných prostriedkov“ na úhradu záväzkov po lehote.

Výdavková časť rozpočtu	plán:263.195 tis. Sk	skutočnosť:230.397 tis. Sk	
Bežné výdavky			
Rozpočet: 118.822 tis. Sk	Skutočnosť: 145.645 tis. Sk		%plnenia 122,57%
Mzdy, platy, ostatné osobné vyrovnania a odvody do poisťovní:			
Rozpočet:17 974 tis. Sk	Skutočnosť:18 550 tis. Sk		%plnenia 103,2%
Tovary a ďalšie služby:			
Rozpočet: 63 716 tis. Sk	Skutočnosť: 51 955 tis. Sk		%plnenia 81,54%
Transfery:			
Rozpočet:20 860 tis. Sk	Skutočnosť: 56 999 tis. Sk		%plnenia 273,25%
Splácanie úrokov z úverov:			
Rozpočet:3715 tis. Sk	Skutočnosť: 3473 tis. Sk		% plnenia 93,49%
Splácanie istiny úverov:			
Rozpočet:5736 tis. Sk	Skutočnosť: 7954 tis. Sk		% plnenia 138,67%
Kapitálové výdavky			
Rozpočet:144 373 tis. Sk	Skutočnosť: 84 752 tis. Sk		% plnenia 58,7%
Nákup výpočtovej techniky	535 tis. Sk		
Kancelárske stroje a zariadenia	342 tis. Sk		
Prevádzkové stroje	76 tis. Sk		
Finančná a rozpočtová oblasť	40 tis. Sk		
Policajné služby	99 tis. Sk		
Projektové práce	814 tis. Sk		
Garáže ulica Vlčanská	28 tis. Sk		
Inžinierske siete ulica Orechová	2144 tis. Sk		
GO komunikácií ul. Hlboká a ul. Kollára	813 tis. Sk		
Kanalizácia ulíc Komenského, Jilemnického a Nivy	8442 tis. Sk		
Výstavba kotolne na ulici Kukučínova	55 tis. Sk		
Výstavba nájomných bytov na ulici Hlavnej	2340 tis. Sk		
Výstavba nájomných bytov- obytný celok ul.Fr. Kráľa	32 000 tis. Sk		
Inžinierske siete ul.Hlavná	1292 tis. Sk		
Inžinierske siete – Obytný celok Veča	26 024 tis. Sk		
Rekonštrukcia verejného WC	494 tis. Sk		
WC na cintoríne Veča	394 tis. Sk		
Motorová kosačka	31 tis. Sk		
Dom dôchodcov	5978 tis. Sk		
Penzión Kukučínova ul.- kúpa budovy	2761 tis. Sk		
Celkové výdavky			
Rozpočet : 263 195 tis. Sk			%plnenia 87,54%

520.

Nové stavby v meste roku 2002

Začala nová výstavba nájomných bytov

Po viacerých náročných a zložitých rokovaníach predstaviteľov mesta boli predložené Ministerstvu výstavby a regionálneho rozvoja potrebné dokumenty, ktoré umožnili poskytnutie finančnej dotácie štátu na výstavbu nájomných bytov.

Na výstavbu vo Veči bolo poskytnutých mestu približne 42 miliónov Sk, a to na výstavbu 96 bytov, ktoré sa už v tomto roku začali stavať a majú byť dokončené v polovici roku 2003.

Výstavba nájomných bytov na Hlavnej a Jesenského ulici oproti vchodu cintorína, bola podporená sumou 16 miliónov Sk. V tejto lokalite má byť postavených ďalších 32 nájomných bytov. Doteraz tu bol dokončený iba jeden novopostavený obytný dom na Jesenského ulici, ktorého stavba sa preťahovala niekoľko rokov. Pôvodne tu však mali stáť 2 obytné domy. S druhým domom sa započalo stavať koncom tohto roku. Tento dom bude mať 32 bytových jednotiek. Investorom je mesto Šaľa a výstavbu zabezpečuje Invest AG Dunajská Streda. Dom je stavaný z finančných nákladov mesta, ktoré naň získalo 50% dotácie zo Štátneho fondu rozvoja bývania a zvyšných 50% tvorí dlhodobý úver z úročením 4,6 %.

Základy stavby boli už položené, betónové práce sú vykonané a stavba sa zazimovala. Skolaudovanie tejto stavby má byť v septembri budúceho roku 2003. Vo výstavbe v tejto lokalite sa bude pokračovať aj v roku 2004, kedy sa tu majú postaviť ešte 2 bytové domy už do osobného vlastníctva. V spodnej časti týchto domov majú byť aj obchodné priestory.

V Šali-Veči za sídliskom začali v tomto roku stavať už nový komplex pozostávajúci z 3 obytných domov po 32 bytov, 79 radových rodinných domov a 17 samostane stojacich rodinných domov. I táto stavba je pod finančným zabezpečením mesta. Radové rodinné domy financuje stavebná firma Invest IN, spol. s.r.o. a do samostatných rodinných domov táto šalianska firma zabezpečuje inžinierske siete.

Stavba týchto obytných domov pokračuje veľkou rýchlosťou. Do konca roku bola hrubá stavba s tepelnou izoláciou strechy už hotová. Uložené boli všetky vedenia plynu, elektriny, vodovodu a kanalizácie. Zrealizované boli aj základné vrstvy budúcich vozoviek. Obytné domy sú 5-poschodové. Na piate poschodie sa vchádza samostatným schodiskom zo 4-ho poschodia.

Začiatok výstavby prvých 12-tich domov v radovej zástavbe sa začal už v polovici septembra a do konca roka bola ukončená aj ich hrubá stavba. V nasledujúcom roku sa bude pokračovať prácami na inštaláciách, omietkach a kompletácii tak aby v jeseni roku 2003 boli bytovky pripravené k odovzdaniu. Radové rodinné domy budú pripravené k predaju v štádiu hrubej stavby od januára 2003.

V tomto areály má byť vybudovaných 7000 m² ciest a ďalších 7000 m² chodníkov a parkovísk. V septembri už začali ťahať na nové cesty betónový a asfalt.

Záujemcov o byty v týchto domoch je veľký a už 70-80% bytov má svojich záujemcov. Ceny týchto bytov neboli ešte stanovené. Firma Invest IN, spol. s.r.o. začal spisovať zoznam uchádzačov o radové rodinné domy, ktorých cena za hrubú stavbu a pozemok je 1.5 mil. Sk. Parcely k samostatným rodinným domom boli už rozpredané.

Dosiahnutý výsledok v poskytnutí finančných nenávratných prostriedkov pre záujemcov bol výrazom aktivity a efektivity samosprávy mesta v riešení výstavby nájomných bytov najmä pre mladé rodiny. Výstavba nájomných bytov v Šali bola dlhé predchádzajúce roky zanedbávaná, patrí v súčasnosti k najväčším investičným akciám Nitrianskeho kraja.

Obnova povrchu miest v meste

V septembri 2002 sa uskutočnila obnova povrchu cesty na Hlavnej ulici v Šali. Stavebnú úpravu tejto cesty zabezpečila a financovala Slovenská správa ciest Galanta, nakoľko táto komunikácia je štátnou cestou. Rekonštrukcia sa uskutočnila položením dvojvrstvového koberca z kameniny strednozrnej frakcie.

Ďalšiu úpravu povrchu vozovky uskutočnila samospráva mesta Šaľa na ulici Hlboká, pozdĺž celej dĺžky tejto ulice.

521.

Rekonštrukciou budovy detských jasiel vznikol

Domov dôchodcov

V tomto miléniovom roku dostali obyvatelia mesta do daru rekonštruovaný objekt domova dôchodcov. Mesto má konečne nástroj na riešenia ťaživej situácie starších ľudí, ktorí sú v dôsledku staroby a zhoršujúceho sa zdravotného stavu odkázaný na pomoc iných osôb a často im túto pomoc nemôže z rôznych dôvodov zabezpečiť rodina a neformálna komunita.

Objekt domova dôchodcov vznikol adaptáciou budovy detských jasiel na Nešporovej ulici č.21. Stavbu realizovala šalianska firma SPEKO, s.r.o. na základe projektovej dokumentácie vypracovanej

firmou B- Projekt Tibor Becker. Investorm stavby bolo mesto Šaľa. Náklady stavby boli vo výške 5 miliónov Sk, ktoré boli hradené prevažne z rozpočtu mesta.

Objekt domova dôchodcov je samostatným účelovým zariadením ako súčasť Organizácie sociálnej starostlivosti mesta Šaľa. Zrekonštruovaný objekt sa stal novým domovom pre 20 klientov, o ktorých sa bude starať 10 členný kolektív zamestnancov domova na čele s jeho vedúcou pani Máriou Kusendovou, ktorá má dostatok praxe a skúsenosti v oblasti starostlivosti o starých a chorých. Svojou kapacitou je tento typ zariadenia rodinným typom, pretože najúčinnejšie simuluje rodinnú atmosféru.

Služby domova môžu využiť občania nášho mesta, ktorý dosiahli dôchodkový vek alebo sú pre nepriaznivý zdravotný stav odkázaný na starostlivosť inej osoby. Služby domova spočívajú v poskytovaní celodenného stravovania pričom si klient môže vybrať medzi racionálnou stravou alebo diabetickou diétou. Klienti tu budú bývať v jedno až trojlôžkových izbách pričom si izbu môžu zariadiť i vlastným nábytkom či bytovými doplnkami. Mesačná úhrada za poskytnutie služby sa pohybuje v rozmedzí od 3960,- Sk do 6890,- Sk v závislosti od zvoleného druhu stravy, miery straty sebaobsluhy a týmto náročnosti opatrovateľských úkonov a od komfortu bývania. Podmienkou poskytovania služieb je aj zloženie finančnej zábezpeky klientom vo forme vratného príspevku vo výške 15 tisíc Sk. Táto istina bude uložená v depozite a po ukončení poskytovania služieb vrátená klientovi. V prípade úmrtia klienta sa stáva súčasťou dedičského konania.

Súčasťou domova je i jedáleň pre dôchodcov, v ktorej budú môcť obedovať všetci záujemcovia v dôchodkovom veku za cenu racionálneho obeda 36,- Sk alebo pri diabetickej diéte za 38,-Sk. Tu je možnosť obedovať priamo v domove, alebo odnieť obed v obedári. Pre klientov zo sťažnou pohyblivosťou poskytuje organizácia i donášku obedov do domácnosti za 7,-Sk.

Nová čerpacia stanica na Hlavnej ulici

Na Hlavnej ulici proti cintorínu, vedľa veľkého domu nábytku Kings bola vybudovaná nová čerpacia stanica firmy G&G Company. Majiteľ tejto firmy Ladislav Gasparovics tu vybudoval aj susedný Dom nábytku a dve ďalšie čerpace stanice v Čiernom Brode a Galante. Pri čerpacej stanici tu vyrástla aj automatická umývačka automobilov a malá predajňa.

V druhej etape by tu mal pribudnúť ešte aj pneumoservis, čerpacia stanica LPG ako aj reštaurácia s detským ihriskom. Prístup k týmto objektom by mal byť vybudovaný aj odzadu, teda z oboch strán.

V areáli sú už vytvorené parkovacie miesta pre 10-12 automobilov a služby na tejto čerpacej stanici a teda aj v predajni sú poskytované nonstop. V súčasnosti je tu zamestnaných 10 zamestnancov.

Výstavba druhej etapy závisí však od toho, či mesto vybuduje v nasledujúcom roku zadnú prístupovú cestu. Od toho bude závisieť aj vybudovanie reštaurácie pneumoservisu, ako aj detského ihriska.

Investície týchto stavieb nie sú zanedbateľné nakoľko nábytok Kings pohltí 20 miliónov korún, tú istú hodnotu mala aj prvá etapa čerpacej stanice, kým druhá etapa bude mať hodnotu okolo 10-15 miliónov korún. Okolie objektu sa už na jeseň začalo upravovať, vysadili sa tu prvé kríky a stromčeky a upravili sa budúce trávnaté plochy.

Deň otvorenia čerpacej stanice 12. augusta 2002 mohli zákazníci tankovať všetky pohonné látky o 2 koruny na liter lacnejšie a potom celý prvý týždeň boli pohonné látky zo zľavou korunu na liter. Už prvý mesiac prevádzky stanice svedčal o dostatočnom záujme motoristov. Čerpačka ponúka všetky klasické druhy pohonných látok od rakúskej firmy OMV, ponúka ďalej umytie okien, dofúkanie kolies, kontrolu vody, oleja atď, predaj autodoplnkov, občerstvenia a potravín. Poskytuje aj zľavné a bonusové karty. Vedúcim stanice je Marek Hatnančík.

Proti výstavbe tejto čerpacej stanice v strede mesta sa však zdvihlo niekoľko hlasov.

522.

Moderný stánok firmy Diamond

Diamond je firma predávajúca počítače a telekomunikačnú techniku- mobilné telefóny, ústredné telefóny a registračné pokladnice. pridelenie stavebného pozemku pre nové sídlo obchodno-administratívnej budovy firmy Mestský úrad vyhovelo za budovu Olympie, vedľa Komexu a Techagry, kde sa môžu stavať len prízemné budovy.

Stavba nového sídla firmy Diamond začala v tomto roku a do svojho nového sídla sa má firma nasťahovať na 10. výročie svojej existencie v máji 2003. Zastavaná plocha bude asi 250 štvorcových metrov a šlo o prízemnú budovu podobnú vedľajšej Techagre. Prostredie okolo budovy má byť upravené a skrásnené okrasnými drevinami. Do konca

roku 2002 bola už hrubá stavba budovy hotová.

V súčasnosti vo firme Diamond pracuje sedem zamestnancov, ktorí prejdú aj do nového sídla, kde bude možné zamestnať ešte ďalších pracovníkov.

Športovo-strelecký areál

Na odbočke štátnej cesty vedúcej do areálu osady Hetmín sa v tomto roku započalo s výstavbou športovo-streleckého areálu. Stavbu uskutočňuje a financuje združenie akcionárov „Ozlík“ so stavebnou firmou SPEKO, s.r.o. Šaľa. V tomto roku 2002 bola ukončená hrubá stavba hlavnej poschodovej budovy a s dokončením celej výstavby areálu sa počíta v roku 2003.

Budovanie kanalizácie ulíc v meste

V roku 2002 bola vo Veči vybudovaná mestská kanalizácia na dĺžke celej ulice Nivy a dokončilo sa budovanie kanalizácie a prečerpávacej stanice na ul. Jilemnického.

Výstavbu financovalo mesto a stavebné práce uskutočnil Vodomont, a.s. Šaľa

Individuálna bytová výstavba

V rámci individuálnej bytovej výstavby v meste bolo najviac nových rodinných domov postavených a odovzdaných do užívania v obytnom celku Orechová II., ale aj v rozptyle v ostatných uliciach mesta, kde sa uskutočnila asanácia starších rodinných domov.

Spolu bolo v roku 2002 skolaudovaných a daných do užívania v Šali spolu 37 rodinných domov a jeden poschodový polyfunkčný bytový dom blok B na Jesenského ulici s počtom 32 bytov.

V novom obytnom celku Orechová II. sa uskutočnila aj konečná úprava komunikácií a vybudovanie chodníkov, ktoré previedla firma Bautech s.r.o. Šaľa.

523.

Nezamestnanosť v roku 2002

Pri porovnaní vývoja nezamestnanosti s rokom 2001 bolo možné konštatovať klesajúci trend evidovaných nezamestnaných hlavne počas mesiacov január, marec, jún a október. Naopak mesiac február, apríl, máj, júl, august, september, november a december boli poznamenané rastom nezamestnanosti.

Najvyššia miera nezamestnanosti v priebehu celého obdobia bola zaznamenaná v obci Selice. V regióne najväčším problémom zostáva možnosť zamestnávania v obciach. Okresný úrad práce v spolupráci so starostami obcí sa snažil tento problém riešiť formou podpory verejnoprospešných prác.

Špecifickým problémom nezamestnanosti v okrese Šaľa bola nezamestnanosť vidieckeho obyvateľstva, ktorá je v prevažnej miere spojená s nízkou kvalifikačnou úrovňou a nízkou ochotou a možnosťou počas života sa ďalej učiť a získavať nové vedomosti.

V našom okrese je stabilizovaný počet zamestnávateľských subjektov. V dôsledku nepriaznivej ekonomickej situácie títo zamestnávateľia vytvárajú pomerne málo voľných pracovných miest. Rozvoj okresu zabezpečujú z väčšej časti existujúci zamestnávateľia nakoľko regionálny rozvoj stagnuje.

Medzi najzákladnejšie problémy zamestnanosti vo všeobecnosti patrí problém financií celej hospodárskej sféry.

Tento nepriaznivý stav stále pretrváva. V dôsledku stagnácie ekonomiky stojí hospodársky rozvoj okresu a tým je obmedzená i tvorba nových pracovných príležitostí. Skutočnosťou zostáva i naďalej nedostatok voľných pracovných miest. V záujme zmiernenia nerovnováhy na trhu práce je potrebné doriešiť podporu malého a stredného podnikania.

Štruktúra dlhodobo evidovaných nezamestnaných

Mesto, obec	12-24 mesiacov	nad 24 mesiacov
Šaľa	413	512
Dlhá nad Váhom	18	23
Kráľová nad Váhom	28	31
Vičany	117	160
Neded	134	206
Trnovec nad Váhom	56	65
Selice	151	290

Žiharec	68	27
Tešedíkovo	95	118
Diakovce	61	86
Hájske	29	36
Horná Kráľová	54	40
Močenok	97	92
Spolu	1321	1686

V sledovanom období bolo v evidencii nezamestnaných na Okresnom úrade práce v Šali 3007 dlhodobo evidovaných nezamestnaných nad 12 mesiacov, t.j. 49,86% z celkového počtu evidovaných nezamestnaných. Z tohto počtu bolo 1571 žien a 1437 mužov. Z celkového počtu 3007 dlhodobo evidovaných nezamestnaných najväčšiu skupinu tvorili evidovaní nezamestnaní so základným vzdelaním v počte 1594 EN, t.j. 53% - z toho 845 žien, t.j. 53,1% a 749 mužov, t.j. 46,9%. Títo EN sa na trhu práce veľmi ťažko uplatňujú, lebo zo strany zamestnávateľov je záujem o odborné pracovné sily a jedným z možných riešení je využitie VPP pre dlhodobo EN, na ktoré boli v roku 2002 pridelené finančné prostriedky na tento nástroj oddelenia rozvoja a spolupráce v menšej miere ako minulý rok.

V sledovanom období bola podpora v nezamestnanosti vyplatená v celkovej sume 33 262 148,- Sk. Odvod poisťného na zdravotné, nemocenské a dôchodkové poistenie za evidovaných nezamestnaných poberajúcich podporu v nezamestnanosti bol v sume 12 792 686,-Sk. Priemerná výška podpory v nezamestnanosti v roku 2002 bola 3571,-Sk. Priemerný počet poberateľov podpory v nezamestnanosti bol 851 občanov- čo bolo oproti roku 2001, kedy bol tento počet 821 vyšší o 30 občanov.

524.

Zmeny v riadení školstva

S účinnosťou od 1. júla 2002 podľa nového zákona prešla správa základných škôl a materských škôl do pôsobnosti samosprávy obcí.

Aj v našom meste bol mesiac júl náročný na prevzatie nielen agendy, ale aj posudzovania stavu budov, úroveň revízií technických zariadení, stavu ekonomiky, rozpočtu jednotlivých škôl a personálneho stavu.

Primátor mesta ustanovil dve pracovné skupiny, ktoré posudzovali tieto potrebné aspekty. Pri spracovaní záverov bolo konštatované, že stavebne a technicky sú mnohé budovy škôl v našom meste v nevyhovujúcom stave a vnútorný dlh predstavuje niekoľko desiatok miliónov korún.

Mesto vo svojom úrade zriadilo samostatný referát školstva, ktorý ma koordinovať oblasť ekonomickú, majetkovú i personálnu prebratých školských a predškolských zariadení.

Dňa 30.júla 2002 bol primátorom mesta podpísaný posledný delimitačný protokol. Pod správu mesta týmto prešlo 8 materských škôl z toho 4 bez právnej subjektivity, 6 základných škôl spolu so školskými jedálňami, ďalej základná umelecká škola a centrum voľného času, všetky s právnou subjektivitou. Mesto sa týmto zákonom stalo i zriaďovateľom týchto škôl.

Do svojho počtu zamestnancov prebralo aj 73 zamestnancov materských škôl bez právnej subjektivity.

Týmto aktom začalo veľmi náročne obdobie činnosti základných a materských škôl. Bolo potrebné riešiť oddĺženosť škôl úhradou faktúr, členenie rozpočtov a postupne začať so systematickou údržbou školských budov, posúdiť využiteľnosť priestorov a ich efektívnu činnosť.

Mesto vyslovilo korektnú súčinnosť s vedením okresného úradu, riaditeľmi škôl a školských zariadení a bolo presvedčené, že uvedené problémy sú riešiteľné.

Dňa 18.augusta 2002 nastúpil do funkcie vedúceho novozriadeného referátu školstva na základe výsledku výberového konania PaedDr. Michal Vrbovský. Od roku 1997 pôsobil ako riaditeľ ZŠ na Bernolákovej ulici vo Veči. Neskôr bol zamestnaný v inšpekčnom centre ONV v Galante a potom nastúpil ako vedúci metodického oddelenia školstva a školskej správy taktiež v Galante. Po vzniku okresu Šaľa pracoval ako vedúci organizačného odboru Okresného úradu v Šali. Od roku 1999 až do súčasnosti tu bol zamestnaný na odbore školstva ako kontrolór metodik pre základné školy. V predchádzajúcich rokoch sa zaoberal hlavne personálnou a organizačnou činnosťou, preto sú mu problémy školstva známe. Za najväčšie nedostatky považuje nevyjasnenosť kompetencií, časté zmeny, poddimenzovanosť ekonomického zabezpečenia z hľadiska štátu od roku 1991.Samospráva

prebrala školy vo veľmi zlom technickom a prevádzkovom stave. Zariadenosť šalianskych škôl sa v súčasnosti pohybovala okolo 2 miliónov Sk mestskému bytovému podniku za tepelnú energiu. Dlhý ostatným správcov sietí (elektriny, plynu, telefónov) boli však uhradené. Odpojenie škôl teda tu nehrozí.

Komunikáciu s predstaviteľmi škôl si vedúci nového referátu predstavuje predovšetkým prostredníctvom osobných kontaktov, návštevou škôl a školských zariadení ako aj pracovnými poradami. Vo svojej práci si vytýčil hlavné priority ako pripravenosť škôl k začatiu nového školského roka k 1. septembru 2002, zriadenie obecnej školskej rady, ustanovenie školských obvodov a vydanie Všeobecného závažného nariadenia, zabezpečiť organizáciu referátu školstva a vypracovať dôkladnú analýzu situácie, ktorá by mala slúžiť na vytvorenie Koncepcie rozvoja školstva v meste.

Referát školstva bude aj odvolacím orgánom druhého stupňa proti odvolaniam riaditeľom to znamená, že odvolania rodičov a žiakov proti rozhodnutiam riaditeľov sa budú tiež skúmať na referáte školstva na Mestskom úrade.

525,

Dopravná nehodovosť v roku 2002
v okrese Šaľa

Prehľad vybraných štatistických údajov o dopravných nehodách na území okresu Šaľa za obdobie od 1. januára do 31. decembra 2002 ukazujú že v porovnaní s predchádzajúcim rokom sa nehodovosť u väčšiny ukazovateľov zvýšila.

Rozbor dopravných nehôd	rok 2002	rok 2001	rozdiel
Počet nehôd	560	332	28
Počet usmrtených	4	4	0
Počet ťažko zranených	24	20	4
Celková škoda(v 100 Sk)	176 038	245 901	-69
863			

Zavinenie dopravnej nehody	2002	alkohol	2001	alkohol	rozdiel	alkohol
-vodič motorového vozidla	315	24	291	20	24	4
-vodič nemotorového vozidla	6	1	8	3	-2	-2
-chodec	5	0	7	1	-2	-1
-iný účastník cestnej premávky	5	0	7	1	-2	-1
-lesnou, domácou zverou	16	0	12	0	4	0
-iné zavinenie	2	0	1	0	1	0
-zavinenie nezistené	9	0	5	0	4	0
-čelné sklo	2	0	1	0	1	0
Deň a hodina dopravnej nehody						
-Pondelok	63	1	40	1	23	0
-Utorok	58	6	52	0	6	6
-Streda	43	7	60	7	-17	0
-Štvrtok	46	1	51	2	-5	-1
-Piatok	61	1	51	1	10	0
-Sobota	56	6	47	8	9	-2
-Nedeľa	33	3	31	6	2	-3
-01-05 hod.	17	5	14	6	3	-1
-05-09 hod	51	1	48	0	3	1
-09-13 hod.	75	0	80	3	-5	-3
-13-17 hod.	111	5	96	3	15	2
-17-21 hod.	75	9	70	7	5	2
-21-01 hod.	31	5	24	6	7	-1
-nezistená hodina	0	0	0	0	0	0

Dopravné nehody zavinené
vodičom motorového vozidla
Príčina

-rýchlosť	64	10	53	8	11	2
-predchádzanie	9	0	9	0	0	0
-prednosť v jazde	42	1	29	2	13	-1

-spôsob jazdy	90	4	116	5	-26	-1
-technická závada	0	0	0	0	0	0
-porušenie základných povinností	110	9	84	5	26	4

Druh vozidla

-malý motocykel	2	1	2	1	0	0
-motocykel	5	2	4	1	1	1
-osobný automobil	239	21	226	18	13	3
-nákladný automobil	28	0	29	0	-1	0
-autobus	5	0	5	0	0	0
-traktor	4	0	3	0	1	0
-bicykel	0	0	0	0	0	0
-ostatné druhy vozidiel	32	0	22	0	10	0

x) poznáme: Doplniť v rozbere dopravných nehôd omylom vynechaný počet ľahko zranených ktorých bolo v roku 2002 77 a v roku 2001 69 a rozdiel 8.

526.

Dvaja kandidáti obdržali ceny mesta za rok 2001

Komisia pre udeľovanie komisií mesta Šaľa po prerokovaní návrhov predložila Mestskému zastupiteľstvu návrh kandidátov na udelenie Cenu mesta Šaľa za rok 2001. Mestská rada dňa 11. júna 2001 schválila udeliť Cenu mesta Šaľa dvom navrhnutým kandidátom , a to p. Karolovi Šmidovi a Folklornému súboru Chemik. Tento návrh schválilo aj Mestské zastupiteľstvo dňa 25. júna 2002.

V rámci programu 4. riadneho zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Šali boli z rúk zástupcu primátora mesta Ing. Františka Botku dňa 12. septembra 2001 odovzdané tieto ceny navrhnutým kandidátom.

Cenu mesta Šaľa prevzali :

Mgr. Karol Šmida – šalienský rodák, ktorý väčšinu svojho života žil a pracoval v našom meste. Narodil sa 11.januára 1915. Študoval v Trnave a v Bratislave. Po ukončení vyššej pedagogickej školy v Bratislave pôsobil ako učiteľ najprv v Slotnej a od roku 1947 v Šali. Vychoval niekoľko generácií mladých ľudí, ktorí mu vďačia za svoje matematické vedomosti, vyučoval však aj výtvarnú výchovu. Tento energický človek, neúnavný v práci s mládežou, venoval mnoho zo svojho voľného nácvikom divadelných predstavení, kultúrnym programom a výtvarným prácam. Popri pedagogickej práci sa venoval aj štúdiu histórie Šale, písal kroniky niekoľkých roľníckych družstiev v okrese, kroniku školy a študoval aj vlastný rodokmeň. Pribežne publikoval svoje články o histórii mesta v miestnej a okresnej tlači. Ako výsledok jeho dlhoročnej práce vznikli dve rozsiahle publikácie o našom meste – vydané knižne, v ktorých pútavo zobrazil dejiny mesta od jeho začiatkov až po druhú svetovú vojnu.

Folklorný súbor Chemik- Vznikol v roku 1972 na Odbornom učilišti n.p. Duslo Šaľa. Prvýkrát sa verejnosti predstavil v roku 1974 na prvomájových oslavách. V roku 1976 sa zúčastnil okresnej súťaže v Trnenci nad Váhom, kde obsadil tretie miesto. Rok 1997 bol rokom, keď sa súbor dostal do povedomia šalienskej verejnosti. Na okresnej súťaži v Galante získal druhé miesto s programom „Prechádzka kraji Slovenska“, ktorý úspešne prezentoval aj vo vtedajšej NDR(Nemeckej demokratickej republike).Tridsaťčlenný súbor s niekoľkoročným pôsobením si postupne získal dobré meno a natrvalo sa zapísal do vedomia nielen Šalanov, ale aj ostatnej verejnosti. Folklorný súbor reprezentoval Šaľu svojimi vystúpeniami v Telči v ČR, v Bratislave, v Dudinciach a nedávno aj v Grécku.

Folklorný súbor v súčasnosti pôsobí pri Kultúrno- spoločenskej organizácii mesta Šaľa pod vedením Zdenky Domotorovej.

527.

Udelené boli :

Ceny primátora mesta za rok 2001 a 2002

Dňa 30. decembra 2002 primátor mesta Mgr. Július Morávek udelil podľa článku VZN č. 29/2001 č. 16 ocenenia mesta Šaľa - Ceny primátora mesta šiestim občanom organizácia nášho mesta.

Za rok 2001

1. Jánovi Kormošimu
za dlhoročnú prácu pri vedení archeologického krúžku detí a mládeže. Jeho zásluhou je, že mesto Šaľa sa zapísalo medzi významné miesta histórie osídlenia a života na našom území, čoho dôkazom je veľa cenných archeologických nálezov, ktoré dokumentujú spôsob života v lokalite nášho mesta a okolia.
2. Športovo- streleckému klubu Šaľa
ktorú prevzal predseda klubu Ľudovít Kováč, za dlhoročnú úspešnú činnosť v oblasti športovej strelby. On a ďalší členovia klubu v priebehu mnohých rokov pripravili počas viacerých generácií veľa úspešných pretekárov a reprezentantov. Zásluhou športového- streleckého klubu sú v našom meste organizované mnohé súťaže a podujatia s vysokou športovou i spoločenskou úrovňou.
3. Henriete Záležákovej
za dlhoročnú pedagogickú prácu pri príprave a výchove mladých talentovaných ľudí. Jej zásluhou je, že mesto Šaľa dnes disponuje mnohými talentovanými spevákmi, ktorí prezentujú svoj talent, svoje interpretačné umenie nielen v našom meste.

Za rok 2002

1. Ing. arch. Pavlovi Kollárovi
za prípravu a realizáciu projektu výstavby obytného komplexu v mestskej časti Veča. Jeho osobnou angažovanosťou je realizovaný v súčasnosti s mestom projekt, ktorý významným spôsobom napomôže v riešení bytovej otázky veľkého počtu ľudí.
2. Detskej farme Humanita
ktorú prevzal Bertram Beták -
- za viacročnú činnosť, ktorú spolu so svojimi spolupracovníkmi vykonáva v Detskej farme Humanita. Jeho zásluhou sa vytvorilo spoločenstvo, ktoré svojím významom a hodnotou prekonalo hranice mesta a regiónu. Mnohé podujatia sú známe a populárne na celom Slovensku.
4. Igorovi Boháčovi
za tvorivý prínos pri miléniových oslavách mesta. Jeho zásluhou a pričinením jeho spolupracovníkov bol vydaný miléniový obrazový kalendár mesta na rok 2002 a vydaná prvá obrazová publikácia o našom meste pod názvom Šaľa.

Vyznamenanie ocenených sa uskutočnilo v kancelárii primátora, kde vyznamenaný obdržali okrem diplomov aj pekné drevené plakety upomienkové dary s kyticami kvetov a zúčastnili sa milého a družného posedenia spojeného a posedením.

528.

Významné návštevy

Sobotu 23. marca 2002 navštívil naše mesto minister školstva SR Milan Ftáčnik. Táto návšteva bola spojená aj so slávnosťou Dňa učiteľov. Pri tejto príležitosti odovzdal pán minister viacerým pedagogickým pracovníkom z celého Slovenska ocenenia za dlhoročnú úspešnú

pedagogickú prácu. Prijatý bol aj primátorom mesta a zástupcami štátnej správy. V neformálnej a konštruktívnej besede boli posúdené viaceré problémy, ktoré súvisia s transformáciou školstva a s prechodom kompetencií na samosprávy obcí. Popoludní sa zúčastnil slávnostného položenia základného kameňa strelecko-rekreačného komplexu a.s. Orlika, ktorý sa začal budovať neďaleko Hetmňa a prisľúbil tu aj pomoc štátnych orgánov pri výstavbe tohto komplexu. Záver ministerského dňa patrilo návšteve firemného zariadenia v Dlhej nad Váhom.

V júli 2002 sa v Šali zastavil štátny tajomník MV p. Ing. Peter Mattoš, jeho návšteva súvisela s investičnou výstavbou nášho mesta. Navštívil stavenisko rozsiahlej bytovej výstavby a nájomných bytov v hodnote 400 miliónov Sk, ktoré finančne zabezpečuje mesto. O tejto výstavbe ho podrobne informoval riaditeľ firmy Invest IN a.s. Ing. arch. Pavol Kollár.

Navštívil aj skolaudovaný nový bytový dom na Hlavnej ulici, ako aj zrekonštruovanú budovu Domova dôchodcov na Nešporovej ulici a individuálnu bytovú výstavbu na uliciach Agátová a Orechová II.. Rokoval aj s primátorom mesta o možnostiach poskytnutia dotácií na výstavbu bytov a podporil zámery mesta investičnej výstavbe s prioritou výstavby nájomných bytov.

12. augusta 2002 mali obyvatelia nášho mesta možnosť stretnúť sa s ministrom spravodlivosti Jánom Čarnogurským, ktorý sa tu zastavil v rámci predvolebnej kampane.

Pán minister bol v Šali už aj v júli tohto roku, kedy musel robiť personálne opatrenia na tunajšom okresnom súde, no v súčasnosti možno už podľa jeho slov konštatovať že Okresný súd v Šali je už stabilizovaný.

Sľuboval, že príde ešte do nášho mesta v septembri, ale tento termín nedodržel.

Vo februári 2002 po dohovore medzi generálnym riaditeľom Dusla a duchovným otcom vodného diela na Dunaji v Gabčíkove Ing. Júliusom Binderom prišlo k očakávanému stretnutiu žiakov a zamestnancov SOUCH. Na besede v preplnenej sále Ing. Binder dal výklad o vzniku tohto mimoriadneho diela. Najprv sa dotkol historickej časti výstavby a potom o spore medzi vládami vtedajšieho ČSR a Maďarska, ktoré zmluvu vypovedalo o pokračovaní a dokončení stavby ako aj o víťazstve Slovenska v medzinárodnom spore v holandskom Haagu. Okrem otázok o vodnom diele hovoril náš hosť aj o práci poslanca v slovenskom parlamente.

20. februára 2002 sa uskutočnila na SOUCH v Šali beseda šalianskych stredoškôľakov a študentov Piaristického gymnázia v Nitre s RNDr. Petrom Holecom. CSc. z paleontológie a z oblasti botaniky a s RNDr. Iľgou Erdelskou o vývoji živých organizmov. Prednášky hostí boli veľmi zaujímavé a podnietili živú diskusiu. Žiakov zaujímali názory vedcov na Darwinovu teóriu, klonovanie, výzor a život pravekých zvierat a evolučný vývoj živých organizmov. Naši hostia usporiadali večer aj podobnú besedu pre verejnosť.

529.

O družobných stykoch

S mestom Telč v Čechách

V septembri zavítal na dvojdňovú návštevu starosta nášho družobného mesta Telč pán Mgr. Václav Jedlička s manželkou. Pán Jedlička je aj senátor senátu parlamentu v českej republike. Naposledy navštívil naše mesto pred piatimi rokmi. Jeho tohoročná návšteva ako primátora bola posledná pretože v nasledujúcich komunálnych voľbách už nebude kandidovať na tento post.

Pán primátor si prehliadol naše mesto ako aj pamiatky v historickej Nitre a v Bratislave. V našom meste ho pri obchôdzke zaujala rekonštruovaná stavba Domova dôchodcov ako aj rozsiahla bytová výstavba. Obdivoval nádherný chov koní na Strednom odbornom učilišti poľnohospodárskom s ktorým dosahujú veľké výsledky. Vyslovil pri posedeniach úprimné želanie aby partnerské vzťahy naďalej pokračovali medzi našimi mestami a to nielen v oblasti hokejových turnajov, kultúry a výstav ale aj v hospodárskych vzťahoch a v oblasti sociálnej starostlivosti kde nie sú zatiaľ rozvíjané potrebné aktivity.

Pán Jedlička nás oboznámil aj so stavom nízkej nezamestnanosti v Telči (cca 7%) a zo stratégiou fakulty Masarykovej univerzity, Fakulty architektúry- Českého učenia technického v Prahe, že aj oni zrekonštruovali jezuitský objekt na konferenčné centrum ministerstva školstva Českej

republiky a že cestovný ruch zo službami európskeho štandardu poskytuje pre návštevníkov mesta cca 700 lôžok.

Družobné mesto Telč disponuje silným ekonomickým potenciálom. Je to 6- tisícové mestečko komorného charakteru má svoju hodnotu v histórii, v urbanizme a v architektúre. Je to mesto v zozname UNESCO.

S mestom Konskie v Poľsku

V rámci družobných stykov bolo 11. októbra 2002 slávnostne otvorená Výstava diel šalianskych umelcov v dome kultúry mesta Konskie v Poľsku. Šalianski umelci tu predstavovali svoje smalty, ex librisy, grafity, a niektoré ilustrácie.

Výstavu otvoril zástupca riaditeľa domu kultúry Krzysztof Kowalski, ktorý oboznámil prítomných hostí s technikou vystavovaných prác.

Na výstave vystavovali títo šalianski umelci: Eva Plichtová, Dagmar Vačkárová, Judita Bajnová, Eva Molnárová, Milan Jančovič, Čeněk Žiaček, Silvia Vargová, MUDr. L. Gremeň, Miroslav Regítka, Paed. Dr. L. Hačková, Eva Valašťanová, Takács Gizella, Imrich Šmida a Ing. Oľga Pleidelová.

Výstava bola výsledkom družobnej spolupráce nášho mesta s mestom Konskie v Poľsku.

V rámci spolupráce miest prezentovali poľskú kultúru na Miléniových oslavách v Šali tanečníci a speváci z mesta Konskie. Uskutočnil sa aj letný tábor pre deti a v septembri vycestovali do Poľska aj naši športovci.

Tento rok po prvýkrát zavítalo 20 detí zo Šale a okolia do letného tábora v Poľsku v rekreačnej oblasti Sielpia pri meste Konskie. Účastníci letného tábora v čase od 14. do 24. júla 2002 prežili zábavné chvíle v prekrásnom prostredí borovicových lesov a z radosťou spomínali na zážitky a napriek dlhej ceste sa chystajú do tohto tábora i na budúci rok.

530.

Hoci im počasie neprialo deti sa mohli tešiť z návštevy krytej plavárne s tobogánom. Nabitý program pre deti vrátane výletu do hlavného mesta Varšavy kde navštívili kráľovský palác a iné pamätihodnosti mesta. Navštívili aj festival skautov v Kielcach technické múzeum so zaujímavými ukážkami. Tak pobyt v Poľsku spestrovali denne diskotéky a celotáborové súťaže pri ktorých naše dievčatá získali druhé miesto. Je potrebné vysloviť vďaka sponzorom, ktorí prispeli na dopravu detí do tábora. Sponzormi boli Mestský bytový podnik, spol. s.r.o. Šaľa a spoločnosť Menert s.r.o.

V tom istom čase v júli navštívilo Slovensko aj 25 poľských detí z mesta Konskie. Naše mesto zabezpečilo pre poľské deti tábor v Dobrej vode na chate Pohoda. Podobne ako naše deti v Poľsku i poľské deti u nás navštívili hlavné mesto Slovenska Bratislavu, navštívili múzeá, kúpali sa na kúpalisku priamo na chate, chodili na túry do prekrásneho okolia a navštívili aj jaskyňu Driny, blízke Smolenice i Trnavu. V tábore ich osobne navštívili predstavitelia nášho mesta Mgr. Július Morávek, primátor mesta a Jozef Belický, prednosta Mestského úradu v Šali, ktorí im odovzdali drobné suveníry, ktoré im budú pripomínať Šaľu.

V dňoch šalianskeho milénia dňa 26.júla 2002 zavítala do Šale skupina športovcov z nášho družobného mesta Konskie v Poľsku, medzi nimi aj detskí a dorasteneckí atléti. Na tratiach 100, 200, 400 a 1500 metrov nastúpili proti nim dorastenci futbalového klubu v Šali. V sobotu 29. júla sa odohral futbalový zápas s Mestským futbalovým klubom Konskie a mužstvom Šaľa B z výsledkom 2:2. V nedeľu však boli hostia úspešnejší a s výberom Interligy Šaľa uhrali výsledok 7:5. Popoludní ešte navštívili termálne kúpalisko v Diakovciach. Súčasťou skupiny športovcov boli aj športoví funkcionári- prezident FK Konskie a dvaja členovia predsedníctva FK ako aj šéf atlétov.

Táto akcia sa uskutočnila a naši atléti s futbalistami spoločne zavítali do Poľska 18.-19. septembra. Tu odohrali zápas s Mestským futbalovým klubom Konskie a s futbalovým mužstvom, ktoré hrá II. štátnu ligu v Poľsku.

Na Miléniové oslavy koncom júla prijali naše pozvanie aj predstavitelia nášho nového poľského družobného mesta Konskie. Delegáciu mesta predstavovali v dňoch 27.-29.júla 2002:

1. Zygmunt Stanek- člen Rady mesta a okresu Konskieho
2. Yanusz Flurec- náčelník oddelenia rozvoja rady mesta okresu Konskieho
3. Emilian Niemiec- náčelník rozvoja územnej oblasti Konskie
4. Krzysztof Stoka- veliteľ mestskej polície

ktorí sa zúčastnili všetkých hlavných mestských slávnostných podujatí.

Na miléniových oslavách sa v Šali predstavili aj 4 poľské kultúrne súbory.

Teatr Muzyczni „Nad Kamienna“- Divadlo hudby, ktoré vzniklo v roku 1991 a je pokračovaním 40 ročnej tradície Piesní a tancov „Starachowianie“, ktorá predtým spolupracovala so základným Domom kultúry FSC Strachowice. Súbor tvoria dve skupiny- baletná a hudobno-spevácka. Majú bohatý repertoár národných tancov z folklóru rôznych regiónov Poľska i Európy. Ich repertoár je špeciálne upravený na „scénické obrázky“ nadviazané na starovaršavský folklór.

531.

Súbor koncertoval už v mnohých poľských krajoch ako aj za hranicami, napríklad v Belgicku. Je laureátom viacerých cien a bol ocenený Diplomom Ministerstva kultúry a Národného dedičstva. Súbor stále spolupracuje s vynikajúcimi poľskými choreografmi ako s Witoldom Zapatom choreografom ZPIT, s Januszom Dabrowskim, choreografom Varšavskej operety. Vedúcim artistického a hudobného divadla „Nad Kamienna“ je Henryk Bartosik. Jeho choreografickými spolupracovníkmi sú Jerzy Kopeč a Malgorzata Wyderska.

Štúdio Piesní MGDK Końskich tu bola zastúpená speváčkou Štúdia Agnieszkou Wawrosovou s doprovodom Mateja Lisowskiego. Je laureátkou viacerých konkurzov, mimo iné aj „scénou 2001“, „talentom 2002“ a Konkurzom „VII. Evergreen Festivalu“.

Karolína Paras je tiež sólová speváčka Štúdia piesní MGDK v Konskom, ktorá bola tiež doprevádzaná Matejom Lisowskiegom. Ona je tiež laureátka mnohých konkurzov ako boli napr. „Knieje 2001“, „Talenty 200“ a „Radzjów 2001“.

Klub tanca Towarzyskiego „SPIN“ v Konskom predstavovali 14 až 15 roční Piotr Mostowski a Justina Mostowská, súrodenci ktorí už trénujú 4 roky. Venujú sa klasickým a latinoamerickým a štandardným tancom. Systemticky sa zúčastňujú aj na turnajoch športového tanca v Czestochowom, Lódži, Ostrowci Swietokrzyskom, Opoznie a Koziencich.

Skupina tanca „Born To Beak“ vznikla tiež pri Dome kultúry v Konskom. I táto skupina už 3 roky úspešne účinkuje na rôznych kultúrnych akciách v meste i okolí.

S mestom Oroszlán v Maďarsku

Naše maďarské družobné mesto Oroszlán vyslalo tiež svoju delegáciu na naše júnové Miléniové oslavy. Členmi maďarskej delegácie boli:

Rajnai Gábor, zástupca primátora mesta,
Hartmann József, zástupca veliteľa mestskej polície,
Orosz Árpád, poslanec samosprávy mesta,
Veilandics Béla, poslanec samosprávy mesta,

Mesto Oroszlán na kultúrnych vystúpeniach v Šali zastupovala tanečná skupina „Kék Duna“ (Modrý Dunaj). Táto tanečná skupina sa zriadila v roku 1958 z dvanástich starých tanečníkov pri vzdelávacom stredisku a Knižnici mesta Oroszlán. K tejto skupine sa pridali ďalší noví členovia a tanečná skupina úspešne funguje dodnes. Radi prijímajú pozvania na vystúpenie vo svojom meste i mimo kraja kde sa predstavujú tancami palotáš, čardáš, valčík ale tancujú aj country. Osobitne si cenili naše pozvanie na šalianske vystupovanie. Vedúca tanečnej skupiny je Székely Józsefné. Na našich slávnostiach zatancovali palotáš a čardáš, ktoré tance nacvičila učiteľka tanca Virág Miklósné. Tanečnú skupinu tvorila 5 žien a 5 mužov.

532.

Vo vestibule Mestského úradu
bola odhalená
tabuľa predstaviteľov mesta

V sobotu dňa 13. júla 2002 o 11. hodine boli vo vestibule Mestského úradu odhalené dve biele

tabule s menami šalianských richtárov, predsedov národného výboru a primátorov mesta Šaľa od roku 1875. Myšlienka týchto vetných zoznamov a ich zverejnenie v budove Mestského úradu pri príležitosti milénia mesta skrsla v hlave súčasného primátora Mgr. Júliusa Morávka.

Mestu boli roku 1536 udelené výsady, čo znamenalo, že mesto malo už voju správu. A túto chceli pri miléniových oslavách zmapovať týmito tabuľami. Zásluhou pracovníkov Štátneho okresného archívu pod vedením RNDr. Veroniky Novákovej sa k tomu zistili podrobné hodnoverné doklady na základe ktorých boli tieto tabule s menami predstaviteľov mesta vyhotovené a osadené.

Pri odhalení plachty s tabuľ s menami otcov mesta stiahol primátor mesta Mgr. Július Morávek s najstarším žijúcim bývalým funkcionárom mesta Ernestom Mikulášom. Na odhalení boli prítomní aj Ing. František Lisý a Ing. Alexander Szabó.

Odhalením tabuľ boli verejnosti predstavené mená a ich účinkovanie vo funkciách na čele mesta Šaľa.

Richtári v Šali v rokoch 1875-1945		predsedovia mestského národného výboru v Šali od roku 1945-1990	
Plánka János	1875-1881	Eugen Golian	1945
Baluška Mihály	1882-1888	Valent Hučko	1945
Hatvani János	1889-1891	Pavel Uher	1946
Hlavatý Ferencz	1894-1896	Štefan Hladký	1947
Hlavatý Sándor	1897-1902	Valent Hučko	1948
Earkas Miháli	1903-1905	Štefan Žitňák	1949
Hucsko Mihály	1906-1912	Karol Baluška	1951-1955
Hlavatý Ferenc	1913-1918	Štefan Žitňák	1956-1960
Vendelín Miškovič	1919-1920	Alexander Kromel	1960
Karol Kromel	1921-1922	Ernest Mikláš	1960-1969
Jozef Šmida	1922-1923	Štefan Hlavatý	1965-1970
František Szabo	1923-1927	Štefan Urban	1971
Ján Hlavatý	1928-1931	Aladár Lipovský	1972-1981
František Miškovič	1932-1940	František Lisý	1981-1990
Hlavatý József	1941-1945	Jozef Javúrek	1990
Primátori mesta Šaľa od roku 1990			
Alexander Szabó	1990-1994		
Július Morávek	1994-2002		
Tibor Baran	2002		

533.

Vyšla prvá farebná knižná publikácia s názvom Šaľa

V apríli 2002 boli obyvatelia nášho mesta a okolia prekvapení peknou farebnou knižnou publikáciou s názvom Šaľa. Je to po prvý raz čo sa dostáva do rúk našim občanom a návštevníkom nášho mesta knižne upravený farebný, obrazový fotomateriál podávajúci verné a presvedčivé fotografické dokumenty, ktoré vynikajúco vystihujú obraz nášho mesta a okolitej prírody.

Pre mesto Šaľa vydalo túto knihu vydavateľstvo FOCESA- Igor Boháč- FOTOCENTRUM Šaľa ako svoju prvú publikáciu v náklade 1000 ks s počtom 112 strán.

Knihu vytlačil Róbert Jurových- NIKARA, Krupina.

Texty poskytlo mesto Šaľa a fotografie vyhotovili a spracovali Igor Boháč a Igor Takáč. Knihu graficky upravili Mgr. art. Miro Regítka a Marian Hatvani.

Na výborne vystihujúcich fotozáberoch sme mali možnosť vidieť pekné panoramatické pohľady do ulíc terajšieho mesta a okolitej prírody. Na početných stránkach knihy sa nachádzajú vonkajšie a vnútorné zábery významných a pamätných budov nášho mesta ako renesančný kaštieľ, empírový kostol v Šali a neskoro barokový kostol vo Veči, Dom ľudového bývania, kaplnka sv. Jozefa, kaplnka krypty Feketeháziovcov a miestne sochárske diela. Nechýbajú tu ani nové budovy obnovenej železničnej stanice, športové zábery ako aj pohľady na Váh, na nové sídliská, zaujímavé novostavby, nové ulice s rodinnými domami ako aj zábery z nášho najväčšieho podniku Dusla a.s.

Zábery na posledných stránkach knihy vystihujú farmu Humanitu v Kráľovej nad Váhom,

osadu Hetméň s kostolíkom a najstaršiu zachovalú budovu románskeho kostolíka v trojloďovej bazilike v blízkych Diakovciach.

V úvode publikácie sa k čitateľom prihovára primátor mesta Mgr. Július Morávek. V stručnej histórii mesta a okolia od najstarších čias do dnes sa môže čitateľ dozvedieť na ďalších dvoch stranách knihy. Všetky úvodné texty ako aj popisy jednotlivých fotozáberov sú okrem slovenského textu opatrené aj v maďarskom, anglickom a nemeckom jazyku.

Nová obrázková kniha o Šali je pekným darom mestu, jeho občanom i návštevníkom mesta.

Úprimná vďaka preto patrí jeho autorom i spolupracovníkom.

Po miléniových oslavách sa na mestskom úrade na referáte marketingu a komunikácie začala pre záujemcov predávať táto zaujímavá a jedinečná knižná publikácia za 550 Sk. Predávajú sa tu aj nové tri druhy farebných pohľadníc Šale a propagačný leták mesta. Na propagačnom letáku sú informácie o histórii a profile mesta, údaje zo sčítania obyvateľov, o športe a kultúre.

534.

Miléniové slávnosti
mesta Šaľa

K výročiu prvej písomnej zmienky o našom meste pripravilo mesto v spolupráci s rôznymi mestskými organizáciami množstvo hodnotných akcií, pri ktorých sa pripomínala minulosť, prítomnosť, ale aj budúcnosť rozvoja mesta. Prvá písomná zmienka o našom meste je už tisíc rokov stará a preto aj spomienky na tieto udalosti boli nazvané "Miléniovými slávnosťami", ktorými sme si túto udalosť pripomínali počas celého tohto roka.

Nosná časť osláv bola sústredená na posledné dva júnové vikendy. V týchto dňoch v dvojtýždňovom scenári prebehlo v našom meste množstvo kultúrnych, zábavných, športových a spoločenských podujatí. Okrem obyvateľov nášho mesta sa týchto podujatí zúčastnilo aj hodne návštevníkov z okolia, ako aj delegácie družobných miest z Maďarska- Oroszlánu, z Poľska- Konskie a z Čiech z Telča. Pri tejto príležitosti zasadalo aj slávnostné mestské zastupiteľstvo, kde boli odovzdávané občanom mesta a hosťom pamätné medaily 1000-ho výročia prvej písomnej zmienky a najnovšia publikácia fotografií v knižnej forme o Šali. Celý komplex vyše dvadsiatich náročných podujatí s dvojtýždňovým bohatým scenárom, bol zvládnutý ku spokojnosti všetkých návštevníkov.

Patrí preto úprimná vďaka pracovníkom mestského úradu, všetkým organizátorom, organizáciám a súborom, ktoré obohatili oslavy svojimi cennými vystúpeniami.

Priebeh Miléniových osláv v júni 2002

21.jún 2002 (piatok)

Minigolfový turnaj v areáli zimného štadióna. Tu si zmerali sily vyznávači minigolfu, a to jedno dievča a jedenásť chlapcov rovnakej vekovej kategórie. Napriek horúčkave úspešne zdolávali jamky jednotlivých dráh. Uskutočnil sa aj futbal hokejových hviezd proti poslancom a zástupcom mesta na futbalovom štadióne. Zavítali k nám hviezdy slovenského hokejového neba Lašák, Zálešák, Stumpel, Milo, Mezei, Kolník L., Kolník J., a ďalší ako aj významní športovci ako Matejka, majster sveta v kickboxe a Kašša, majster sveta v hokejbale. Vo večerných hodinách sa na amfiteátri v rámci diskotéky predstavila známa skupina SALCO.

22.jún 2002 (sobota)

Cesta rozprávkovým lesom pre deti v medzihrádzovom priestore. Bolo tu vystúpenie kynológov, sokoliarov a jazda na koni, prekvapili nielen deti ale aj rodičov, ktorí deti sprevádzali na náročnej trase. Na pláži pri Váhu prebiehali zápasy 8. ročníka turnaja plážového volejbalu. V krásnom počasí si za účasti 26 kvalitných družstiev víťazstvo odniesla dvojica Schottert- Šuja z Bratislavy. Na nádvorí kaštieľa sa uskutočnila Prehliadka trendov v účesovej tvorbe a prezentácia kozmetiky Avon. V podvečerných hodinách v kinosále domu kultúry zazneli piesne účastníkov finálového koncertu Slávik Slovenska 2002. Korením tohto podujatia boli aj vystúpenia vzácných hostí, operných spevákov P. Dvorského, M. Babjaka, D. Laščiakovej, a Vargicovej. Tento večer bol jedinečným zážitkom, ktorý moderovala známa Alena Heribanová.

23.jún 2002 (nedeľa)

Na nádvorí kaštieľa vystúpila BS Materinky, ktorá predviedla pre menšie deti a ich rodičov hru Osudy trojhlavého draka.

V takmer neznesiteľnom teple sa uskutočnil Miléniový beh zdravia, ktorý však absolvovala iba hŕstka nadšencov, ktorí si zaslúžili uznanie.

536.

Predpoludním spreď budovy mestského úradu vyštartovali účastníci cykloturistického výletu na trase Šaľa- vodné dielo Kráľová- Šaľa. Horúčava aj tu dala zabráť aj tým najtrénovanejším.

Skupinku nadšencov sprevádzal p. Belovič, žonglér na bicykli, ktorý im spestril chvíľe športovania. Na zábavný program TWISTER/Uragán v podaní P.Marcina a A.Krausa sa prišlo na amfiteáter pozrieť takmer 500 návštevníkov. Po tomto programe nasledovala filmová produkcia- Mesto anjelov.

26.jún 2002 (streda)

Centrum voľného času Tip - Top v spolupráci s mestom Šaľa pripravilo pre žiakov ZŠ športovo- spoločenské dopoludnie. Žiaci si zmerali sily nielen v športových, ale aj vedomostných disciplínach, najmä z histórie mesta Šaľa. Prvé miesto v zápelení získala ZŠ na Bernolákovej ulici. Ďalšou miléniovou akciou venovanou deťom bolo kreslenie na betón na tému "Tisícročná Šaľa" a "Ako si predstavujem Šaľu v budúcnosti", ktorú zorganizovalo mesto šaľa v spolupráci s mestskou pobočkou Prvej stavebnej sporiteľne a Centrom voľného času Tip – Top. Takmer stovka šikovných a usilovných detí premenila priestor pred Domom kultúry v Šali na pestrofarebný koberec. V troch vekových kategóriách udelila päťčlenná porota 18 cien a každý účastník dostal malú pozornosť.

28. jún 2002 (piatok)

V kinosále Domu kultúry sa konalo Slávnostné zasadnutie Mestského zastupiteľstva za účasti prizvaných domácich a prizvaných hostí. Po slávnostných prejavoch primátor mesta udelil pamätné medaily vydané pri príležitosti 1000. výročia prvej písomnej zmienky o Šali. Všetci prítomní zároveň obdržali aj najnovšiu obrazovú publikáciu o meste. Slávnostného zasadnutia sa zúčastnil aj minister pôdohospodárstva Pavol Koncoš, ktorý tu vystúpil s pochybnými politickými poznámkami.

Program zasadnutia bol spestrený vystúpeniami folklórnych skupín z našich družobných miest Oroszlányu a Kanske, ako aj Chemika zo Šale.

V priestore pri Dome kultúry bol založený Miléniový park, ktorý sa neskôr má pretvoriť na oddychovú zónu. Svedčí o tom aj 28 slávnostne vysadených stromov.

Popoludní sa konal exhibičný futbalový zápas žien medzi futbalistkami reprezentácie Slovenskej republiky a hádzanárkami HK Duslo Šaľa posilnenými športovkyňami Dukly Trenčín. Tento zápas ženského futbalu prilákal množstvo fanúšikov.

V kostole sv. Margity sa v tento deň popoludní konal koncert vážnej hudby poslucháčov Vysokkej školy múzických umení. Vysokoprofesionálne podané hudobné diela poskytli poslucháčom neopakovateľný kultúrny zážitok.

Večer dostala „zelenú“ moderná hudba. Vystúpenie hudobnej skupiny DESMOD bolo kvôli nepriaznivému počasiu presunuté do Domu kultúry, kde si jej fanúšikovia prišli na svoje.

29. jún 2002 (sobota)

V centre mesta sa v tento deň konal jarmok tradičných remesiel a pivný festival s ukázkami historických remesiel, šermu, dobovej hudby s predvedením popravy a vystúpením súborov z družobných miest, piesňami a tancami rozozvučali Hlavnú ulicu, ktorá sa mohla pýšiť nevídanou premávkou, tentokrát nemotorizovaných osôb.

Vo vestibule mestského úradu bola odhalená pamätná tabuľa "História richtárov mesta od polovice 16. storočia po súčasnosť. Na odhalení boli prítomní úradujúci primátor mesta Mgr. Július Morávek, bývalý predseda MsNV Ing. František Lisý a Ernest Mikláš ako aj prvý primátor mesta Ing. Alexander Szabó.

537.

Oficiálnej časti odhalenia tabule sa zúčastnili aj predstavitelia družobných miest. Slávnostná rímsko- katolícka bohoslužba v kostole sv. Margity v Šali sa taktiež tešila veľkej účasti občanov nášho mesta. Nakoniec ľudová veselica pri Váhu prilákala cez tisíc zábavychtivých občanov. V súťaži vo varení si zmerali sily Ing. František Botka, zástupca primátora a Jozef Belický prednosta mestského úradu.

30. jún 2002 (nedeľa)

V nedeľu pokračoval jarmok tradičných remesiel vystúpením dychovky a mažoretiek zo Šale a folklórnych skupín z blízkeho okolia.

V poobedňajších hodinách sa po finálovom zápase Majstrovstiev sveta vo futbale odohrali aj zápasy futbalového turnaja Terra Wag. Zapojili sa doňho mládežnícke kategórie hráčov zo Šale, Veče a Diakoviec. V reštaurácii Hepaj pri Váhu sa už tradične zišla skupina najsilnejších mužov v súťaži "Šalienský silácky pohár". V konkurencii 11 účastníkov si víťazstvo napokon odniesol Jozef Šimčíško z Martina. Ukončením centrálnych osláv bol hudobný večer "Tisícročná Šaľa", ktorý prilákal pred budovu mestského úradu vyše 2000 občanov a hostí. V programe vystúpili D. Lehocká, Z. Mikó, M. Ranová, J. Varga.

Zavŕšením programu bol večer veľkolepý ohňostroaj.

Sprievodnými akciami boli:

- vydanie obrazovej knižnej publikácie pod názvom Šaľa
- miléniový stolnotenisový turnaj o pohár turnaj
- výstava umeleckých diel šalienských autorov
- výstava o histórii mesta v kaštieli (štátny okresný archív)
- výstava archeologického krúžku (história Šale v archeologických nálezoch od praveku po súčasnosť)

Podujatia v druhej polovici roka

- Medzinárodný hádzanársky turnaj žien 3. a 4. augusta 2001. Športová hala na počesť Milénia (Juhoslávia- Podgorica, Hypobank Viedeň – Šaľa.)
- koncert Evy Bogárovej a jej hostí v kostole sv. Margity v Šali (koncert vážnej hudby) 8. september 2001
- vystúpenie divadelnej skupiny Terra Wag na nádvorí kaštiela s predstavením „Matka“ 14. september 2001
- výstava umeleckých fotografií F. Kollára v septembri a októbri 2001
- historické vozidla – ukážka pred budovou mestského úradu 5.október 2001
- natočil sa videofilm o priebehu miléniových osláv vo dvoch verziách- jedna v rozsahu troch hodín druhá v rozsahu asi jednej hodiny. Autorom videofilmu je TV kábel Močenok a Milan Pospíš.
- na ulici SNP vedľa mestského domu kultúry bol založený Miléniový sad a boli tu zasadené prvé stromčeky
- v meste boli otvorené 3 nové detské ihriská. Jedno na Budovateľskej ulici, druhé vo Veči a tretie v bloku medzi Vajanského ulicou a ulicou SNP.

538.

Terra Wag-
1000 rokov jedného regiónu

Územie Terra Wag, ktoré sa spomína v listine Štefana I. sa rozprestieralo v katastri dnešných obcí Diakovce, Králová nad Váhom čiastočne Tešedíkova a mesta Šale. V zakladajúcej listine Panonhalského opátstva, ktorá podľa historickej pramennej kritiky vznikla okolo roku 1180 sa uvedené územie spomína v dodatku. I keď o pravosti dodatku sa viedli diskusie môžeme oprávnenne predpokladať, že územie, ktoré sa nazývalo Váh bolo majetkom Panonhalského opátstva od založenia.

Územie, ktoré sa pôvodne nazývalo Terra Wag v neskoršom období – od 12. storočia – označovali ako Sala. S názvom Sala sa prvýkrát stretávame v listine, ktorá vznikla v rokoch 1105-1110 .

Panonhalské opátstvo na území niekdajšieho Terra Wag aj v 13. storočí malo významné majetky. V listine z roku 1237 sa spomínajú nasledovné: Salya, Dyaqui, Stara, Vyfolu, Molua, Vduory, Vduorc a Buhturuyan.

Z tohto pôvodného územia označeného ako Šaľa v 13. storočí sa odčlenila jedna časť, ktorá z ďalším územím, ktoré patrilo pravdepodobne do pôsobnosti kráľa a prostredníctvom neho nitrianskeho župana, vznikol nový majetkový komplex, ktorý v roku 1251 uhorský kráľ Belo IV. daroval spolu s územiami dnešných obcí Dlhej nad Váhom a Tešedíkova novozaloženému premonštrátskemu prepoštvu v Turci. V slávnostnom prepise tejto listiny sa spomínajú dve Šale, v prvej bol kostol sv. Margity a v druhej kostol sv. Alžbety. Územím kde bol kostol sv. Margity chápeme územie dnešného mesta Šale a územím okolo kostola sv. Alžbety územie dnešnej Kráľovej nad Váhom.

V roku 1252 sa spomína už aj prechod cez rieku Váh a myto, ktoré sa tu vyberalo. V rokoch 1252-1269 Šaľa dostala prvú výsadu od kráľa Bela IV., ktorý zakázal všetkým barónom, aby sa bez povolenia obyvateľov mesta zo svojimi družinami utáborili v meste.

Šaľa s okolitými obcami zostala majetkom Turčianskeho prepoštvu až do 16. storočia. Jeho posledný prepošť Uriel Majthény daroval mestu ako aj Kráľovej nad Váhom, Dlhej nad Váhom a Tešedíkovu prvú výsadu, oslobodil ich spod poddanských povinností a povolil im aby vo všetkých záležitostiach samy rozhodovali. Tieto výsady boli potvrdené kráľom Ferdinandom I. roku 1536. Územie dnešných Diakoviec malo odlišný vývoj. Po úpadku moci benediktínskeho rádu sa na kratšie obdobie dostalo do záujmovej sféry rôznych šľachtických rodín. Majetok sa podarilo benediktínom opätovne vydobíť od 17. storočia a zostalo zemepánom obce až do zrušenia poddanstva.

Územie Šale spolu s Kráľovou nad Váhom, Dlhou nad Váhom a Tešedíkovom prešlo v 16. storočí dôležitými zmenami. Z južného Uhorska prišli do mesta mnohí utečenci, ktorí sa tu natrvalo usadili. Panovník udelil výsady niektorým obyvateľom mesta, ktorí tvorili posádku jeho riečného vojska. Jednalo sa o 14 mužov, ktorí boli oslobodení od všetkých poddanských povinností a boli im pridelené usadlosti, aby v prípade potreby pomáhali kráľovi v bojoch, ktoré sa odohrávali na riekach v Uhorsku.

Šaľa od roku 1586 bola majetkom jezuitov, ktorí sem v roku 1598 premiestnili z Kláštora pod Znievom kolégium. Obdobie kolégia znamenalo významný rozmach Šale, ako aj okolitých obcí. Sľubný rozmach, ktorý trval do roku 1605 kedy mesto a okolie obsadili vojská Štefana Bocskaya. Jeho veliteľ Štefan Illéházy mestečko Šaľu spolu s okolitými obcami zálohoval Trnavčanom. Toto zálohovanie trvalo do roku 1610, kedy kráľ Matej II. vykúpil Šaľu a obnovil pôvodné výsady udelené Ferdinandom II.

Okolo roku 1616 bolo panstvo Šaľa majetkom ostrihomského arcibiskupa a tak jeho zemepánom v rokoch 1616-1637 bol Peter Pázmany. Kardinál Pázmany mal k Šali obzvlášť blízky vzťah. Od roku 1622 tu pravidelne trávil letné mesiace. Predpokladáme že dokončenie kaštieľa je taktiež jeho dielom. Po jeho smrti Šalianske panstvo dostala Trnavská univerzita s tým, že jej rektor bol zároveň aj predstavením Turčianskeho prepoštvu. Toto panstvo zostalo majetkom Trnavskej univerzity až do zrušenia jezuitského rádu v roku 1773.

Turci a turecké nebezpečenstvo veľmi silne zasiahli do života mestečka. Prvé turecké nájazdy obyvatelia mestečka zažili už v rokoch 1529-1530.

539.

Rozsiahle spustošenie mesta a jeho okolia nastalo v rokoch 1661-1663 kedy z pôvodne približne 300 domov zostalo necelých 30. Obyvatelia mestečka mali zvlášť ťažkú situáciu, keďže v roku 1663 Turci obsadili Nové Zámky a v zmysle Mierovej zmluvy Šaľa a okolie patrili do územia, z ktorého Turci vyberali daň. Už v roku 1664 sa podarilo rakúskemu cisárovi Leopoldovi dobyť späť Nitru, a preto zakázal poddaným platiť daň Turkom. Po tom, čo šalianske panstvo odmietlo platenie daní, Šaľu a okolité obce

Turci úplne zničili. Početné turecké listy dosvedčujú, že v neskoršom období, obyvatelia v záujme svojho bezpečia platili dane aj Turkom aj svojmu zemepánovi.

V roku 1665 na príkaz cisára Leopolda bola v Šali vybudovaná vojenská pevnosť, ktorá sa skladala z dvoch častí, v prvej boli nemecké vojská a v druhej uhorské. Vojenské prezídium bolo postavené v blízkosti rieky Váh, ktorá krátko po vybudovaní pevnosti túto povodňou zničila. Novú vojenskú pevnosť vybuvovali priamo v meste- okolo kaštieľa a v tom čase bola budova kaštieľa obklopená vodnou priekopou. Vojaci ktorí v pevnosti žili, dostali od cisára Leopolda výsadu, že boli oslobodení od všetkých poddanských povinností. V záujme zachovania mieru so zemepánom mestečka, s rektorom Trnavskej univerzity cisár si prenajal celý majetok. Po zažehnaní tureckého nebezpečenstva v roku 1685

sa Šaľa a okolie stali opäť výlučným majetkom Trnavskej univerzity.

Pre rýchlejší rozvoj boli mestečku v roku 1685 udelené panovníkom, ako aj predstaviteľmi Trnavského kolégia výsady, ktoré sa vzťahovali na oslobodenie od platenia daní na 3- 5 rokov a novousadlíkom boli taktiež udelené rôzne výsady pre ľahšie hospodárenie. Nemuseli platiť žiadne dane pokiaľ stavali svoje domy, a počas 7 rokov sa nemohli od nich požadovať príspevky na vojenské výdavky.

Začiatkom 18. st. bol rozvoj mestečka poznačený vojenskými udalosťami. Už v decembri 1703 boli v Šali prítomné vojenské jednotky Františka Rákocziho I., ktorý si našiel veľa prívržencov v mestečku a okolí. Bezprostredné vojenské ohrozenie regiónu sa skončilo až po roku 1708, kedy sa vojenské akcie presunuli do iných častí Uhorska. Podľa súpisu obyvateľstva z roku 1715 boli v Šali len 13 sedliakov a 16 želiarov. Znovuosídlenie šalianskeho panstva nadobúdalo nové rozmery. V roku 1725 uhorský kráľ Karol III. udelil mestečku Šaľa nové výsady, doterajšie trhové práva rozšíril, počet jarmokov zvýšil na päť a polil aj konanie dobytčích trhov. Tieto práva boli potvrdené aj cisárom Jozefom II., ktorého panovanie prinieslo Uhorsku mnohé zmeny.

Šalianske panstvo sa po zrušení jezuitského rádu a preložení univerzity z Trnavy do Budína v roku 1773 stalo majetkom Kráľovskej komory, ktorá výťažky z tohto majetku venovala pre účely budínskej univerzity.

Zmeny nastali aj vo forme hospodárenia na tomto panstve. Nový zemepán čoraz častejšie prenajímal regálne práva, najmä výčap vína, výrobu piva a pálenie liehovín, právo výseku mäsa, vyberanie mýta, prevádzku kompy. Po zrušení poddanstva a vybudovaní železničnej trate v polovici 19. st. v regióne Šale zaznamenávame nový hospodársky a kultúrny rozvoj, ktorý bol narušený udalosťami 1. svetovej vojny. Po vzniku ČSR sa Šaľa a jej okolie stala jej súčasťou. Od roku 1923 v zmysle reformy štátnej správy sa stala sídlom okresu. Od roku 1923 bola sídlom slúžnovského úradu, ktorý bol podriadený Nitrianskej župe. Po viedenskej arbitráži sa stala opäť súčasťou Maďarského kráľovstva

a v roku 1945, po oslobodení, znovu ČSR. Do roku 1960 Šaľa a okolie tvorili samostatný okres, ktorý bol obnovený v roku 1996.

Život na niekdajšom území Terra Wag sa v priebehu uplynulého tisícročia značne zmenil. Obyvatelia sa začiatkom 11. st. zaoberali najmä rybolovom, ovocinárstvom, poľnohospodárstvom. Ešte v stredoveku výrazný podiel v poľnohospodárstve mal chov hovädzieho dobytká, neskôr chov oviec.

Včelárstvo bolo doplnkovou formou výživy. Po regulácii váhu v 18. a 19. st. nastali výrazné zmeny, väčší význam nadobudlo pestovanie obilnín, kukurice, naďalej si zachoval svoj význam chov hovädzieho dobytká a za prvých desaťročí 19. st. aj chov oviec. So spriemyselnovaním regiónu sa začalo až v 20. st.

Tento proces výrazne zmenil tvár regiónu, o tradíciách ktorého dnes svedčia archívne dokumentu a muzeálne predmety.

540.

Na nasledujúcich štyroch stranách je znázornená fotokópia pôvodnej Privilegiálnej listiny uhorského kráľa Štefana I., kde sa po prvý raz stretávame s názvom Wag (Wag Terra) označujúcim územie nášho mesta

Pre čitateľnosť tejto listiny sa na nasledujúcich stranách nachádza čitateľný latinský text a odborný maďarský a slovenský preklad tohto latinského textu.

541.

Fotokópia faximile s privilegiálnej listiny uhorského kráľa Štefana I. napísaná v latinčine v roku 1001

V dodatku tejto listiny v posledných troch riadkoch je vymenovaných 10 obcí (resp. území) medzi nimi v druhom riadku sa nachádza názov Wag (Wag Terra), označujúci územie nášho mesta (prvá písomná zmienka).

542.

Pre zľú čitateľnosť písma na pôvodine Privilegiálnej listiny bol spracovaný pôvodný latinský text do tejto čitateľnej podoby.

In nomine domini dei summi. Stefanus superna prouidente clementia Ungrorum rex. Credimus et uere fe fi locif diuino cultui mancipalif poleflat ci alque honoref adagmentaucrimus, id non solum laude hamana predicandum, verum divina mercede ren andum. Quo circa omnium fanctae dei accclesiae fidelium nostrorumque presentium atque futurorum folleri comperial intentio, quod nof interuentu, confilio et confenfu d Anaftafii abbtif de monafterio fancti Martini in monte fupra Pannoniam fito, ab genitore nostro incepto, quod nof per dei fubfidium, ob anime nostre rdium, pro ftabilitate regni nostri ad finem perduximus, talem cunceffimuf libertalcm, qualem monasterium fancti benedicti in monte caffino: quia pr opationef fantacs fratrum eiusdem monafterii, confiliante domno Anaſafio prefcripto abbate, et iugiter adiuuante, confortati et laureati fumus. Singulare manque fufrag quod per merita benti Martini in pucricia mca expertus fum memoriac polterum tradere curauit. Ingruente namque bellorum tempestate, qua inter Theotonic Ungarof feditio maxima excreucrat, precipucque cum ciuili belli ruina urgeret, uolente comitatu quodam nomine fumigienfc paterna me fede reire, quid fluctuanti animo confilii darem, quaque me uerterem tanta-tactuf ucrecundia, aftantibus ducibus, uidelicet Poznano, Cuntio, Orchio domno qu Dominico archiepiscopo, uotum uoui fancto Martino, quod f ide hoftibus interioribus et exterioribus eius meritif uictor exfifterem, fupranominati comitatum decimatide omnibus negociif, prediif, teriif, uineif, fegetibus, ucctigalibus, uinumque hofpitum. Quod in prediif corum excrefceret, ne parrochiano episcopo pertinere uideretur magif abbati eiusdem monafterii, fub teftimonio prefatorum ducum multorumque comitum abfque ulla mora fubiugarem. Dumque post cogitatum uictoria poquod animo reuolueram, operif efficacita complere ftudui necdum enim epifcopatus et abbatia preter ipfum locum in regno Ungarico fite erant. Quod fi, fidelef, licuit mihi, quo uolui loco, epifcopatus et abbatia ftature, an non licuit cuiquam loco , quod uolui, ut faccrem? Et ne adhuc aecclesia fancti Mi helif uacua csse uideretur, ucl episcopus parrochianus iniuria querimoniafue in collcctione decimationil pateretur, ci curtem, que uocatur Cortou homonibus eidem pertinentibus tradidi. Quod fi ipfe contra mea ftatula quid inique agere uel adquirere uoluerit, ante deum iudicem uieorum et mortuorum die iudicii fe contendere mecum fciat. Adhuc autem fubiungenf dico, fit id ipfum monafterium ab omni inquietudine femotum, habeantque monpoft tranfitum fui cuiusque abbatif alium abbatem fecuriter eligendi, et a quocunq ue lint episcopo confecrandi eum, fitque illif licitum ordinel accipere quouif i et a quocunq ue episcopo. Ante neminem uero abbatum capcilla, incedant, nifi ante patrem ciusdem monafterii propter reuerentiam et fanctitatem ipfiuf loci, mque episcopi in fandaliff miffam celebret. Precipimus itaque fub teftificatione faluatorif dominin ostri ihu xpi, ubnullus archiepiscopus, episcopus, dux, marchio, couicecomef, feu aliquif homo magnus fiue paruuf de iam fato monafterio aliquo modo fe intrmittere in mancipuf, terrif, uineil, decimationi pifcationibus, ripif, pacitif, fine conceffione abbatis ciusdem monafterii audent. Quod qui fecerit, componat centum libraf auri optimi, medium camerae no medium prefato monafterio fuique rectoribus, maledictionisque perpetuac uinculo eternaliter feriat. Quod ut ueriu credatur hanc paginam manu pro reborantef figillari iusssimus.

Signum domni Stefani incliti regif.

Dominicuf archiepiscopus uicecancerariuf fecit

Anno dominicae incarnatinnif millesimo l. indictione xv. anno Stephani primi regis Ungrorum fecundo hoc priuilegium fcriptum et traditum eft. Hae funt nomini uille in dedica ne aecciesie ab archiepiscopo febaftiano et a comite Ceba: pifcatores Fizeg, Baluuanif, Temirdi, Chimudi Wifetcha, Vuofian, Murin, Curtov, Wag tertia tributi de Polon in inmibus rebuf fiue presentibus fiue futurif.

— —

Odborný maďarský preklad Privilegiálnej listiny uhorského kráľa Štefana I. z roku 1001, v ktorom sa v predposlednom riadku nachádza názov Wag (Wag Terra), ktorý približne označuje územie terajšej Šale a okolia.

Krisztus!

A magasságos úristem nevében!

István a magasságbely gondviselő
Kegyelmeből a magyarok királya.

Hisszük s valóban tudjuk, hogy ha az istenszeteletnek szentelt helyek hatalmán és tiszteletét növeljük, azt nemcsak az emberek hirdetik dicsérettel, hanem Isten is jutalommal viszonozza.

Ezért Isten szent egyháza ée a mi hívienk valamennyien, a mostaniak és jövendőliek, tudják meg, hogy a Pannónia hegyén lévő Szent Márton monostomak az apátja, Anasztáz közbenjárására, tanácsára és beleegyezésével <ugyanezen monostornak> olyan kiváltságot engedélyeztünk, amilyent Montecassino, Szent Benedek monostora kapott. Szent Márton monostorát még szülőatyánk kezdte el és mi fejeztük be Isten segítségével lelki üdvünkért és uralmunk megszilárdításáért. előbb írt Anasztán apát úr tanácsaitól és állandó segítségétől felbátorítva lettünk ugyanis győztesek.

Gondoskodtam arról is, hogy megörökítssem az utódok emlékezetében azt a különleges támogatást, amelyet Szent Márton érdemeiért gyetmekkoromban megtapasztaltam. Ugyanis mikor kitört a háború vihara, s ebben a németek és a magyarok között a viszály igen nagyra nőtt, s különösen amikor a polgárháború pusztítása fenyegetett, mivel az egyik megye, a somogyi el akart úzni atyám székéről, nagy bizonytalanság fogott el, milyen tanácsot adjak háborgó lelkemnek, mihezfogjak? Ekkor Pázmány, Hont, Orci vezérek és Domonkos érsek úr támogatásával fogadalmat tettem Szent Mártonnak, ha érdemeiért a külső és belső ellenségeimet legyőzöm, akkor úgy jó, ha a fenti megye dézsmája, ami minden dolga, birtoka, földje, szőlője, vetése, útvámja után jár, valamint a vendégek bora, ami birtokaikon terem, ne a megyés püspökhöz tartozzék, hanem azt inkább ugyanezen monostor apátjának vessem alá haladéktalanul az említett vezérek és sok ispán tanúságával.

Hogy elhatározásomat követően győzelmet arattam, amit eszemben forgattam, megvalósítani törekedtem. Annál is inkább, mivel a hely kivételével nem voltak még püspökség és apátságok Magyarországon. Mert híveim, ha szabad volt püspökséget és apátságokat létesítenem azon a helyen, ahol csak akartam, miért is ne tettem azt bármely hellyel, amit akartam?

De nehogy mégis úgy t

njék, hogy a Szent Mihály egyháza ki lett fosztva, sőt nehogy a megyéz püspök jogtalanságok vagy kárt szenvedjen a dézsmaszedésben, ezért neki adtam a Kortó nevű udvarházat a hozzá tartozó emberekkel együtt.

Ha pedig ő a rendelkezéseimmel szemmel szemben bármit méltánytalanul tenni vagy szerezni akama, tudja meg, hogy az ítélet napján Isten, az elők és holtak bírása előtt velem találja szembe magát.

De még annyit hozzáfűzök: legyen a monostor minden zaklatástól mentes, és legyen a szerzeteseknek joguk bármelyik apátjuk eltávoztása után nyugodtan másikat választani, tetszésük szerint bármely püspöktől a rendeket felvenniük. Más apát előtt pedig capella ne vonuljon, csak a monostor apátja előtt tiszteletből a hely szentsége miatt, továbbá az apát püspök módjára szandálban mondja a misét.

Megparancsoljuk tehát – Megváltónk, Urunk, Jézus Krisztus legyen rá a tanúnk - , hogy semmiképpen se merjen beavarkozni egyetlen érsek, püspök, herceg, örgróf, ispán, alispán vagy bármely más ember – akár nagy, akár kicsi – az ugyanezen monostor apátjának engedélye nélkül a mondott monostor ügyeibe a szolgák, földdek, szőlők, dézsmák, halászat, partok, jogszolgáltatás révén. Aki ezt megteszi, fizessen száz font jó minőségű aranyat, az egyik felét a mi kamaránknak, a másik felét pedig a mondott monostomak vagy vezetőinek, és átok sújtsa őt mindörökké. Hogy hitelesebb legyen, azt az oldalt saját kezűleg megerősítettük és megpecsételését megparancsoltuk.

István úr, a kiváló király jele

(István király)

Domonkos érsek kancellárként

Készítette.

Az Úr megtestesülésének 1001. esztendejében, a 15. indikcióban, Istvánnak, a magyarok első királyának második évében ez a kiváltságlevél megíratott és átadott.

Ezeket a falvakat nevezte meg Sebestyén érsek és Csaba ispán a templom felszentelésekor : Halászkok Füzegy, B8lványos, Tömörd, Himód, wisetcha, Varsány, Murin, Kortó, Vág. Minden mostani és jövőbeli dologból a pozsonyi vám harmada.

Odborný slovenský preklad Privilegiálne listiny uhorského kráľa Štefana I. z roku 1001 v ktorom sa v predposlednom riadku nachádza názov Wag (Wag Terra), ktorý približne označuje územie terajšej Šale a okolia.

Kristus! Kristus!
V mene božom! Štefan uhorský kráľ z božej milosti.

Veríme a v skutku vieme, že ak dáme väčšiu vážnosť a úctu miestam zasväteným bohoslužbám nielen ľudia nás budú chváliť ale aj Boh nás odmení. Preto svätá cirkev Božia a všetci naši veriaci terajší a nastávajúci nech sa dozvedia, že kláštora sv. Martina na Panónskej hore na žiadosť jeho opáta Anastázia ako aj na odporúčanie a zo súhlasom tohože, kláštora sme udelili také výsady aké má montecassinský kláštor sv. Benedikta. Základy kláštora sv. Martina položil ešte náš otec a my sme ho dokončili s Božou pomocou pre blaho našich ľudí a upevnenie našej moci. To sa nám podarilo skrze svätej modlitby bratov tohto kláštora a neustálej pomoci vyššie uvedeného opáta Anastázia. Zároveň som sa postaral aj o to aby som zapísal do pamäti tú zvláštnu podporu, ktorú som dostal od svätého Martina vo svojom detstve. Totiž keď vypukla vojna a rozbroje medzi Nemcami a Maďarmi veľmi narástli a hlavne keď hrozila občianska vojna keď ma jedna zo žúp, to Šomodská chcela zbaviť trónu môjho otca a ja som bol v rozpakoch, čo poradiť svojej znepokojenej duši, čo si mam počať? Vtedy za podpory vodcov Pázmaňa, Honta a Orciho a arcibiskupa Dominika som zložil sľub Svätému Martinovi, že keď jeho zásluhou porazím svojich vonkajších a vnútorných nepriateľov, tak sa patrí, aby desiatky vyššie menovanej župy zo všetkého, z jej majetkov, pozemkov, vinogradov, úrody, mýta ako aj z vína hostí, ktoré sa urodí na jej majetkoch za svedectva vyššie menovaných vodcov a mnohých špánov som podriadil nie sídelnému biskupovi, ale bezokladne opátovi tohto kláštora.

Keď som zvíťazil, snažil som sa uskutočniť svoje predsavzatie. O to viac, že na území Uhorska neboli ešte založené iné biskupstvá a opátstva. Lebo veriaci moji, ak som mohol zakladať biskupstvá a opátstva kde to nevyzeralo tak, že cirkev sv. Michala bola vyrabovaná a navyše sídelný biskup neutrpel nejakú krivdu, prípadne škodu pri vybraní desiatkov, daroval som jej jednu kúriu zvanú Kortó spolu s celým služobníctvom. A ak by on mienil urobiť proti mojím nariadeniam hocikaké neprávosti, alebo nadobudnúť niečo neoprávnene, nech vie, že v súdny deň pred Bohom, sudcom živých a mŕtvych bude stáť zoči-voči mne. Ale ešte toľko dodávam: Nech je kláštor ušetrený od všelijakých neprávostí a nech rehoľníci majú právo po odchode hociktorého ich opáta slobodne si voliť druhého, dať ho vysvätiť hociktorým biskupom a nech slobodne prijímajú rehole na hociktorom mieste od hociktorého biskupa.

Pred iným opátom nech nie sú povinní slúžiť, len pred opátom tohto kláštora na úctu tomuto posvätnému miestu a opát nech vysluhuje omšu v sandáloch na spôsob biskupa.

Nech je svedkom tomu Pán Ježiš Kristus, náš Vykupiteľ, že nariaďujeme, aby sa žiadny arcibiskup, biskup, knieža, comes, špán a podšpán, alebo hocikto druhý – veľký či malý nevniešal bez súhlasu opáta tohto kláštora do záležitostí kláštora, do vecí služobníctva, roli, vinogradov, desiatkov, rybárstva a brehov. Kto takto učiní, nech zaplatí 100 funtov zlata dobrej kvality, jednu polovicu našej komore, druhú polovicu menovanému kláštora, alebo jeho predstaveným a nech je naveky prekliaty. Hodnovernosť tejto listiny sme vlastnoručne potvrdili a nariaďili jej spečatenie.

Znak pána Štefana, vynikajúceho kráľa /kráľ Štefan/.
Vyhotovil arcibiskup Dominik Vicekancelár.

Táto privilegálna listina bola napísaná a odovzdaná v roku Pána 1001. V 15. indikcii, v druhom roku panovania Štefana, prvého kráľa Maďarov.

Pri vysvätení kostola arcibiskup Sebastian a comes vymenovali tieto obce: Halászok Füzegy, Bálványos, Tömörd, Himód, Wisetcha, Varsány, Murin, Kortó, Vág /Wag Terra/.
Zo všetkých majetkov teraz i v budúcnosti jedna tretina bratislavského mýta..

544.

Výstava pod názvom
Terra Wag – 1000 rokov jedného regiónu

V priestoroch Štátneho okresného archívu v kaštieli v Šali bola dňa 13. septembra 2002 otvorená výstava pod názvom Terra Wag – 1000 rokov jedného regiónu.

Výstava predstavovala stručnú históriu nášho regiónu a poukázala na charakteristické črty hospodárenia a života v tomto regióne. V úvode výstavy sa nachádzala faksimile listiny Štefana I. z roku 1002, v ktorej sa prvýkrát spomína územie Terra Wag, ktoré sa rozprestieralo v katastri dnešných obcí Diakovce, Kráľová nad Váhom, čiastočne Tešedíkova a mesta Šaľa. Územie, ktoré sa pôvodne nazývalo Terra Wag, v neskoršom období – od 12. st. – označovali ako Sala. S názvom Sala sa prvýkrát stretávame v listine, ktorá vznikla v rokoch 1105-1110.

Na výstave mohli návštevníci okrem kópií a originálov dokumentov k dejinám regiónu vidieť aj maketu vojenskej pevnosti a kaštieľa zo 17. st. Osobitná pozornosť tu venovaná rybolovu. Boli tu vystavené viaceré predmety viažuce sa k tejto činnosti. Záujemcovia tu mohli vidieť aj niektoré poľnohospodárske predmety a tí, ktorí doteraz nemali možnosť vidieť vodný mlyn, akých sa nachádzalo na rieke Váh viacero, si v závere výstavy mohli pozrieť aj maketu takéhoto vodného mlyna.

Výstava bola otvorená v pracovných dňoch od 8 do 15,30 hod. až do 30. júna 2003.

Medzinárodná konferencia

Dňa 13.9.2002 sa uskutočnila v kongresovej sále Mestského úradu v Šali medzinárodná konferencia TERRA WAG – tisíc rokov. Konferenciu usporiadala Spoločnosť Petra Pázmáňa v Šali a Štátny okresný archív v Šali v spolupráci s Mestským úradom v Šali- odborom kultúry. Konferenciu slávnostne otvorila PaedDr. Agneša Bírová, prednostka Okresného úradu a spolu s Ing. Františkom Botkom, zástupcom primátora mesta privítala významných domácich a zahraničných hostí a odborníkov histórie a záujemcov o miestne dejiny.

Na konferencii vystúpili odborníci z oblastí histórie, archívnictva a národopisu. Prvým prednášateľom bol PhDr. Ján Lukačka CSc., ktorý vysvetlil vznik a vývoj benediktínskeho rádu a rádu premonštrátov na dolnom toku rieky Váh. Prehľad dejín do 17. st. poskytla PhDr. Veronika Nováková. O reformácii v Šali a jej okolí v 16. a 17. st. zaujímavou formou informovala Mgr. Margita Gálová. Po krátkej prestávke PhDr. Ivan Mrva CSc. oboznámil publikum so situáciou v Šali v období protihabsburských povstaní. S ďalším príspevkom vystúpila Hajnalka Vörös zo župného archívu vo Veszpréme, ktorá opísala život šľachticov z Nitrianskej stolice vo Veszpréme v 18. – 19. storočí. Na jej prednášku viazal Mgr. Ladislav Bukovzky pútavým prejavom o Šali a jej okolí v období od 19. st. do roku 1945. Dr. Ferenc Nagy z Maďarska priblížil vývoj poľnohospodárstva v meste Myíregyháza v období 17. – 19. storočia. Konferenciu ukončila svojou prednáškou PhDr. Izabella Danterová, ktorá venovala pozornosť tradičnému hospodáreniu v oblasti dolného toku Váhu. Po ukončení seminára pozvala prítomných PhDr. Nováková na otvorenie výstavy k tejto problematike do priestorov Štátneho okresného archívu (viď hore).

545.

Najstaršia písomná podoba názvu Šaľa sa nachádzala v listine nitrianskeho biskupa Gervasa z roku 1116. Zachovala sa v knihe Liber Ruber, ktorej originál je uložený v Archíve Pannonhalmského opátstva.

Na výstave Terra Wag – tisíc rokov jedného regiónu, boli inštalované kópie dokumentov pochádzajúcich z Maďarského krajinského archívu v Budapešti, Slovenského národného archívu v Bratislave, Archívu hlavného mesta Bratislavy, Štátneho oblastného archívu v Nitre, z archívu Pannonhalmského opátstva a z Farského úradu v Šali.

K tejto výstave prispeli Vlastivedné múzeum v Galante, Žitnoostrovské múzeum v Dunajskej Strede a jeho pobočka v Šamoríne a Slovenský rybársky zväz v Galante.

Vystavené originály archívnych dokumentov pochádzajú zo Štátneho okresného archívu v Šali.

Najstaršia budova mesta Šaľa
 Renesančný kaštieľ
 príspevok riaditeľky Štátneho okresného archívu
 RnDr. Veroniky Novákovej

Bez pochyby najstaršou budovou mesta Šale je renesančný kaštieľ, ktorého osudy sú úzko späté s vývojom celého regiónu. Priaznivé prírodné podmienky, úrodná pôda a Váh vytvorili predpoklady na usadenie človeka na tomto území už v dobe kamennej. Prechod cez rieku Váh vytvorili možnosti na vybudovanie opevneného mesta vodného hradu v Šali. Jeho počiatky siahajú podľa najnovších výskumov prinajmenšom do 15.st. Zachoval sa totiž list, ktorý 23. augusta 1442 napísali bratislavskému senátu dvaja kasteláni šalianskeho hradu Mikuláš Bor Ján Tarnok. Tento je dôkazom existencie hradu už začiatkom 15. st. Predpokladá sa, že na jeho mieste bol vybudovaný koncom 16. a 17. st.

Šaľa, ktorá sa spomína v listine v rámci širšieho územného celku prvýkrát pod názvom Terra Wag začiatkom 11.st. bola majetkom turčianskeho premonštrátskeho kláštora od roku 1552. Po vpáde Turkov po roku 1526 došlo k narušeniu majetkových vzťahov a v priebehu 16.st. sa niekoľkokrát vystriedali zemepáni šalianskeho panstva a samotného vodného hradu. Kráľ Rudolf II. 19. mája 1586 dal ako základinu turčianskeho prepozitúru a jej majetky medzi nimi aj panstvo Šaľa na zriadenie kolégia Spoločnosti Ježišovej v Uhorsku, a tak Spoločnosť sa stala držiteľom majetkov, aby mohla zriaďovať vzdelávacie zariadenia per šírenie pravého božieho slova pre výchovu kňazského dorastu. Prevzatie pre pozitúru sa uskutočnilo v Šali 23. júna 1586. V roku 1598 sem bolo presťahované kolégium z Kláštora pod Znievom spolu so strednou školou profesormi, žiakmi a školskými zariadeniami. Začala sa prestavba pôvodného vodného hradu, ktorá sa ukončila začiatkom 17.st., a tak vznikol renesančný opevnený štvorkrídlový kaštieľ so 4 polkruhovými baštami a arkádami zo strany nádvorja. Prvým rektorom kolégia bol Alfonz Carillo, ktorého v tejto funkcii vystriedal Alexander Dobokai. V roku 1601 tu pôsilo 5 pátrov, 5 majstrov a 4 rehoľní bratia. Študovalo tu vyše 400 žiakov a medzi vyučujúcimi i keď krátku dobu v rokoch 1601 a 1602 bol aj Peter Pázmáň, neskorší ostrihomský arcibiskup zakladateľ Trnavskej univerzity, známy filozof, určujúca postava uhorských dejín 17. st. V roku 1602 kolégium malo už 17 vyučujúcich no v tomto roku v dôsledku morovej epidémie bola prerušená jeho činnosť, študenti sa vrátili až v roku 1603. V roku 1605 kolégium malo už 21 vyučujúcich, no do slúbeného rozvoja zasiahlo povstanie Štefana Bočkaja, ktorý vyhnal jezuitov nielen z kaštieľa ale aj z celého okolia.

V dvadsiatych rokoch 19. st. pod vedením staviteľa šalianskeho kostola Juraja Schvartza bola urobená ďalšia rekonštrukcia kaštieľa. Byty, ktoré sa nachádzali v budove už v 40. rokoch minulého storočia sa prenajímali, a tak medzi jeho obyvateľmi nachádzame inžinierov, staviteľov železničnej trate Viedeň – Budapešť. Po vzniku ČSR tu boli naďalej správy verejných základní, ale aj žandárska stanica, väznica, škola, samozrejme aj byty rôznych úradníkov. Aj v medzivojnovom období tu bol naďalej umiestnený archív zrušených kráľovských, komorských správ z Bratislavy a Banskej Bystrice. Jednotlivé oblastné úrady verejných správ už od roku 1793 zasielali do tunajšieho archívu svoje staršie písomnosti, ktoré tu zostali až do roku 1938, keď po Viedenskej arbitráži bol archív prenesený do kaštieľa lesného revíru v Necpaloch, neskôr do kaštieľa v Radvani, odkiaľ sa dostal do Štátneho ústredného archívu v Bratislave.

Po II.sv. vojne, keď došlo k znárodneniu majetkov verejných základní budova zostala bez funkcie a začal sa jej rapídny úpadok. Boli tu umiestnené núdzové byty a rôzne dielne. Začiatkom 60. rokov bol už v úplne dezolátnom stave. Z rekonštrukciou sa začalo v roku 1963, keď opravili strechu, ktorá však bola dokončená v roku 1974 Ministerstvom vnútra SR. Do kaštieľa bol v roku 1971 presťahovaný Štátny oblastný archív z Nitry. Štátny okresný archív v Galante sa presťahoval sem v roku 1974, a tak konečne získal dôstojné priestory pre uloženie archívnych dokumentov z okresov Galanta a Dunajská Streda. Štátny okresný archív dnes uchováva písomnosti z troch okresov z časového rozpätia 1340- 1990. Od roku 1995 kaštieľ je majetkom SR a je v správe okresného úradu najprv v Galante, v súčasnosti v Šali. V roku 1997 sa Štátny oblastný archív presťahoval do Nitry. Ukončenie prvej etapy rekonštrukcie sa predpokladá v roku 2002 a celý objekt má byť zrekonštruovaný okolo roku 2020. Náš archív v Šali využíva celú budovu od roku 1997. V študovni sú k dispozícii archívne dokumenty z okresov Dunajská Streda, Galanta a Šaľa pre širokú vedeckú verejnosť.

547.

V Šali bola odhalená pamätná tabuľa holokaustu.

2. júna 2002 sa pred budovou Mestskej knižnice v Šali uskutočnil slávnostný akt, kedy bola odhalená Pamätná tabuľa židovským obetiam rasovej perzekúcie z obdobia II. sv. vojny

Autorom celého tohto projektu bol riaditeľ Základnej školy na Hollého ulici v Šali- Veči PhDr. Rudolf Kuklovský. Bola to jeho súkromná iniciatíva, pretože v Šali sa doposiaľ nenachádzala žiadna tabuľa pripomínajúca obeť holokaustu. Jej odhalenie sa týka bývalého židovského obyvateľstva, ktoré si zaslúži po dlhých rokoch zviditeľniť, lebo v histórii mesta majú svoje dôstojné miesto.

Na túto kultúrno-spoločenskú udalosť prijali pozvanie páni Jaroslav Chlebo, štátny tajomník Ministerstva zahraničných vecí SR, bratislavský rabín Baruch Mayer, ďalej Dr. Alexander František, výkonný tajomník ÚZZNO SR, ale prišli aj hostia z Izraela Lampl Šani a Ervín Müller. Naše mesto zastupovali Ing. Štefan Szeles, prednosta Okresného úradu, primátor mesta Mgr. Július Morávek, Ing. Helena Psotová, zástupkyňa prednostu Okresného úradu a viceprimátor mesta Ing. František Botka. Medzi zúčastnenými bolo niekoľko židovských rodákov zo Šale a okolia a ich rodinných príslušníkov, z ktorých mnohí prišli zo zahraničia.

Po slávnostnom akte nasledoval kultúrny program v obradnej sieni Mestského úradu v Šali a napokon recepcia. Bola to dôstojná akcia s decentným nádychom a sviatočnou atmosférou. Organizačne bola pripravená na vysokej úrovni, čomu tiež zodpovedá fakt, že išlo o spomienku na smutné udalosti v dejinách rodákov zo Šale.

Prečo bola táto pamätná tabuľa inštalovaná na stene Mestskej knižnice?

Táto budova nebola vybraná náhodne. V minulosti sa totiž na území dnešnej knižnice nachádzalo kultové centrum židovskej náboženskej obce, ktorá bola od roku 1944 dosť početná. Začiatkom 40. rokov tvorili jej príslušníci asi 10% obyvateľstva mestečka. Nachádzali sa tu židovské školy- cirkevná a svätská ako aj vysoká škola ješiva, mykve-rituálny kúpeľ, synagóga i dom rabína. Terajšia budova je akýmsi symbolom všetkého, čo sa tu v tomto období nachádzalo. Pokiaľ sa dnes hlásime k určitej miere tolerancie, nebude táto tabuľa vadiť ani ľuďom iných vyznaní. Je to predsa kus histórie, ku ktorej je potrebné hlásiť sa.

V tomto roku 2002 vyšla aj nová kniha autora PhDr. Rudolfa Kuklovského s názvom "Šalianski Židia". Kniha vymedzuje obdobie rokov 1918-1944. Toto obdobie vystihuje dva protiklady, najväčší rozkvet židovskej obce a jej dejinný zánik. Opisuje sťahovanie početnej skupiny Židov z Veče, z Trnovca nad Váhom, z Močenku, Hornej Kráľovej, Vlčian, Nededu, Galanty, Tešedíkova a Dlhej nad Váhom do Šale.

Z knihy sa dozvedáme aj o tom, ako fungovala židovská spoločnosť zvnútra a navonok podľa zaužívaných pravidiel determinovaných náboženskými tradíciami, v ktorých sa uplatňovala zásada spolupatričnosti, vzájomná pomoc a súdržnosť. Kniha rozoberá aj históriu jednotlivých židovských šalianských rodín.

548.

Noviny pre pedagógov a žiakov šalianskeho okresu

20. januára 2002 uzreli v šalianskom okrese svetlo sveta ďalšie noviny pre verejnosť, ktoré sú určené najmä pedagógom a žiakom celého šalianskeho okresu. Myšlienka vydávať takéto noviny vyšla z hláv kompetentných na okresnom úrade, vďaka vedúcej odboru školstva Ing. Heleny Psotovej. Realizovať túto myšlienku sa podarilo šalianskemu vydavateľstvu periodickej tlače "Helena", ktoré už 7. rok svojej existencie dostalo šancu spracovať obsahovo aj graficky toto nové periodikum pod názvom

"Noviny pedagógov a žiakov šalianskeho okresu".

Noviny vychádzajú vždy 20. dňa v mesiaci a priamo sú distribuované do všetkých škôl okresu Šaľa, na Odbor školstva Okresného úradu v Šali a do organizácii patriacich pod vedenie Odboru

školsťva Okresného úradu Šaľa.

Noviny sú nepredajné a slúžia najmä ako informačník medzi školami navzájom a šíria tiež potrebné legislatívne normy, týkajúce sa nových organizačných zmien v našom školstve, ktoré v tomto roku nadobúda platnosť.

Pracovníci redakcie Galantsko-šalianskeho Žurnálu začali aktívne spolupracovať a pomáhať pri tvorbe a vydávaní týchto novín, aby boli zaujímavé aj po žurnalistickej stránke. V kruhu pedagógov i žiakov vznikol živý záujem o správy a články v tomto časopise a zároveň vznikla aj zdravá rivalita medzi nimi, najmä v podávaní aktuálnych informácií zo školského života.

Vzácné archeologické nálezy vo Veči

Mestská časť Veča je mimoriadne bohatá na historické nálezy o čom svedčia aj novšie objavy nálezov na okraji večianskeho sídliska, kde sa v tomto roku začala ďalšia výstavba obytných domov, radových a samostatne stojacich rodinných domov.

Stavebné práce tu od marca 2002 vykonávala stavebná firma Invest IN s.r.o. V marci pri zemných prácach tu boli objavené keramické črepy, ktoré svedčili o historickom pôvode osídlenia tejto oblasti Veče. Po nahlásení týchto objavov sa práce v tejto lokalite ujali archeológovia Archeologického ústavu SAV z Nitry pod vedením archeológa Mgr. Maria Bielicha a Mgr. Evy Fottovej. Na odkrývacích prácach sa zúčastnilo šesť pomocných pracovníkov a štyria pracovníci Archeologického ústavu Nitra. Na odkrývacích prácach sa cez víkendy zúčastňovali aj členovia krúžku CVČ Tip – Top Strediska voľného času v Šali.

Archeológovia tu objavili germánske sídlisko z obdobia 2.-3. storočia. Z odkrytých 24 sídliskových objektov to boli 3 germánske chaty, zásobnicové jamy, jeden hrob s kostrou, 3 rímske mince a ďalšie drobnosti. Vzácnym bol nález týchto mincí, ktoré sa našli na Slovensku pravdepodobne po prvýkrát.

Práce spojené s výskumom financovalo mesto Šaľa, ktoré je investorom spomínaných stavieb v tejto oblasti. Výskumné práce však pokračovali aj naďalej a celková správa bude vypracovaná Archeologickým ústavom po ukončení výskumu v tejto lokalite.

549.

Zachránime naše pagaštany?

Už niekoľko desaťročí pozorujeme v našom meste a v okolí, v lete a v jeseni, opadávanie poškodených listov pagaštana konského (*Aesculus hippocastaneum* L.). Tento strom je častým okrasným stromom s peknými listami a kvetmi na našich uliciach a cintorínoch. Chorobu a skoré opadávanie listov spôsobuje premnoženie škodcu ploskáčika pagaštanového. Je to drobný motýlik (3-4 mm dlhý), ktorý sa v našich zemepisných podmienkach vyskytuje v troch generáciách v roku. Jeho húsenice napadajú listy stromu pagaštana a spôsobujú ich fľakaté zhnednutie, skrúcanie a predčasné opadávanie v letných mesiacoch. Dôsledkom predčasnej straty listov je potom následné namrzanie stromov v zimnom období a ich postupné odumieranie.

Dlhé roky sa proti tomuto škodcovi nepodnikalo. Až v tomto roku po prvý raz zabezpečil Mestský úrad v Šali postrek týchto stromov prostredníctvom firmy M. K. Agroslužba Levice, ktorý sa v celom meste a na cintorínoch vykonal dňa 14. mája 2002. Ošetrilo sa celkom 135 kusov pagaštanov hlavne na cintorínoch a niektorých uliciach Šale i Veče. V závislosti od nasledujúceho vývoja populácie tohto škodcu má Mestský úrad zvážiť, či sa postrek vykoná ešte raz v júni proti druhej generácii škodcu, alebo až v nasledujúcom roku.

O termíne postreku boli občania mesta upozornení mestským rozhlasom.

A v júni 2002 sa uskutočnila aj druhá fáza postrekovania stromov proti druhej generácii tohto škodcu.

Použitý postrekový prostriedok sú netoxické nielen proti včelám, ale i ostatným živočíchom, ľudí nevynímajúc. Zostáva teraz iba veriť, že vynaložená investícia sa mnohonásobne zhodnotí vo vzhľade, v zdraví a vysokej ekologickej i prírodnej hodnote týchto pekných okrasných stromov.

Úspešný šalianský Challenge day

Už tradične sa tento rok v poslednú májovú stredu 25. mája konal v našom meste Challenge day. To znamená deň, keď by každý aspoň pätnásť minút zo svojho voľného času mal venovať

nejakej športovej aktivite. Šaľa tentoraz prvýkrát zaviedla novinku – aby ľudia šport iba nedeclarovali, ale aj ozaj športovali.

Uskutočnilo sa teda športové podujatie na futbalovom štadióne TJ Slovan Duslo Šaľa. Do podujatia, ktoré otvoril primátor mesta Mgr. Július Morávek, sa v pohybových aktivitách zapojili žiaci základných a stredných škôl v meste. Uskutočnili sa futbalové zápasy, bežecké preteky a aerobikové cvičenia, ktoré predcvičovala Slávka Tóthová s Radkou Putzovou z Centra voľného času Tip – Top. Do športových aktivít sa zapojilo na štadióne asi 800 detí, z toho dokonca aj 50 malých škôlkarov z Materskej školy na Hollého ulici vo Veči.

Miestny spolok Červeného kríža zabezpečoval v rámci Challenge day kreslenie detí na asfalt, keďže však v tom čase spŕchlo, tak sa kreslilo v zasadačke Mestského úradu na výkresy. V rámci akcie fungovala aj poradenská zdravotná služba a meral sa aj tlak krvi. Pred Mestským úradom bol pre deti inštalovaný nafukovací hrad a elektrické autíčka. Popoludní bolo kultúrne vystúpenie pred Mestským úradom aj s módnu prehliadkou detí zo Základnej školy na Hollého ulici v Šali – Veči. Z budovy Mestského úradu sa na lane spúšťali šaliansky skauti a tu sa tiež cvičil aerobik, ktoré zabezpečovalo fit štúdio Exedra. Na podujatí, ktoré uvádzala Danica Lehocká, sa predviedli aj šaliansky karatisti a tanečný súbor Jump! Jumping z Močenku.

Challenge day bol v Šali ukončený ohňostrojom. Zapísaných bolo 11.953 účastníkov, čo predstavuje 48% občanov Šale. Nie sú však dôležité čísla, dôležité však bolo, že Šaľania urobili niečo pre svoje zdravie.

550.

Rozlúčili sme sa
s Markusom Gállom
(25.8.1924 – 18.8.2002)

Odišiel spomedzi nás, odišiel človek, občan a rodák nášho mesta, ktorého väčšina z nás poznala ako ozajstného Šaľana, oduševneného obyvateľa mesta a družného priateľa. Opustil nás vo veku 78 rokov.

Markusa Gálla sme mohli denne vídavať v uliciach nášho mesta a po stretnutí a rozhovore s ním sme si odnášali so sebou pocit, že sme stretli dobrého človeka. Bol veľmi vnímavý ku každému a k všetkému, čo sa dialo v našom meste. Veď tu sa narodil, tu prežíval detstvo, mladosť, roky dospelosti a manželský život. Tu vychovával spolu s manželkou svojich synov a v rodnom meste sa dožíval aj dôchodcovského veku. Ale jeho povaha, temperament, duševná mladosť, záujem o všetko, čo sa dialo v jeho okolí, túžba po poznaní a „byť pri tom“, čo pulzovalo v našom meste s tvorilo jeho novodobé, súčasné dejiny ho posúvali stále dopredu. Preto citlivo zachytával všetky vibrácie – dobré či zlé – a snažil sa prispieť svojimi skúsenosťami a vedomosťami k dobrej veci, zmierniť napätie, nevyostrovať vzťahy, skôr získať nadhľad nad vecou a tým sa vyhnúť negatívnym emóciám.

Mal všestranné záujmy, aj v dôchodkovom veku vykonával rôzne aktivity. Bol stálym prispievateľom do regionálnej tlače, jeho príspevky boli veľmi fundované, najmä znalosť histórie nášho regiónu bola jeho „srdcovou záležitosťou“, a preto mnohé boli publikované aj v českých denníkoch. Navštevoval Univerzitu tretieho veku UK v Bratislave (už od jej založenia) a úspešne absolvoval niekoľko odborov.

Mal blízky vzťah k mládeži, bol členom družiny „Oldskautu“ miestneho 36. zboru „Stopári“. Vedel zaujať mladých ľudí svojím zanietnym prejavom – pútavo im približoval históriu Šale a jej okolia.

Ako občan tohto mesta bol aj pracovne spätý s n.p Duslo Šaľa, kde nastúpil roku 1965 ako ekonóm dopravy. Prostredníctvom podnikového časopisu Duslo- Šaľa uverejňoval svoje príspevky, týkajúce sa aktuálnych udalostí. Významným spôsobom sa zaslúžil o rozvoj nášho mesta v oblasti spoločenskej, náboženskej i kultúrnej. Dostal mnohé ocenenia, naposledy to bola „Cena primátora mesta“.

Vážil si miestne authority, ale aj všetkých poctivých občanov. Zúčastňoval sa spoločenského, kultúrneho a cirkevného diania v meste, zaujímali ho všetky udalosti a sám prispieval k šíreniu dobrých správ a dobrého mena nášho mesta.

Markus Gáll zanechal citeľnú stopu v našom meste, v našich srdciach. Zostane nám príkladom humánneho a veriaceho človeka.

Okrem jeho najbližšej i vzdialenejšej rodiny sa jeho pohrebu zúčastnili i predstavitelia mesta,

zástupcovia a.s. Dusla, členovia Skautskej družiny, Klub dôchodcov a mnohí Šaľania, ktorí ho dobre poznali a uznávali.

551.

Nové röntgenové pracovisko
v centre zdravotníckej starostlivosti a.s. Duslo Šaľa

Vedenie a.s.Duslo Šaľa sa rozhodlo nahradiť zastaralú röntgenovú zdravotnícku techniku novou. Staré röntgenové prístroje z Chirany mali už veľkú poruchovosť a nevyhovovali ani normám vstupu do Európskej únie, ktoré predpisujú výšku žiarenia dopadajúcu pri vyšetovaní pacienta.

Dňa 19.novembra 2002 bolo nové rtg. pracovisko po skúšobnej prevádzke odovzdané do užívania v prospech pacientov Centra zdravotnej starostlivosti a.s. Dusla Šaľa. Za účasti generálneho riaditeľa Dusla RNDr. Jozefa Kollára, personálneho riaditeľa Ing. Michala Galbavého ako aj vedúcich pracovníkov Centra zdravotnej starostlivosti, bolo toto pracovisko slávnostne otvorené.

Prítomných privítala riaditeľka centra MUDr. Antónia Vážna, ktorá vyzdvihla dôležitosť obmeny zdravotníckej techniky pre zvýšenie kvality diagnostiky chorôb. Poďakovala sa vedeniu Dusla za sústavné sledovanie práce zdravotníkov a pomoc pri jej skvalitňovaní. Vyslovila vďaka aj pracovníkom Investu IN a.s., ktorí skrátili prípravu priestorov pre montáž zariadenia.

Dodávateľom nového röntgenového prístroja bola firma ZOLS Nitra. Je to prístroj talianskej výroby firmy Villa, odpovedajúci všetkým normám Európskej únie, umožňujúcim výrazne znížiť záťaž rtg. žiarenia na pacienta za pomoci tzv. orgánovej a expozičnej automatiky, ktorá výrazne znižuje expozičný čas potrebný na zhotovenie snímok.

V rámci modernizácie Radiodiagnostického pracoviska v Centre zdravotnej starostlivosti Dusla Šaľa bol nahradený veľmi poruchový zubný rtg. prístroj za vysokofrekvenčný rtg. prístroj, ktorý podstatne znižuje veľkosť dávky rtg. žiarenia tým, že žiarenie je veľmi homogénne a expozícia je riadená veľmi precíznou expozičnou automatikou. Nová technika umožňuje vykonávať i zložité vyšetrenia pažeráka, žalúdka, tenkého a hrubého čreva pomocou dvojakeho kontrastu.

Pri kioskopických vyšetreniach (presvietení pacienta počas vyšetrenia rtg. lúčmi) nie je potrebný sústavný prúd žiarenia na pacienta (ako to bolo u starých prístrojov), ale vyšetruje sa pomocou malých dávok žiarenia, ktoré zhotovia na obrazovke monitora obraz a po jeho posúdení sa dá ďalší impulz rtg. žiarenia na vyhotovenie ďalšieho obrazu, čo výrazne znižuje celkovú dávku žiarenia počas vyšetrenia.

Pre ťažšie pohyblivých pacientov sa snímkovanie stane menej namáhavé, nakoľko vyšetrovací stôl sa môže pred vyšetrením znížiť až na 50 cm nad zem a potom sa počas vyšetrenia pacientom zvýši na požadovanú výšku. Toto zariadenie umožňuje vykonávať špeciálne hĺbkové snímky častí tela, čo doterajšie zariadenie ešte neumožňovalo. Tieto snímky umožňujú posúdiť jemné poškodenia na kostiach, ale aj na iných orgánoch.

Prenikanie výpočtovej techniky, automatizácia sa stále viac využíva i v zdravotníctve, čoho dôkazom bolo i toto röntgenové zariadenie umožňujúce zvýšiť kvalitu a znížiť dávky žiarenia na pacientov.

552.

Zo života našej farnosti

V roku 2002 v šalianskej rímsko-katolíckej farnosti bolo pokrstených spolu 99 detí, z ktorých bolo 47 chlapcov a 52 dievčat. Na našej farnosti v Šali bolo uzavretých 41 cirkevných sobášov a 98 cirkevných pohrebov (48 mužov a 50 žien).

V septembri sa naši veriaci rozlúčili s doterajším dp. kaplánom Tomášom Kürthym, ktorý bol preložený do Galanty a privítať sme mohli nového pána kaplána Juraja Vitteka zo Smoleníc, ktorý študoval v Ríme a vyučuje filozofiu na Bohosloveckej fakulte.

Od 15.júla 2002 sa stal administrátorom farnosti vo Veči vdp. Radovan Naštický, ktorý k nám prišiel z Modrého kostolíka z Bratislavy a úspešne pracuje v náboženských programoch Slovenskej televízie v relácii Dobrá novina.

V máji pristúpilo k prvému svätému prijímaniu 94 našich tretiačikov. 28.september 2002 bol významný pre 177 birmovancov našej šalianskej farnosti a farnosti Šaľa- Veča. Sviatosť birmovania im udelil trnavský pomocný biskup vdp. Dominik Tóth.

Historickou udalosťou nášho kostola bola v októbri 2002 diakonská vysviacka Pavla

Goldbergera z Veče, ktorá bola prvou kňazskou vysviackou v našom kostole.

V novembri navštívil našu farnosť p. Humbert, dominikán zo Žiliny, ktorý informoval našich veriacich aj o nových tajomstvách svetla a z nich vyplývajúcich zmien v ružencových spoločenských.

Spolu s oddelenými bratmi (evanjelikmi) sa uskutočnil v marci ekumenický Svetový deň modlitieb a v decembri opäť ekumenický predvianočný program.

Na sviatok Božieho narodenia bolo úspešné vystúpenie súrodencov Jendruchovcov a bohoslužba slova na farme Humanita v Kráľovej nad Váhom. V ten istý deň sa v našom kostole uskutočnil aj vianočný koncert šalianskych umelcov, kde vystúpil aj kostolný zbor našej farnosti.

Osobitne je potrebné ešte poznamenať, že najväčším koncertom v kostole sv. Margity býva vždy novoročný koncert, ktorý sa v tomto roku uskutočnil 6. januára 2002. Na koncerte účinkovali ako sólisti Tomáš Juhász, Zoltán Mikó, Erika Tégenová- Čambálová, Katarína Szabová a Júlia Tégenová.

Okrem už spomenutých cirkevných akcií záslužnú aktivitu vyvíjala aj Katolícka jednota Slovenska a Občianske združenie Láska v nás.

Dva dni v tomto roku sa pokračovalo v roznášaní "Dobrej noviny" našimi deťmi do domovov v našom meste. V tomto roku sa vyzbieralo pre biedne deti Afriky celkom 19. tisíc Sk, čo bolo o 8 tisíc viac ako vlani.

Čo sa však v tomto roku nepodarilo uskutočniť pre nedostatok finančných prostriedkov, bolo vybudovanie nového vykurovania nášho kostola.

553.

Pripomenuli sme si 50. výročie založenia Základnej umeleckej školy v Šali

Školský rok 2001-2002 bol pre Základnú umeleckú školu v Šali významným rokom, pretože v tomto roku si škola pripomenula 50 rokov svojej existencie. Táto škola bola v našom meste založená 15. septembra 1952.

Počas svojho pôsobenia prešla vývojom, odzrkadľujúc situáciu a možnosti, v ktorých pôsobila.

Pri zrode školy stáli predovšetkým učiteľka Vilma Rapcová a učiteľ František Patek, ktorí iniciovali jej založenie na vyšších orgánoch štátnej správy. Prvé roky vyučovania mali ešte súkromný ráz. Bola to vlastne hudobná škola pri Osemročnej strednej škole v Šali. Až dekrétom Krajského národného výboru v Nitre v roku 1953 bola poverená vedením školy Etela Svobodová, učiteľka osemročnej strednej školy a týmto dňom sa škola pokladala za úradne zriadenú.

V nasledujúcom období sa činnosť školy rozvíjala a počet žiakov pomaly vzrastal. V školskom roku 1967/68 sa začalo vyučovanie vo výtvarnom odbore. Obdobie budovania školy bolo permanentne poznačené snahou o získavanie vyhovujúcich priestorov a kvalifikovaných učiteľov. V kronike školy sa dozvedáme o nadšencoch a učiteľoch, ktorí venovali svoje úsilie a námahu pri budovaní školy. Odviedli kus svedomitej a poctivej práce.

V súčasnosti sa škola rozrástla do plnoorganizovanej základnej umeleckej školy so štyrmi odbormi. V školskom roku 1987/88 sa začalo vyučovanie v literárno-dramatickom odbore a v školskom roku 1990/91 bol založený tanečný odbor. V súčasnosti školu navštevuje 825 žiakov, a to výtvarný odbor 413 žiakov, hudobný odbor 294 žiakov, literárno-dramatický odbor 60 žiakov a tanečný odbor 58 žiakov.

Škola je situovaná v dvoch budovách v Šali, a to na ulici Kukučínovej, bývalá budova Mestského úradu a na ulici Hlavnej, bývalá budova Povodia Váhu. Tanečný odbor sa vyučuje v Centre voľného času. Škola vedie ešte jednu elokovanú triedu výtvarného odboru na Základnej škole vo Vlčanoch.

Na základnej umeleckej škole pôsobí v tomto jubilejnom roku 29 pedagogických pracovníkov, jedna administratívna pracovníčka, dve upratovačky a jeden údržbár na čiastočný úväzok.

Celková úroveň a výsledky, ktoré škola dosiahla boli vo väčšej či menšej miere závislé na kvalite učiteľského zboru. Škola okrem toho, že počas svojej polstoročnej existencie pripravovala žiakov pre život, stala sa i akýmsi kultúrnym stánkom v regióne, veď žiaci a ich pedagógovia sa vo veľkej miere zúčastňovali a doteraz sa zúčastňujú na kultúrnych akciách, vyvíjajú bohatú mimoškolskú záujmovo-umeleckú činnosť, spolupracujú so Zborom pre občianske záležitosti. Výchova sa stáva dôležitejšia ako vzdelávanie, presnejšie povedané - vzdelávanie je len časťou výchovy. A práve filozofia výchovy je založená na humanizme, rozvoji osobnosti, rozvoji emocionálnej inteligencie a tvorivosti. A základná umelecká škola nie je prínosom, len pri výchove umelcov - profesionálov, ale najväčším jej prínosom je rozdávanie sa pre širokú masu detí, ktorým vštepuje základy pre cit k umeniu.

Hudobný odbor - má 20 učiteľov, ktorí vyučujú hru na klavír, syntetizátor, akordeón, drevené dychové nástroje, plechovo dychové nástroje, strunové nástroje, spev - klasický aj moderný. Odbor navštevuje 294 žiakov. Odbor realizuje pre deti výchovné koncerty. Účinkujú na akciách Červeného

kríža, Únie nevidiacich, na rôznych akadémiách a slávnostných príležitostiach v Šali. Usporiadajú Vianočné koncerty v kostole, na ktorých účinkujú spolu so svojimi pedagógmi. Škola vychovala už celý rad aktívnych koncertných umelcov, pedagógov, ktorí už pôsobia na mnohých školách, konzervatóriách a Vysokej škole múz. umení.

Výtvarný odbor – sústreďuje deti so záujmom o výtvarný prejav a výtvarné umenie. V súčasnosti navštevuje tento odbor 413 žiakov. Žiaci z výtvarného odboru sa zúčastňujú rôznych okresných, krajských i celoslovenských súťaží na ktorých dosahujú vynikajúce úspechy. Aj pedagógovia tohto odboru sú aktívni a to nielen tvorbou umeleckých diel - maľba, grafika, socha, artprotis, smalt, email - ale aj poriadaním a účasťou na akciách počas školského roka ako sú metodické dni a rôzne akcie cez prázdniny a semináre a vernisáže prác žiakov a učiteľov školy.

Literárno-dramatický odbor - je najmladším a najsyntetizujúcejším odborom. Poskytuje dramatické, rečové, prednesové, slovesné, pohybové, výtvarné i hudobné činnosti vedúce k všestrannému rozvoju osobnosti. Cieľom literárno-dramatického odboru je príprava detí na povolania, v ktorých je základom komunikatívnosť, ústretovosť, vzťah k človeku, reprezentatívnosť a prezentovanie kultúrnosti a kultúry národa vo svete. Žiaci tohto odboru získali už viacero ocenení na mestských, okresných, krajských a celoštátnych stretnutiach. Mimoriadny úspech zožali žiaci aj na medzinárodnej prehliadke Schola ludus v Uhorskom Brode a v Rakúsku v Divadle bez hraníc.

554.

Tanečný odbor - Cieľom tohto odboru je získať skúsenosti z tanečného umenia a nadobudnúť zmysel pre zodpovednosť, ktorá je pri tejto činnosti nevyhnutná. Vychováva u žiakov schopnosť esteticky vnímať a prežívať tanečné umenie, formovať svoj tanečný a hudobný vkus. V súčasnosti pôsobí tanečný odbor v priestoroch Centra voľného času na ulici M.R.Štefánika v Šali. Účastníci tohto odboru sa každý rok zúčastňujú mnohých okresných a krajských súťaží moderného nefolklorneho tanca. V súčasnosti sa tu vyučuje moderný tanec a mažoretky. Najväčší úspech dosiahli mažoretky v oblastnej súťaži Majstrovstiev Slovenska mažoretiek v Malackách, kde obsadili 1.miesto v kat. Azalky. V zahraničí vystupovali v Budapešti, v Törökbálinte na Dňoch kultúry. U nás na futbalovom turnaji TV Markíza, na Agrokomlexe, v Opatovskom Sokolci na Dňoch kukurice a na celoslovenskej súťaži mažoretiek v Hlohovci a na Devíne v Bratislave.

Bývalí riaditelia školy

87	Rapcová Vilma	1952-53	Ruppeldt Igor	1978-
	Slobodová Etela	1953-55	Sudorová Valéria	
	1987-91			
	Rapcová Vilma	1955-58	Jančovič Milan	1991 -
doteraz	Bránsky Jozef	1958-78		

Na škole pôsobilo od roku 1952 doteraz 105 učiteľov.

Pedagogický kolektív školy v jubilejnom roku 2002

V súčasnosti (v škol. roku 2001/2002) pôsobí na škole 29 učiteľov a 3 prevádzkoví pracovníci.

Akad. sochár Milan Jančovič, riad. školy - výtvarný odbor
 Valéria Sudorová, zást. riaditeľa školy - klavír
 Anna Današová, vedúca hudobného odboru - flauta nástroje
 PaedDr. Judita Bujnová, vedúca výtvarného odboru nástroje
 Mgr. Magdaléna Máčiková, vedúca lit.- dram. odboru
 Mgr. Dana Janebová, vedúca tanečného odboru - akordeón
 Mgr. Katarína Bombicová, klavír, hudobná náuka
 Anikó Csizmárová, spev
 Csilla Dobaiová, klavír odbor
 Michal Jobbágy, gitara
 výtvarný odbor- Jančovičová
 Bc. Katarína Kosová, flauta, spev

Andrea Szabová, klavír
 Katarína Szabová, klavír
 Štefan Szöllösy, klávesové a dychové
 Karol Šorman, dychové
 Mária Šínska, spev
 Juliana Tégenová, klavír
 Nora Valentínová, klavír
 Henrieta Záležáková, spev
 Paed. Dr.Ľudmila Hačková, výtvarný odbor
 Akad. maliarka Lýdia Boríková,
 Dagmar Kvačková,

výtvarný odbor

Margita Krommelová, husle, hudobná náuka

Mária Malíková, klavír

odbor

Andrea Malíková, klavír

Mgr. Zuzana Poláková, flauta, hudobná náuka

Eva Molnárová, výtvarný odbor

Paed. Dr. Eva Plichtová, výtvarný

Mgr. Čeněk Žiaček, výtvarný odbor

Ivana Tóthová, administratívna pracovníčka

Valéria Mészárosová, upratovačka

Helena Kuruczová, upratovačka

Dezider Mészáros, údržbár

555.

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre udelila čestný doktorát RNDr. Jozefovi Kollárovi generálnemu riaditeľovi Dusla, a.s. Šaľa

16.mája 2002 dostal vedeckú hodnosť "doktor honoris causa" generálny riaditeľ akciovej spoločnosti Duslo Šaľa RNDr. Jozef Kollár.

Slávnostný akt sa uskutočnil v aule Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre pri príležitosti konania Medzinárodných vedeckých dní. Na slávnostnom zasadnutí sa zúčastnil aj nitriansky sídelný biskup Chryzostom kardinál Korec.

Jozef Kollár sa narodil 18.januára 1934 v Bošáci v roľníckej rodine. V roku 1953 zmaturoval na trenčianskom gymnáziu. Vysokoškolské vzdelanie získal na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave v roku 1958. Tu obhájil aj dizertačnú prácu, vykonal rigorózne skúšky a získal akademický titul doktora prírodných vied. Po ukončení štúdia pracoval niekoľko rokov v školstve, neskôr v ZŤS v Dubnici nad Váhom a od novembra 1962 pôsobí nepretržite v Dusle Šaľa.

V roku 1962 založil a viedol v podnikovom výskume oddelenie organickej syntézy. Pod jeho vedením bola spracovaná a realizovaná koncepcia výroby difenylamínu, antioxidantov pod obchodným názvom Dusantox, inhibítora na vulkanizácie, výroby agrochemikálií, ako aj súbor ekologických stavieb, ako sú iontomeničové čistiare odpadových vôd a spaľovňa priemyselných odpadov. Realizácia týchto projektov sa z podniku na výrobu priemyselných hnojív stal kombinát, ktorého významným výrobným programom sú organické látky veľkého národohospodárskeho významu.

RNDr. Jozef Kollár publikoval výsledky svojej dlhoročnej vedeckovýskumnej a technologickej činnosti v 42 vedeckých a odborných príspevkoch. Rezultátom výskumu sú konkrétne výrobky a výrobné technológie ocenené 27 československými patentmi a autorskými osvedčeniami.

V roku 1994 bol Jozef Kollár vymenovaný za riaditeľa štátneho podniku Duslo. Po nástupe do funkcie vykonal pozitívne opatrenia na všetkých úsekoch činnosti, ktoré priviedli podnik zo zlej ekonomickej situácie do prosperity. Postupne previedol podnik na akciovú spoločnosť s majetkovou účasťou štátu a následne na zamestnaneckú akciovú spoločnosť. Duslo a.s. s rýdzo slovenským kapitálom sa začlenilo medzi špičku najprosperujúcejších priemyselných podnikov na Slovensku. RNDr. J. Kollár sa okrem toho angažoval a angažuje aj v rámci verejnoprospešnej činnosti. V rokoch 1964 až 1998 vykonával funkciu predsedu ČSVTS (Československej vedecko-technickej spoločnosti) v podniku a pracoval v orgánoch Slovenskej spoločnosti priemyselnej chémie. V roku 1991 bol zvolený za prezidenta Zväzu chemického a farmaceutického priemyslu Slovenskej republiky a v súčasnosti je prvým viceprezidentom Asociácie zamestnávateľských zväzov a združení, ako aj podpredsedom Rady hospodárskej a sociálnej dohody Slovenskej republiky.

Spolupráca RNDr. J. Kollára s Agronomickou fakultou Slovenskej poľnohospodárskej univerzity sa datuje od roku 1964. Jeho pričinením sa začala tradícia spoločných seminárov k problematike používania priemyselných hnojív a pesticídov, ktoré majú od roku 1994 prívlastok medzinárodné a konajú sa každoročne v Nitre. Robia dobré meno fakulte, univerzite i Duslu, a.s., doma aj vo svete.

556.

PRVÉMU SLOVENSKÉMU MANAŽÉROVI UDELILA NADÁCIA SLOVAK GOLD VEĽKÚ CENU SLOVENSKÉ ZLATO RNDR. JOZEFovi KOLLÁROVI

Začiatkom júla 2002 sa na bratislavskom Bóriku uskutočnilo slávnostné odovzdávanie certifikátov kvality rôznym výrobkom slovenských firiem.

Nadácia Slovak Gold po prvý krát vo svojej histórii udelila Veľkú cenu Slovenské zlato RNDr. Jozefovi Kollárovi, Generálnemu riaditeľovi akciovej spoločnosti Duslo Šaľa. Ocenila ho ako prvého manažéra na Slovensku za prínos pre lepšie podnikateľské prostredie Slovenska.

VÝROBKOM DUSLA UDELILI CERTIFIKÁT SLOVAK GOLD

Začiatkom mája tohto roku obdržali dva výrobky a.s. Dusla Šaľa certifikát Slovak Gold. Výrobky hodnotí a certifikáty udeľuje rovnomenná nadácia podporovaná najvyššími štátnymi orgánmi za výrobky s najvyššou kvalitou.

Ocenenými výrobkami roka 2002 boli aj výrobky a. s. Dusla Duvilaxy Expres LS a D3 Rapid. Spolu bolo udelených pre 14 výrobcov.

Výsledkom vývoja a marketingu na trhu bolo zavedenie nových typov lepidiel Duvilax Expres LS a Duvilax D3 Rapid do výroby na divízii polymérov. Nové technológie výroby týchto lepidiel sú výsledkom činnosti odboru výskumu a vývoja Dusla za spolupráce s Drevárenskou univerzitou vo Zvolene. Duvilax Expres LS je univerzálne lepidlo na drevo a nábytok. Je schválené na lepenie detských hračiek a predmetov, prichádzajúcich do styku s potravinami. Spoje, ktoré sú ním zlepené odolávajú zvýšenej vlhkosti. Zodpovedá podmienkam klimatického namáhania. Pri vysokofrekvenčnom ohreve na 70-80°C je postačujúci lisovací čas iba 1 minúta. Po štyroch hodinách sa garantuje pevnosť v zlepenom spoji prevyšujúca pevnosť samotného dreva. Po uplynutí tejto doby je zlepený segment spôsobilý na ďalšie opracovávanie (pílenie, frézovanie a iné).

Duvilax D3 Rapid je vodeodolné disperzné lepidlo vhodné na lepenie drevených okien, dverí, výrobu a montáž veľkoplošných parkiet, kúpeľňového nábytku, atď. Je ho možné použiť všade tam, kde zlepený spoj musí dlhodobo odolávať vysokej vlhkosti, resp. krátkodobo vode. Zlepený spoj je spôsobilý na ďalšie opracovávanie už po 6 hodinách.

Obe ocenené lepidlá sú zavedené do bežnej výroby Dusla, a. s. Šaľa. Kvalitatívne v ničom nezaostávajú za zahraničnou konkurenciou. Naše lepidlá už teraz používajú spracovatelia v Čechách, v Maďarsku, v Juhoslávii a v Rumunsku.

Dňa 26. augusta 2002 bol výrobku Duvilax D3 Rapid udelený protokol nemeckej skúšobne IFT Rosenheim o úspešnom absolvovaní typových skúšok v triede D3 a preukázanie súladu s európskou normou EN 204. Vydanie protokolu o úspešnom absolvovaní skúšok svedčí o vysokej kvalite daného výrobku aj v očiach potenciálnych zákazníkov vzbudzuje dôveru.

557

PROCS OSLÁVIL 10 ROKOV OD SVOJHO VZNIKU

Spoločnosť ProCS bola založená v Šali v máji 1992. Jej vznik je úzko spojený s a. s. Duslo Šaľa. Spoločnosť sa vyprofilovala z útvaru ASRTP (automatizované systémy riadenia technologických procesov), ktorý sa v rámci reštrukturalizačných zámerov Dusla pretransformoval na samostatný podnikateľský subjekt.

Začiatky spoločnosti ProCS neboli ľahké. Prvé podnikateľské krôčiky firma absolvovala v úzkej spolupráci s Duslom, ktorá v rôznych podobách pretrváva doteraz. V roku 1994 začala spoločnosť ProCS s prípravou a budovaním systému riadenia kvality podľa medzinárodných noriem. V roku 1996 ako prvá spoločnosť v oblasti svojho podnikania na Slovensku získala certifikát od renomovanej medzinárodnej certifikačnej spoločnosti Lloyd's Register Quality Assurance. Získať tento certifikát nebolo motivované len marketingovou stratégiou (získaním konkurenčnej výhody). Snahou vedenia bolo skvalitniť organizáciu práce a riadenie celej spoločnosti, ako nevyhnutný predpoklad pre skvalitňovanie práce a služieb poskytovaných zákazníkom.

V súčasnosti, keď má spoločnosť už viac ako 100 pracovníkov sa tento krok ukázal ako správny a prezieravý. ProCS patrí dnes medzi 3 najvýznamnejšie spoločnosti na Slovensku poskytujúce služby v oblasti merania, regulácie a automatizácie procesov.

Spoločnosť si pritom uvedomuje nutnosť prispievať aj na zdravotníctvo, školstvo, kultúru a šport, ktoré tvoria súčasť každodenného života občanov mesta.

Po hlavnom programe nasledovala slávnostná recepcia pri bohato prestretých stoloch. Nielen hostia, ale aj organizátor podujatia si týmto vhodne pripomenuli nesmelé začiatky v roku 1992 a spoločne si zaželali veľa šťastia, zdravia a ďalších úspechov do nasledujúcich rokov.

558

ŠALIANSKY MAŤKO UŽ PO DEVIATY KRÁT V ŠALI

22. februára 2002 sa už po 9-krát stretli v Šali žiaci základných škôl 2. až 7. ročníkov z celého Slovenska na známej súťaži v rozprávaní slovenských povestí, ktoré má názov Šaliansky Maťko.

Každý rok sa do tejto literárnej súťaže zapája viac detí. V tomto roku ich bolo na Slovensku okolo 9 tisíc. Súťaž prebieha od decembra v školských, okresných a krajských kolách a vyvrcholenie súťaže sa koná vždy vo februári, v celonárodnom kole v meste Šaľa.

Vzrastajúci záujem o výborný ohlas u detí rodičov a učiteľov kladie vysoké nároky na prípravu a zodpovednosť organizátorom súťaže, Miestnemu odboru, Matice Slovenskej v Šali. Otcom šalianskeho Maťka je predseda Miestnej organizácie Matice slovenskej MUDr. Svetozár Hikkel, ktorý si nič nenechá na náhodu. Víťazi krajských kôl sa vždy v Šali cítia ako doma.

Z tohto roku privítala účastníkov, hostí i domácich na pôde Mestského úradu v Šali ľudová hudba Kotlárovcov, tradičný chlieb, soľ, útulne vyzdobená kongresová sála, srdečnosť a ochota ľudí.

Účastníci súťaže sa zaslúžili o neopakovateľnú atmosféru tohto slávnostného dňa. Priblíženie a pripomenutie dávnej minulosti slovenských predkov vlievala prítomným do srdca pocit blaha, ľudskosti a spolupatričnosti.

Tak ako každá rozprávka má šťastný koniec, šťastný záver krásneho dňa mala i súťaž Šalianskeho Maťka.

Porota v zložení pani Kepštovej, pani Príbojskej, pani Kľučkovej, pani Pilárikovej, pani Peckočiakovej a pána Vala ocenila v každej kategórii najlepších z najlepších.

V 1. kategórii zvíťazila Terézia Arvaiová z Piešťan, z okresu Trnava

V 2. kategórii zvíťazila Barbora Masaryková zo Šintavy, z okresu Trnava

V 3. kategórii zvíťazila Radka Šramková z Lučenca

Všetky deti boli odmenené hodnotnými vecnými cenami.

V mene Miestnej organizácie Matice slovenskej ako aj občanov mesta sa poďakovalo účastníkom súťaže za dôstojnú reprezentáciu v celoslovenskej súťaži ako aj Nadácii Matice slovenskej, vydavateľstvu Mladé letá, časopisu Slniečko, riaditeľovi a. s. Duslo Šaľa – RNDr. Kollárovi, podnikateľom p. Baluškoví, p. Toryškovi, pani Fehérovej, Základnej škole na Pionierskej ulici v Šali a Mestskému úradu v Šali za poskytnutú odbornú a finančnú pomoc pri zabezpečení organizovania súťaže.

NA SÚŤAŽI KRÁSY NEPOČUJÚCICH DIEVČAT V TRENČÍNE ZVÍTAZILA ŠALIANKA ANDREA TRUBAČOVÁ

Slovenský zväz sluchovo postihnutých s umeleckou agentúrou Quart z Trenčína po prvý krát uskutočnila súťaž krásy nepočujúcich dievčat. Bolo to pre sluchovo postihnutých veľkým spoločenským sviatkom. Súťaž sa uskutočnila v trenčianskom Dome armády.

Jedenásť sluchovo postihnutých dievčat, napriek hendikepu našlo tu odvahu vystúpiť na javisko a predstaviť sa obecenstvu i odbornej porote a zabojsť o prvenstvo.

Súťaž moderoval známy slovenský herec Miro Noga a program spestrili tanečná skupina Aura, Pesničky Mira Nogu, Vystúpenie trenčianskeho míma Vlada Kuliška a pantomíma Jozefa Riga a Petra Potónyiho.

Odborná porota udelila titul Miss vlny 16-ročnej Martine Fúskovej zo Senice, Titul Miss sympatia 17-ročnej Erike Tóthovej z Marcelovej, druhú vicemiss vyhrala 18-ročná Ľudmila Baťová z Bratislavy, cenu prvej vicemiss odniesla 17-ročná Lucia Zeinová z Banskej Bystrice a Miss nepočujem 2002 sa stala Šalianka Andrea Trubačová.

559

REPUBLIKOVÁ SÚŤAŽ – SLÁVIK SLOVENSKA 2002

V rámci miléniových osláv sa Šaľa stala hosťovským mestom 12. ročníka finálového koncertu Republikovej súťaže Slávik Slovenska 2002.

Ľudovú pieseň, ktorá stále žije v srdciach nás všetkých bola interpretovaná všetkým zúčastneným v divadelnej sále Domu kultúry v Šali. Garantom tejto celoslovenskej súťaže sa stal operný spevák – majster Peter Dvorský, a spoluorganizátormi boli Agentúra ABA Bratislava. Ministerstvo školstva SR, Folklórna únia na Slovensku a Spolok hudobného folklóru. Poďakovanie patrí aj a. s. Duslo Šaľa ako aj mestu Šaľa, ktorí sa výraznou mierou podieľali na príprave 12. ročníka tejto súťaže detí.

16 finalistov Slávika Slovenska 2002 súťažilo vo dvoch kategóriách. Obecenstvo ako aj vzácnym hosťom odovzdali súťažiaci poklady slovenskej ľudovej tvorby, aby tak obohatili ich duchovný život.

Účinkujúcich doprevádzal Orchester ľudových nástrojov Slovenského rozhlasu a dvaja primáši: umelecký vedúci Miroslav Dudík a koncertný majster Peter Párničan. Folklor v ich podaní charakterizovala nesporná umelecká kvalita a príznačne regionálne črty. Celý večer moderovala známa a populárna televízna osobnosť pani Alena Heribanová, ktorá je verná Slávikovi Slovenska od jeho prvých ročníkov.

Blok pred vyhlásením výsledkov patril prezentácií víťazov partnerskej minuloročnej súťaže a hosťovskému vystúpeniu víťazov partnerskej súťaže v Českej republike „Zpěváček“. Publiku sa predstavila aj koncertná umelkyňa Angela Vargicová, sólista opery Slovenského národného divadla Martin Babjak. Zlatým klincom programu sa stalo vystúpenie legendárnej postavy slovenského folklóru pani Dariny Laščiakovej. Záver osláv ľudovej piesne patril oceňovaniu víťazov súťaže.

Laureátmi súťaže Slávik Slovenska 2002 sa stali:

- V 1. Kategórii: Dorota Balciarová z Rimavskej Soboty -Zlatý slávik
Dominika Gorecká z Hôrky -Strieborný slávik
Katarín Veselovská z Košíc -Bronzový slávik
- V 2. Kategórii: Daniela Sadloňová z Púchova -Zlatý slávik
Barbora Mandzáková z Bratislavy -Strieborný slávik
Juraj Chudoba z Oravskej Lesnej -Bronzový slávik

Cenu primátora Veľkých Osín si zo Šale odniesla Lucia Bakaiová z Prievidze

Cenu nadácie Matice Slovenskej obdržala Veronika Spodniaková z Detvy

Cenu primátora mesta Šale získala Leona Nadányiová z Kežmarku

Cenu majstra Petra Dvorského obdržal Marek Šuppa z Topoľčian

Mesto Šaľa sa stala svedkom neobyčajného a neopakovateľného kultúrneho zážitku. Všetci zúčastnení precíteným ľudovým spevom prezentovali seba a svoj hlas k ľudovej tradícii a k ľudovej kultúre.

Svoj pozdrav účastníkom súťaže poslal aj minister zahraničných vecí a bývalý študent šalianskeho gymnázia pán Eduard Kukan.

560

NÁDEJNÍ ŠALIANSKI HUDBNÍCI HUSLISTA JULO A KLAVIRISTA LACO PATKOLÓVCI

Náš šaliansky rodák – huslista Július Patkoló má už vo svojich 18. rokoch za sebou veľmi úspešnú a umeleckú kariéru. Stal sa talentom roku 1998 a bol ocenený úradom vlády za vzornú reprezentáciu v zahraničí. Získal tri medzinárodné ocenenia za absolútne víťazstvá. Vystupoval v programe NYMNIS pre Európsku úniu. Jeho hrou bol slávnostne otvorený filmový festival CENA DUNAJA, ktorý prostredníctvom Eurovízie mohli sledovať v niekoľkých štátoch sveta. Prezentoval sa aj na Bratislavských hudobných slávnostiach. Ako sólista spolupracoval s Komorným orchestrom Bohdana Warchala, Karlovarským symfonickým orchestrom a so Symfonickým orchestrom mesta Szombathely. Pravidelne koncertuje po celom Slovensku, najmä v kúpeľných mestách. V zahraničí vystupoval v Maďarsku, Česku, Rakúsku, Nemecku, Francúzsku, Taliansku a na Kanárskych ostrovoch. Účinkovali aj v mnohých programoch Slovenskej televízie. Dňa 7. júna 2002 odohral v Šali spoločný koncert so svetoznáмым tenorom, maestrom Petrom Dvorským. Koncert sa konal pri príležitosti 10. výročia vzniku firmy ProCS.

Už od januára tohto roku pravidelne navštevuje súkromné hodiny husľového virtuóza Miklósa Szenthelyiho na Lisztovej akadémii v Budapešti. Jeho ďalším cieľom je stať sa poslucháčom tejto školy. So svojím bratom sa teraz pripravuje na ďalšie koncerty. Najbližšie to bude v močenskom kostole pri príležitosti duchovných hier Gorazdov Močenok. Tento koncert si budú môcť vypočuť aj v Bojnickom kostole. Pripravili si aj vystúpenie na Dni Dusla 6. septembra 2002. Vďaka sponzorskému príspevku Nadácie pre rómske dieťa a firmy ProCS dňa 23. augusta 2002 nastúpil na majstrovský kurz do Talianska a jeho brat Ladislav, klavirista o dva dni neskôr do Rakúska.

Julov brat, 14-ročný Ladislav je už druhý rok mimoriadnym študentom Bratislavského konzervatória. Aj on je na najlepšej ceste, aby o pár rokov zapadol medzi elitu najlepších klaviristov.

V súčasnosti robí klavírny doprovod pri vystúpeniach so svojim bratom.

KONCERT V ŠALIANSKOM KOSTOLE

Pri príležitosti Miléniových osláv a 165. výročia dostavby kostola sv. Margity z Antioch zorganizovalo mesto 8. septembra 2002 slávnostný koncert.

C šalianskom kostole vystúpili domáci umelci Eva Bogárová, poslucháčka VŠMU a jej hostia Adela Orémusová, Tomáš Juhás, Karol a Norbert Danišovi, Štefan Gyöpös a spevácky zbor Adoremusz.

Účastníci koncertu sa mohli v peknom prostredí a dobrej akustike kostola započúvať do krásnych melódií majstrov Beethovena, Bacha, Chopina a Dvořáka.

Slávnostnú atmosféru umocnil príhovor primátora mesta Mgr. Júliusa Morávka a dekana Mgr. Andreja Šotníka.

561

O ČINNOSTI ŠALIANSKEHO SKAUTSKÉHO ZBORU

Činnosť skautingu bola v šali obnovená v roku 1996. Vodcom skautského zboru sa stal Ing. Aurel Kubolka, pracovník a. s. Dusla. Hlavná idea skautingu bola a je vychovávať deti hrou, radou, vedením, osobným príkladom a to hlavne v prírode. Nie učením a skúšaním, ako to býva v škole. Preto je aj ustanovená funkcia vodcu a radcu skautingu.

Šaliensky skauting má v súčasnosti 74 registrovaných skautov. Každý člen má členský preukaz, svoju známku a skautské meno. Kým bývalí pionieri hlásali „konaj dobro!“, skauting má slogan: „Každý deň vykonaj aspoň jeden dobrý skutok“.

Centrum šalienských skautov je teraz na bývalom kúpalisku, ktoré dalo do prenájmu Duslo za symbolickú cenu 150,-korún. Tu majú skauti vytvorené všetky podmienky na skautský život: hry, šport, táborenie. Skauting nie je povinný medzi mládežou ako bola pionierska organizácia a práve v tom je jeho demokratickosť. Vodcovia a radcovia skautingu sú dobrovoľníci z radov dospelých, nie učitelia. Učitelia by totiž mohli pôsobiť na deti mentorsky a chceli by ich vyučovať ako v škole.

Činnosť skautov pozostáva hlavne z turistických výletov po okolí, pešo, na bicykli aj autobusom. V lete sa konajú dvojtýždňové detské tábory na rôznych miestach v slovenských horách. Na kúpalisku mávajú mestské tábory a už druhý rok organizujú zahraničnú expedíciu pre dospelých.

V predchádzajúcich rokoch prázdninovali na Turčeku v Kremnických horách, v Hodruši-Hámroch pri Banskej Štiavnici, na Veľkom Inovci pri Zlatých Moravciach a dvakrát po sebe v Liptovských Revúcoch vo Veľkej Fatre.

Počas tohto leta, v dňoch 12. do 26. júla prežívali skautský tábor v Slovenskej Ľupči pri Banskej Bytrici. Šaliensky skautský zbor organizoval vlni zahraničnú expedíciu na Lipárske ostrovy a tohto roku v dňoch 31.júla – 11. augusta na Korziku sa vypravilo 36 záujemcov.

Na činnosť zboru prispieva aj štát grantami. Pomáhajú našim skautom aj organizácie, ako akciová spoločnosť Duslo, chemické učilište, Mestský úrad Šaľa, ProCS, ELDUS, ELSA a ďalšie súkromné firmy.

562

ŠALIANSKY VOLTÍŽNI JAZDCI ŠTVRTÍ NA SVETE

V dňoch 9. až 15. septembra 2002 sa uskutočnili IV. Svetové jazdecké hry a Majstrovstvá sveta v siedmych jazdeckých disciplínach v španielskom Jereze de la Frontera v oblasti Cadiz v Andalúzii – vzdialeného od nášho Slovenska skoro 3400 km. Na tieto jazdecké hry, ktoré sa uskutočňujú raz za štyri roky sa tento rok prihlásil rekordný počet 52 krajín, ktoré si tu so svojimi koňmi a jazdcami zmerali svoje sily a schopnosti v 7 jazdeckých disciplínach – v parkúre, v drezúre, militari, v záprahoch, v ródeu, v diaľkovom jazdení a vo voltížnom jazdení.

Azda najväčší obdiv v Španielsku vzbudili u publika a zahraničných pozorovateľov slovenské kone, ktoré absolvovali strastiplnú cestu, ktorá trvala tri a pol dňa cez Rakúsko, Taliansko, Francúzsko a Španielsko (3400 km). Napriek tomu prešli bez problémov cez prísne veterinárne kontroly a v horúcom (až 38C) neobvyklom prostredí bez trávy a listnatých stromov podali vynikajúce výkony.

Slovensko nominovalo na tieto majstrovstvá jedného jazdca vo vytrvalostnom jazdení z Mengušoviec a 18 voltížnych jazdcov, ktorí obsadili súťaž žien, mužov a družstiev. Slovenskú

výpravu tvorili 3 kone z SOUP Šaľa: Barón, Pohan a Korok, 2 kone z ÚVL Košice Zeus a Catalin z N. Ž. Topoľčianky kobyla Carmen a 2 FREE Style Poprad Viktor Leo Burnett.

Najväčší úspech na týchto Svetových jazdeckých hrách pre Slovensko dosiahlo voltážne družstvo TJ Slávia SOUP Šaľa na koni BARÓN pod vedením lonžéra Ladislava Majdlena mladšieho, ktoré svojím bezchybným výkonom obsadilo skvelé 4. miesto.

V družstve cvičili Viliam Naštický, Michal Petrovský, Radoslav Psota, Dušan Barci, Danka Urbanová, Alexandra Vavrová, Adrián Tóth, Silvia Ižmanová a Petra Andraščíková.

Naše družstvo zanechalo veľmi dobrý dojem a bolo miláčikom publika, keď vo voľných zostavách publikum skandovalo „VIVAT SLOVAKIA“. Na slávnostnom vyhlasovaní výsledkov bolo spolu s prvými tromi družstvami 1. Nemeckom, 2. Švajčiarskom, 3. Švédskom vyhlásené aj naše štvrté Slovensko a bolo ohodnotené za svoj výkon striebornými pohármi a vecnými cenami.

Ďalšia Slovenská pretekárka Alexandra Vavrová z SOUP Šaľa na koni Korok pod vedením J Majdlenovej skončila na 28. mieste a Ladislavovi Majdlenovi z SOUP Šaľa na koni Korok sa podarilo prebojovať do 15-členného finále, kde skončil na 11. mieste.

Pozornosť a príprava slovenských voltážnych jazdcov sa po týchto pretekoch začal sústreďovať na budúcoročné Majstrovstvá Európy, ktoré sa budú konať vo francúzskom Saumure.

563

HÁDZANÁRKY DUSLA ŠAĽA ZÍSKALI SIEDMY TITUL MAJSTRA SLOVENSKA

Počas deväťročnej histórie extraligy sa hádzanárky Slovana Dusla Šaľa stali siedmykrát majstrami Slovenska a v tomto roku to bolo už tretíkrát za sebou.

O víťazstve rozhodli vo štvrtom finále play off extraligy v nedeľu 21. apríla 2002 po predĺžení na palubovke Chirany Medical Bratislava. Sériu vyhrala Šaľa v pomere 3 : 1 na zápasy.

Fantastické vyvrcholenie pred zaplnenou halou na Jégého ulici v Bratislave mala hádzanárska extraliga žien. Štvrtý finálový zápas medzi bratislavskou Chiranou a Šaľou ponúkol divákovi vrcholný zážitok – obojstranne dobrú hádzanú, vypätú atmosféru na palubovke, ale aj v hľadisku medzi fanúšikmi.

Hráčky držali divákov v napätí až do konca. V základnom sa zápas skončil remízou 17 : 17, na rad prišlo predĺženie, v ktorom boli šťastnejšie Šalianky a po víťazstve 21 : 20 (celková séria 3 : 1 pre Šaľu) získali v celkovej deväťročnej histórii slovenskej extraligy svoj siedmy titul. Najviac gólov dali Hrabovská 9/1, Kormanová 3, Sedláková 3, Hrabovská 9/1. Aj Chirana sa ukázala vo výbornom svetle a majstrovi poriadne skomplikovala cestu za obhajobou prvenstva.

O víťazstve Šale rozhodla väčšia skúsenosť a sila kolektívu. Výborný výkon v bráne Šale predviedla reprezentačná brankárka Lívia Kodayová.

Všetkých sedem titulov Šale vlastní iba dve hráčky zo súčasného kádra Šale – Monika Flašková a Marcela Fečová.

Zostava družstva DUSLO Šaľa:

Brankárky: Ingrid Kudročová, Lívia Kodayová, Iveta Kútina,

Pivotky: Jana Caltíková, Ľudmila Suljiová,

Krídla: Monika Flašková, Stanislava Sedláková, Zuzana Banková,

Spojky: Marcela Fečová, Jana Ostényiová, Zuzana Hrabovská, Zuzana Kollárová, Ľubica Ladičová, Nadežda Kormanová, Silvia Kovačicová.

TRÉNERKA DRUŽSTVA: Darina Braunová

Povedala: „Je to môj desiaty titul so Šaľou. Tri primáty som získala ako hráčka vo federálnej lige, šesťkrát ako asistentka a po prvýkrát sa teším aj v úlohe hlavnej trénerky. Bola to nesmierne ťažká sezóna a tento úspech je zrkadlom celoročnej driny.“

564

VYHODNOTENIE NAJÚSPEŠNEJŠÍCH ŠPORTOVCOV ZA ROK 2001

Dňa 15. marca 2002 sa uskutočnil v priestoroch kinosály Domu Kultúry v Šali slávnostný jubilejný V. ročník vyhlásenia a ocenenia najúspešnejších športovcov, trénerov a zaslúžilých funkcionárov za rok 2001.

Slávnostný príhovor mali Mgr. Július Morávek, primátor mesta, zástupkyňa prednostu Okresného úradu Ing. Helena Psotová a JUDr. Ľudovít Marinčák predseda Okresnej asociácie telovýchovných jednôt a klubov. Vo Svojich príhovoroch vyzdvihli priority a pozitíva športu a vyslovili úprimné poďakovanie všetkým športovcom, trénerom, funkcionárom i všetkým tým, ktorí aj takýmto spôsobom šíria dobré meno nášho mesta doma i v zahraničí na športovom poli.

Najúspešnejší športovci mesta Šaľa za rok 2001 boli nominovaní v týchto piatich kategóriách:

1. Jednotlivci – 10
2. Dorast od 15-18 rokov – 9
3. Mládež do 15 rokov – 7
4. Tréneri a funkcionári – 4
5. Kolektívy – 3

JEDNOTLIVCI

1. Ján Zeleňák – minifutbal
2. Marcel Gašparík – futbal
3. Daniel Szabó – futbal
4. Janka Caltíková – hádzaná
5. Dušan Zvalo – lodné modelárstvo
6. Igor Ďuriš – kolky
7. Erik Okruhlica – športová kynológia
8. Peter Mudroch – netradičné silové športy
9. Ladislav Majdlen – voltížne jazdenie
10. Marcela Fečová – hádzaná

DORAST od 15 – 18 rokov

1. Viliam Naštický – voltížne jazdenie
2. Veronika Gáalová – voltížne jazdenie
3. Andrej Hollý – skokové jazdenie na koni
4. Gabriela Križanová – športová puška
5. Erik Nagy – ľadový hokej
6. Ladislav Filip – atletika – hod diskom
7. Boris Petrusek – futbal
8. Ivana Lenčéšová – hádzaná, staršie dorastenky
9. Jana Ballová – hádzaná, mladšie dorastenky

MLÁDEŽ do 15 rokov

1. Tomáš Szabó – futbal – FK Veča
2. Natália Poličeková – plávanie
3. Lenka Zvalová – lodné modelárstvo
4. Alexandra Vavrová – voltížne jazdenie
5. Norbewrt Czibula – karate
6. Tomáš Mezci – futbal
7. Michaela Frnová – hádzaná

TRÉNERI A FUNKCIONÁRI

1. Ing. Ján Hudák, hádzaná, funkcionár
2. Darina Braunová – trénerka hádzanej
3. Ing. Jozef Janits – hádzaná, funkcionár
4. Ing. Jaroslav Horák – atletika, tréner vrhačov

KOLEKTÍV

1. Kolkársky oddiel TJ Slovan Duslo Šaľa
2. Hádzanársky klub – TJ Slovan Duslo Šaľa – ženy
3. Voltížna skupina TJ Slávia SOUP Šaľa pod vedením Jany Majdlenovej

Spolu 33 vyznamenaných.

Všetci nominovaní sa podpísali do pamätnej knihy. O kultúrnu vložku sa postarali dynamickí tanečníci zo skupiny JUMPING Močenok, Danica a Imi Varga a Disco Dance – skupiny z Močenku.

Hostom krásneho športového večera bol Róbert Baboš, ktorý získal 2. miesto na najväčšej súťaži naturálnej kulturistiky „SUPERBODY“ v Budapešti.

Podakovanie patrilo všetkým športovcom, trénerom, funkcionárom i všetkým, ktorí sa športu akýmkoľvek spôsobom v meste Šaľa venujú.

565

MAJSTER SVETA V ŠTVORKAJAKU ŠAĽAN LADISLAV BELOVIČ

V minulom roku sme o šalianskom kajakárovi Ladislavovi Belovičovi písali v kronike, lebo vtedy na Majstrovstvách sveta v Brazílii spolu s Tomášom Martinekom získal bronzovú medailu v dvojkajaku na 1000 metrov. V tomto roku sa Laco dožil už 19 rokov a bol to prvý rok, čo začal závodit' medzi mužmi. Tento rok bol v jeho športovej kariére mimoriadne úspešný.

V tomto roku ukončil Športové gymnázium v Trenčíne a narukoval do Dukly Trenčín, vojnu mal však už vlastne za sebou a preto prešiel do civilu a zamestnal sa ako profesionálny športovec v Dukle Trenčín.

Vodácke preteky začali v tomto roku medzinárodnou regatou v Piešťanoch na ktoré spolu s Martinom Chorvátom dokázal zvíťaziť v dvojkajaku na 500 m a s Martinom Chorvátom, Jurajom Liptákom a Tomášom Martinekom zvíťazil v štvorkajaku na 500 m. Potom sa zúčastnil nominačných pretekov na Majstrovstvá Európy aj sveta na Zelenej Vode. Boli to vlastne Majstrovstvá Slovenska. V K2 na 500 a 1000 m sa stal majstrom Slovenska a rovnako bol na prvom stupienku aj v K4 na 200 a 500 m. O dva týždne neskôr v Českých Račiciach porazila na 200 metrovej trati duklianska K4 aj Komárňančanov a tak sa táto štvorka nominovala na trati 200 m na Majstrovstvá Európy v Szegede a na Majstrovstvá sveta v Seville.

Na szegedských majstrovstvách v júli 2002 boli obe slovenské posádky úspešné. Štvorka z Komárna obhájila titul majstrov Európy v 1000 metrovej trati a vybojovali si titul aj na 500-metrovej trati. V Szegede bola úspešná aj duklianska štvorka – Rastislav Kužel, Ladislav Belovič, Martin Chorvát a Juraj Lipták. Vo finále na 200 metrov zvíťazili pred Španielmi a tretími Maďarmi. Tu v Szegede sme získali pre Slovensko tri zlaté a jednu striebornú medailu a celkovo sa umiestnilo na piatom mieste v hodnotení štátov.

A nakoniec na Majstrovstvách sveta v španielskej Seville v tom istom zložení získala naša „Ká štvorka“ na trati 200 metrov svetové zlato. Po európskych majstrovstvách aj na týchto svetových dosiahli naši svoj vytúžený cieľ.

Na Ladislava Beloviča sú občania nášho mesta hrdí a veria, že aj v nasledujúcich rokoch bude dosahovať podobné vynikajúce výsledky v tomto športovom odvetví.

566

XII. ROČNÍK MEDZINÁRODNÝCH VOLTÍŽNYCH PRETEKOV V ŠALI

V dňoch 18.-19. mája 2002 sa Stredné odborné učilište poľnohospodárske v Šali stalo už po dvanástykrát hosťiteľom pre zástupcov voltížnych jazdcov zo 6 krajín – Švajčiarska, Poľska, Česka, Maďarska, Kanady a Slovenska. Opäť sa vydarili skvelé preteky, ktoré boli súčasne aj nominačnými pretekami na Majstrovstvá sveta a Svetové jazdecké hry v španielskej Jereze.

V Šali sa zišlo 9 družstiev, 38 žien, 20 mužov a 27 koní. Dvojdňové zápolenie najlepších voltížerov sledovali vždy plné tribúny divákov.

Najnapínavejšia bola súťaž skupín, kde voltížne družstvo TJ Slávia SOUP Šaľa skvele kontrolovalo výkony niekoľkonásobných majstrov sveta a Európy zo Švajčiarska. Prvý deň dokonca Šalania v súťaži viedli, len jedno malé zaváhanie koňa Koroka vo finále ich odsunulo na 2. miesto. V šalianskom družstve na koni Korok pod vedením Jany Majdlenovej cvičili: V. Naštický, M. Petrovský, D. Barci, R. Psota, L. Fialová, A. Vavrová, A. Tóth, S. Ižmanová a D. Urbanová.

Výsledky družstiev: 1. miesto ST Gallen- Švajčiarsko 7.810 bodov,
2. miesto SOUP Šaľa SVK- Slovensko, 7.790 bodov,
3. miesto TJ Tlumačov- Česko, 7.289 bodov.

V kategórii mužov si od prvého kola udržal pozíciu na prvom mieste domáci pretekár z SOUP Šaľa Ladislav Majdlen na koni Korok. V 15-člennom finále bol ďalší z našich Vladimír Naštický siedmy

a Dušan Barci pätnásty.

Pri príležitosti 1000 výročia prvej písomnej zmienky o našom meste odovzdal primátor mesta Mgr. Július Morávek vedúcim epík plakety Mesta Šaľa.

Slovenskú reprezentáciu čakali ešte po týchto pretekoch ďalšie nominačné preteky v českom Frenštáte a koncom júna posledná nominácia v Nitre v areáli JK Kynek.

ÚSPEŠNÝ ATLÉTI – SLOVAN DUSLO ŠAĽA

Úspešne sa skončila atletická sezóna 2002 a atléti Slovana Duslo Šaľa sa mali s čím pochváliť. V halovej sezóne získali dve medaily na majstrovstvách Slovenska. Veronika FILIPOVÁ, sestra Ladislava Filipa, úspešného diskára z minulého roku, získala vo vrhu guľou starších žiakov i keď je ešte mladšia žiačka bronzovú medailu za výkon 10,17 m. Martin HORÁK vo vrhu guľou dorastencov získal tiež bronzovú medailu za výkon 16,54 m, čo je jeho osobný rekord. Podarilo sa mu dostať aj do 10-člennej výpravy atlétov chlapcov na Svetovú gymnaziádu roku 2002 v Caen vo Francúzsku. Z kvalifikácie sa tu dostal až do finále, kde v osobnom rekorde 47,29 m obsadil 11. miesto, čo je veľmi pekný výkon atléta zo Šale.

Úspešná generácia žiakov, ktorá získala titul Majstra Slovenska, prešla k juniorom a obsadilo 9. miesto, keď iba o jedno miesto im unikol postup do finále Majstrovstiev Slovenska družstiev. V tejto súťaži je potrebné pochváliť kvalitné výkony Róberta MITTERMAYERA, LUKÁŠA LIPOVSKÉHO, MARTINA HORÁKA, Mariána MIKLÓŠA a starších pretekárov ako Róberta VOLEKA a Jaroslava HORÁKA.

Na mítingu SLOVAK GOLD v Bratislave sa v predprograme uskutočnilo štvorstretnutie dorasteneckých družstiev 3 krajov. Do družstva Západoslovenského kraja bol nominovaný aj Martin Horák v hode diskom a Marián Mikláš v skoku do diaľky, ktorí potvrdili kvalitu atletiky v Šali a vo svojich disciplínach zvíťazili. Na majstrovstvách Slovenska jednotlivcov vybojovali 2 medaily. M. Horák s 45,07 získal titul majstra Slovenska. Na majstrovstvách Slovenska juniorov v hode diskom 1,75 kg získal Vladimír Sedlák výkonom 46,03 m bronzovú medailu. Na týchto pretekoch si zaslúžia pochvalu aj Lukáš Lipovský, Martin Mikláš a Veronika Filipová. Práca sa darila na školskom športovom stredisku atletiky na Základnej škole na Hornej ulici v Šali, ktoré patrí k najlepším na Slovensku. K najlepším činovníkom oddielu patria: predseda František Tóth, Ing. Jaroslav Horák, Ing. Róbert Volek, Róbert Mittermayer, Henrich Mittermayer a Juraj Baláž.

567

V STREĽBE Z GUĽOVÝCH ZBRANÍ ŠALIANSKI STRELCI ÚSPEŠNE REPREZENTOVALI

V dňoch 13.-15. septembra 2002 sa uskutočnili v Domaniži pri Považskej Bystrici Majstrovstvá Slovenskej republiky v streľbe z guľových zbraní.

Na základe nominácie sa súťaže zo Šale zúčastnilo 8 strelcov, čo je v histórii klubu najvyšší počet. Potešiteľné bolo že z 8 nominovaných bolo 7 mládežníkov. Príprava našich pretekárov prebehla so zameraním na vrchol sezóny a bola dobre nasmerovaná, čo ukázali aj dosiahnuté výsledky.

Ziskom troch majstrovských titulov a dvoch strieborných medailí sa naši zaradili medzi najúspešnejšie kolektívy na majstrovstvách. O zisk medailí sa pričínili naši mladí strelci, ale nesklamali ani ostatní. Najúspešnejší z nášho klubu sa stal mladý strelec Tomáš MARTIŠKA, ktorý sa ziskom troch titulov zaradil medzi najúspešnejších jednotlivcov a navyše v disciplíne Špu-60 vo vynikajúcom osobnom rekorde 588 kruhov zo 600 možných. Výborným výkonom sa reprezentovali aj ďalší dvaja. Peter ALFÖLDI zlepšil svoj osobný rekord o 8 bodov na 587 kruhov, čím sa zaradil hneď za víťazného Martišku, keď za ním zaostal len o jeden bod. Výborne si počínal aj Richard BERGENDI, keď v osobnom rekorde 577 kruhov obsadil 6 miesto, čo v konečnom súčte znamenalo víťazstvo našich aj v súťaži družstiev. Ďalšiu striebornú medailu, tiež v osobnom rekorde získal Miroslav JAMÁK v Špi 30+30 výkonom 552 kruhov. Tieto, ale aj ostatné výkony, sú veľkým príslubom pre budúcnosť.

František LIPTAI, starší sa výkonom 589 kruhov prebojoval do 8-členného finále a po siedmich výstreloch bol dokonca na 3. mieste, no posledné tri deviatky ho odsunuli na konečné 7. miesto. Ďalší traja pretekári sa umiestnili nasledovne: Erik Kováč obsadil 7. miesto, Monika Tamašková 7. miesto a Gabika Križanová 8. miesto.

Uvedené výsledky v porovnaní s ostatnými klubmi sú vynikajúce, za čo patrí poďakovanie trénerom Františkovi Liptaimu, st., Miroslavovi Janákovi, st. a Ľudovítovi Kováčovi, ktorí dokázali obetovať svoj voľný čas.

Týchto majstrovstiev sa zúčastnilo vyše 200 pretekárov z 30 klubov.

MEDZINÁRODNÉ MAJSTROVSTVÁ SR VETERÁNOV, STRELCOV V GUĽOVÝCH DISCIPLÍNACH

Po Majstrovstvách SR mládeže a dospelých sa uskutočnili Medzinárodné majstrovstvá Slovenskej republiky veteránov v guľových disciplínach.

Podujatie sa uskutočnilo v Príbelciach pri Veľkom Krtíši.

Zo šalianskych strelcov sa predstavili vo farbách Slovenska štyria strelci, Ján ŠPENDLA, Ľudovít KOVÁČ, František LIPTAI a Viliam WOLMAN. Ich vystúpenie bolo veľmi úspešné, lebo získali tri zlaté a tri strieborné medaily.

Športový klub tím uzavrel svoje najúspešnejšie účinkovanie v histórii, keď jeho členovia získali na Majstrovstvách kraja a Majstrovstvách Slovenskej republiky 19 zlatých, 13 strieborných a 9 bronzových medailí. Bez obetavosti členov klubu a bez príspevnia sponzorov i mesta a Slovenského zväzu na čele s p. Milošom Bencom, by klub nemohol dosiahnuť takéto výsledky.

568

VYDARENÁ JESEŇ ŠALIANSKEHO FUTBALU

Pred začiatkom jesennej časti tretej futbalovej ligy si nikto nepomyslel, že na prvej priečke budú s deväť bodovým náskokom zimovať hráči FK Slovana Duslo Šaľa. Zrejme málokto, no táto realita nás určite potešila. Z pätnástich zápasov nepoznali zverenci Ondreja Takácsa horkosť prehry a stratili iba štyri body po remízach 0 : 0 na ViOne a 1 : 1 na pôde Trnavy B. Znamená to, že hráči Dusla budú mať na jar 2003 druhú ligu na dosah ruky. Záležať bude pravda iba na nich.

Pred touto futbalovou sezónou sa u nás zišiel dobrý kolektív. Hráči v pätnástich zápasoch dokázali, že vedia hrať futbal a svojich konkurentov v boji o postup predčili vo všetkých činnostiach. Pred začiatkom súťaže sa urobilo v kádri viacero zmien. Mužstvo sa omladilo dorastencami Čirikom, Kolárikom, Klusom a Kolečkárom, ktorým tréner Takács dal dôveru, ktorú oplatili kvalitnými výkonmi. V ťažkých domácich zápasoch dokázali naši zabojsovať a otočiť nepriaznivý výsledok. Veľmi dobrú prácu odvedli dvaja najskúsenejší, Slavo Prúčný a Oskar Lancz, ktorý spoluhráčov usmerňovali na ihrisku a pomohli vytvoriť i veľmi dobrý kolektív.

Dúfali sme, že náš cieľ – postup do druhej ligy – bude po jarnej časti už realitou. Majú k tomu naši hráči pripravené všetky podmienky, ktoré im pomáha zabezpečovať predovšetkým akciová spoločnosť Duslo, na čele s generálnym riaditeľom RNDr. Kollárom.

Taktiež z pozície jesenných majstrov sa na jar o prvú ligu popasujú dorastenci Dusla a starší žiaci A.

Bola to teda skutočne vydarená jeseň futbalu v Šali.

Ako hodnotili náskok Slovana funkcionári klubu?

Prezident klubu Ján Valent: Myslím že sa tu pred touto sezónou zišiel dobrý kolektív. Hráči v pätnástich zápasoch dokázali, že vedia hrať futbal a svojich konkurentov predčili vo všetkých činnostiach.

Tréner Ondrej Takács povedal, že málokto čakal, že jeseň skončíme s takým náskokom prvý. Chceli sme hrať útočný futbal rovnako doma, tak i vonku. V ťažkých domácich zápasoch sme vedeli zabojsovať a otočiť aj nepriaznivý výsledok. Po jeseni máme veľmi dobrú východiskovú situáciu a bude záležať na prvých piatich zápasoch.

Kapitán Slavomír Prúčný, ako najskúsenejší hráč povedal, že sila kolektívu robila výsledky. Zomkli sme sa ako tím aj v zápasoch, v ktorých nám nešlo a vyhrávali sme aj zápasy, v ktorých sme mali krízu. Ak sa do jari doplníme kvalitnými hráčmi o ničom inom ako o postupe hovoriť nemusíme.

569

VOLBY DO NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PARLAMENTNÉ VOLBY 2002

V dňoch 20.-21. septembra 2002 sa konali v Slovenskej republike voľby do Národnej rady Slovenskej republiky nazývané aj parlamentnými voľbami.

Z celkového počtu oprávnených voličov 18 967 v meste Šaľa bolo odovzdaných 12 531 platných hlasov, čo znamenalo, že sa volieb v našom meste zúčastnilo 66,1 % voličov.

Hlasovať mohli voliči na 26 registrovaných strán na Slovensku a na hlasovacom lístku mali zakrúžkovať poradové číslo strany a najviac štyroch kandidátov.

Poradie strán podľa získaných hlasov vo voľbách v meste Šaľa a v okrese Šaľa bolo po sčítaní hlasov nasledovné:

Skratka	Mesto Šaľa	%	Okres Šaľa	%	Plný názov strany	
Politickej strany	Počet hlasov		Počet hlasov			
SMK	2 873		22,93	11 640	41,10	Strana maďarskej koalície
SDKÚ	2 419		19,3	3 305	11,67	Slovenská demokratická
a kresťanská únia						
SMER	2 053		16,38	3 170	11,19	Smer
HZDS	1 468		11,71	3 258	11,50	Hnutie za demokratické
Slovensko						
ANO	961		7,67	1 624	5,73	Aliancia nového občana
KDH	485		3,87	1 023	3,61	Kresťansko- demokratické
hnutie						
KSS	373		2,98	798	2,82	Komunistická strana
Slovenska						
SNS	368		2,94	755	2,67	Slovenská národná strana
SDA	323		2,58	418	1,48	Sociálnodemokratická
alternatíva						
HZD	304		2,43	517	1,83	Hnutie za demokraciu
P SNS	227		1,81	410	1,45	Pravá Slovenská národná
strana						
SDĽ	164		1,31	296	1,05	Strana demokratickej ľavice
NO SNP	142		1,13	266	0,94	Nezávislá občianska strana
nezamestnaných						
a poškodených						
SZS	104		0,83	230	0,81	Strana zelených na Slovensku
OKS	62		0,49	83	0,29	Občianska konzervatívna
strana						
ŽAR	59		0,47	105	0,37	Žena a rodina
ZRS	44		0,35	89	0,31	Združenie robotníkov
Slovenska						
ĽB	33		0,26	46	0,16	Ľavicový blok
ROSA	17		0,14	49	0,17	Robotnícka strana ROSA
SDPO	12		0,10	28	0,10	Strana za demokratické práva
občanov						
SNJ	12		0,10	24	0,08	Slovenská národná jednota
ROIS	9		0,07	71	0,25	Rómska občianska iniciatíva
SR						
ROMA	7	0,06	86		0,30	Politické hnutie Rómov na Slovensku
-						ROMA
B-RRS	8	0,06	22		0,08	B – Revolučná robotnícka
strana						
ĽS	4	0,03	9		0,03	Ľudová strana
SPOLU	12 531	100	28 322	100	26	

570

Vo voľbách celkovo zvíťazilo HZDS. Prvenstvo dosiahlo v štyroch krajoch – Trnavskom, Trenčianskom, Žilinskom a Banskobystrickom a v 44 okresoch.

SDKÚ skončila druhá. Víťazom sa stala v Bratislavskom a Košickom kraji, a v 16 okresoch, pričom najviac hlasov dostala v okrese Bratislava I.

Smer Róberta Fica zaujal celkove tretiu priečku, v žiadnom z ôsmich krajov však nedominoval. Prvenstvo získal len v okrese Martin.

SMK bolo na štvrtom mieste a víťazstvo si zapísalo v Nitrianskom a Trnavskom kraji a v 14 okresoch.

Okrem týchto štyroch strán do parlamentu postúpilo ešte KDH, ANO a KSS, ktoré nezvítazili v žiadnom kraji. Volebnou baštou komunistov sa stal okres Medzilaborce, kde boli ako prví. ANO neobsadila pozíciu v žiadnom okrese. KDH dominovalo v dvoch okresoch – Dolný Kubín a Levoča.

Účasť voličov – 70,07 percenta sa hodnotila ako vysoká, hoci pred štyrmi rokmi ich prišlo k urnám 84,24 percenta.

Prvovoliči sa rozhodli najviac, 21,2 percenta hlasov, odovzdať Smeru. Za ním nasledovalo ANO so 14,5 percenta, SDKÚ s 13,6, SMK s 10,4, HZDS s 8,4, PSNS s 7,6 a KDH s 5,8.

Pomer medzi ženami a mužmi bol 5,8 : 1. V parlamente je 22 zástupkyň nežného pohlavia.

Celkové oficiálne výsledky volieb v Slovenskej republike

Strana	Zisk v %	Počet hlasov
1. HZDS	19,50	560 691
2. SDKÚ	15,09	433 953
3. Smer	13,46	387 100
4. SMK	11,16	321 069
5. KDH	8,25	237 202
6. ANO	8,01	230 309
7. KSS	6,32	181 872
<hr/>		
8. PSNS	3,65	105 084
9. SNS	3,32	95 633
10. HZD	3,28	94 324
11. SDA	1,79	51 649
12. SDĽ	1,36	39 163
13. SZS	0,98	28 365
14. NOSNaP	0,91	26 205
15. ZRS	0,54	15 755
16. Žena a rodina	0,43	12 646
17. OKS	0,32	9 422
18. ROSA	0,30	8 699
19. ROI	0,29	8 420
20. SDPO	0,23	6 716
21. ĽB	0,22	6 441
22. ROMA	0,21	6 234
23. SNJ	0,15	4 548
24. B – RS	0,09	2 818
25. ĽS	0,02	763

POČET MANDÁTOV V PARLAMENTE

HZDS – 36 mandátov
 SDKÚ – 28 mandátov
 SMER – 25 mandátov
 SMK – 20 mandátov
 KDH – 15 mandátov
 ANO – 15 mandátov
 KSS – 11 mandátov

Do parlamentu sa dostal z nášho mesta obyvateľ a rodák Šale

Ing. László Gyurovszky,

42 ročný elektroinžinier, ktorý bol poslancom NR SR aj v predchádzajúcom volebnom období od roku 1989.

Po voľbách sa v krátkom čase vytvorila spolu štvorkoalícia programovo blízkych strán SDKÚ, SMK, KDH a ANO a v novej vláde vedenej Mikulášom Dzurindom bol Ing. Gyurovszky menovaný ministrom výstavby a regionálneho rozvoja.

KOMUNÁLNE VOĽBY VOĽBY DO ORGÁNOV SAMOSPRÁVY OBCÍ

Po tohoročných parlamentných voľbách sa vo všetkých obciach Slovenskej republiky uskutočnili 6. a 7. decembra 2002 aj voľby do orgánov samosprávy obcí.

Do orgánov mestskej samosprávy v Šali mali právo voliť obyvatelia Slovenska, ktorí mali v meste Šaľa trvalý pobyt a dovŕšili plnoletosť.

Pre voľby do Mestského zastupiteľstva v Šali boli schválené tri volebné obvody podľa ulíc a počtov poslancov v nich, ktorý sú prihlásený k trvalému pobytu v jednotlivých uliciach. V prvom volebnom obvode bolo možné zvoliť číslom 9 poslancov, v druhom a treťom volebnom obvode po 8 poslancov. V Šali sa malo teda zvoliť spolu 25 poslancov. Na funkciu poslanca Mestského zastupiteľstva sa prihlásilo 102 kandidátov, z ktorých si mohli voliči vybrať. Kandidačné listiny pre voľby za poslancov do Mestského zastupiteľstva podávali politické strany osobitne za každý volebný obvod a nezávislí kandidáti museli k svojej kandidatúre preukázať petíciu podpísanú štyristo voličmi.

Pre voľby primátora tvorilo mesto jednomandátový volebný obvod, t.j. všetci voliči mohli v každom volebnom obvode voliť rovnakých kandidátov mesta. Nezávislí kandidát musel podať petíciu podpísanú štyristo voličmi podporujúcimi jeho kandidatúru. Na funkciu primátora sa prihlásili 5 kandidáti:

1. Ing. Tibor Baran	nezávislý kandidát
2. RNDr. Pavol Kvačkay	za SDKÚ, SMK – MKP, ANO, DS
3. Mgr. Jaroslav Barcúch	za HZDS, KSS, SMER, SNS
4. Ing. Alexander Szabó	nezávislý kandidát
5. MUDr. Pavol Miček	za KDH a OKS

OFICIÁLNE ÚDAJE Z KOMUNÁLNYCH VOLIEB

Počet volebných obvodov	
3	
Počet volebných okrskov	
18	
Počet okrskových volebných komisií, ktoré zaslali výsledok hlasovania	18
Počet osôb zapísaných v zozname voličov	
19 104	
Počet voličov, ktorým boli vydané obálky	
6 413	
Počet odovzdaných obálok	
6 405	
Počet platných hlasovacích lístkov, odovzdaných pre voľby do Mestského zastupiteľstva	6 254
Počet platných hlasovacích lístkov, odovzdaných pre voľby primátora mesta	6 318
Počet poslancov, ktorý sa mal zvoliť	
25	
Počet zvolených poslancov	
25	

572

VÝSLEDKY VOLIEB POSLANCOV MESTSKÉHO ZASTUPITEĽSTVA V ŠALI

Volebný obvod č. 1

1. MUDr. Igor Bečár, 49 r., lekár Šaľa, Kráľovská 2, za koal. SDKÚ, SMK-MKP, ANO, DS – 797 hlasov
2. MUDr. Svetozár Hikkel, 57r., lekár Šaľa, Murgašova 44, za koal. HZDS, KSS, SMER, SNS – 765 hlasov
3. MUDr. Jozef Grell, 51 r., lekár Šaľa, Sadová 6, za SDĽ – 710 hlasov
4. Ján Hlavatý, 49 r., robotník Šaľa, Robotnícka 27, nezávislý kandidát – 684 hlasov
5. MUDr. Ladislav Szarka, 48 r., lekár Šaľa, Novomeského 16, za koal. SDKÚ, SMK-MKP, ANO, DS – 659 hlasov
6. MUDr. Gustav Güll, 62 r., pedagóg Šaľa, Okružná 26, za koal. SDKÚ, SMK-MKP, ANO, DS – 634

hlasov

7. Tibor Dubis, 63 r., podnikateľ Šaľa, Nešporova 32, za koal. SDKÚ, SMK-MKP, ANO, DS – 601 hlasov

8. Karol Mikláš, 51 r., technik Šaľa, Kpt. Jaroša 57, za koal. HZDS, KSS, SMER, SNS – 562 hlasov

9. Ing. Miroslav Polónyi, 29 r., ekonóm Šaľa, 8. Mája 43, za koal. SDKÚ, SMK-MKP, ANO, DS – 561 hlasov

Volebný obvod č. 2

1. MUDr. Martin Alföldi, 34 r., lekár Šaľa, Kukučínova 42, za koal. SDKÚ, SMK-MKP, ANO, DS – 1 056 hlasov

2. Mgr. Jozef Varsányi, 57 r., pedagóg Šaľa, Letná 1, za koal. SDKÚ, SMK-MKP, ANO, DS – 798 hlasov

3. Ing. Štefan Bartošovič, 49 r., manažér Šaľa, Mostová 9, nezávislý kandidát – 673 hlasov

4. JUDr. Ladislav Kelemen, 49 r., právnik Šaľa, M. R. Štefánika 31, za koal. SDKÚ, SMK-MKP, ANO, DS – 665 hlasov

5. MUDr. Nora Švecová, 43 r., lekárka Šaľa, Agátová 44, za koal. HZDS, KSS, SMER, SNS – 588 hlasov

6. Ing. Jozef Husárik, 50 r., technik Šaľa, Hlavná 53, za koal. HZDS, KSS, SMER, SNS – 565 hlasov

7. Ing. Helena Psotová, 55 r., ekonóm Šaľa, Tulipánová 3, SDL' – 454 hlasov

8. Peter Popluhár, 55 r., technik Šaľa, B. Němcovej, za koal. SDKÚ, SMK-MKP, ANO, DS – 497 hlasov

Volebný obvod č. 3

1. Ing. Ivan Kováč, 47 r., živnostník Šaľa, Nová 2, nezávislý kandidát – 443 hlasov

2. Andrej Csillag, 56 r., technik Šaľa, Dlhoveská 2, za koal. SDKÚ, SMK-MKP, ANO, DS – 410 hlasov

3. Ing. Erika Velasquezova, 44 r., učiteľka Šaľa, Slnecná 3, za koal. SDKÚ, SMK-MKP, ANO, DS – 403 hlasov

4. Ing. Ferdinand Chromek, 41 r., technik Šaľa, Hliník 1571/5, za koal. HZDS, KSS, SMER, SNS – 392 hlasov

5. Ladislav Košičár, 46 r., chemik Šaľa, Nivy 1462/5, nezávislý kandidát – 389 hlasov

6. Gabriela Talajková, 41 r., ekonóm Šaľa, Lúčna 3, za koal. SDKÚ, SMK-MKP, ANO, DS – 383 hlasov

7. Ladislav Jaroš, 45 r., manažér Šaľa, Dóžova 1603/27, nezávislý kandidát – 362 hlasov

8. Ing. František Botka, 45 r., strojní inžinier Šaľa, Lúčna 3, za koal. SDKÚ, SMK-MKP, ANO, DS – 351 hlasov

VÝSLEDKY VOLIEB PRIMÁTORA MESTA ŠAĽA

Za primátora mesta Šaľa bol zvolený

Ing. Tibor Baran, 52 r., manažér, Šaľa, Orechová ul. 2053, nezávislý kandidát, ktorému svoj hlas dalo 1 645 voličov.

Zvítazil rozdielom 43 hlasov pred kandidátom koalície SDKÚ, SMK-MKP, ANO, DS RNDr. Pavlom Kvačkajom (1 602). Na treťom mieste sa umiestnil kandidát koalície HZDS, KSS, SMER, SNS Mgr. Jaroslav Barcúch (1 447), štvrtý skončil nezávislý kandidát Ing. Alexander Szabó (1 066), na poslednom mieste sa umiestnil kandidát koalície KDĽ, OKS MUDr. Pavol Miček s 528 hlasmi.

Zo 102 kandidátov na 25 poslaneckých kresiel uspelo 17 staronových poslancov. Novými poslancami v zastupiteľstve sa stali Karol Mikláš, MUDr. Martin Alföldi, Mgr. Jozef Varsányi, MUDr. Nora Švecová, Peter Popluhár, Ing. Miroslav Polónyi, Ing. Erika Velasquezova a Ing. Ferdinand Chromek, spolu 8 nových poslancov.

573

ING. TIBOR BARAN
NOVOZVOLENÝ PRIMÁTOR MESTA ŠAĽA

Narodil sa v Šali 9. júla 1950. Pochádza zo známej šalianskej rodiny, kde boli tri deti.

Manželka Libuša Baranová, rod. Rybanová, inžinierka ekonómie, riaditeľka regionálnej pobočky Erste Bank – Slovenskej sporiteľne v Bratislave.

Dcéra Martina skončila právo a t.č. pôsobí v spoločnosti Adamčík a part. s. r. o. Bratislava

Ing. Tinor Baran navštevoval základnú školu v Šali. Potom študoval a maturoval na Strednej priemyselnej škole strojníckej v Bratislave. Vysokoškolské štúdium absolvoval na Vysokej škole ekonomickej v Bratislave.

Od roku 1975 pracoval v rôznych ekonomických funkciách. Najprv v národnom, neskôr v štátnom podniku Duslo Šaľa až do 1. apríla 1994. V ďalších rokoch, až do roku 1997 pracoval v súkromných spoločnostiach, a to v AMPRO s. r. o. a AGRARIA, a. s. Šaľa. Potom pôsobil ako samostatne zárobkovo činná osoba v oblasti ekonomického poradenstva. Od 1. septembra 1999 do marca 2002 pôsobil ako konateľ Mestského bytového podniku, s. r. o. v Šali so súčasným výkonom funkcie prednostu Mestského úradu.

Nie je členom žiadnej politickej strany. Jeho záľubami sú dobré knihy, hudba každého žánru a odborné publikácie z oblasti ekonomiky a riadenia.

Po roku 1990 spoznal život mesta aj z inej stránky ako člen finančnej komisie Mestského zastupiteľstva. Tu dospel k záveru, že nie len výška prostriedkov, ale hlavne ľudia v orgánoch samosprávy, ktorí rozhodujú o ich použití, majú v rukách kľúč k súčasnosti a budúcnosti mesta. Na základe poverenia Mestského zastupiteľstva mal možnosť v poslednom období spoznať celý mechanizmus chodu mesta. V tomto období nadobudol aj presvedčenie, že veci verejné sa dajú riadiť racionálnejšie a efektívnejšie. Jeho predstava o ďalšom vývoji nášho mesta v nasledujúcom volebnom období vychádza z poznania podmienok a z poznania platných zákonov. Svoje predstavy a ich realizáciu predniesol a vysvetlil v predvolebných stretnutiach s občanmi mesta ako aj v miestnych a regionálnych časopisoch. Ponúkol tu efektívne využitie svojich znalostí a skúseností z riadiacej práce z predchádzajúcich pracovísk v priemyselnej oblasti. Rozhodovanie o konkrétnom spôsobe plnenia všetkých budúcich aktivít bude však aj v rukách poslancov Mestského zastupiteľstva.

574

PO DLHÝCH ROKOVANIACH V KODANI SA ROZHODLO, ŽE SLOVENSKO BUDE ČLENOM EURÓPSKEJ ÚNIE V ROKU 2004

Dňa 13. decembra 2002 sa európsky sen Slovenska po desaťročí stal skutočnosťou. V Kodani, Európska únia odsúhlasila historicky najväčšie rozšírenie a Slovensko bude pri tom. Spolu s ďalšími krajinami ukončila rokovania o vstupe do Európskej únie. Päťdesiatšesť rokov po skončení druhej svetovej vojny sa Európa skutočne spája.

Slovensko prijalo navrhnuté podmienky únie. Oproti pôvodnej ponuke získali Slovenský vyjednávači v Kodani o 22,7 milióna eur viac a môže teda pridať aj farmárom. Lepšiu situáciu môžu očakávať teda aj Slovenský poľnohospodári. V rokoch 2004 – 2006 totiž budú môcť dostávať priame platby vo výške 55,60 resp. 65 percent toho, čo získavajú ich kolegovia v Európskej únii.

Súčasná európska pätnásťka sa v máji 2004 má rozšíriť na 25 členov. Súčasťou Európskej únie sa má okrem Slovenska stať susedné Poľsko, Česko, Maďarsko, pobaltské štáty – Litva, Lotyšsko, Estónsko, ďalej Slovinsko, Malta a Cyprus.

Vstup do únie má priniesť mnohé zmeny. Niektoré postihnú napríklad len poľnohospodárov, ktorých čaká nový systém podpory, obmedzenie niektorých druhov produkcie, či tvrdá konkurencia zahraničia. Novinky však vstup do únie pripraví aj učiteľom, zdravotníkom či policajtom. Mnoho nových vecí čaká aj na každého obyvateľa. Otvoria sa napríklad väčšie možnosti pracovať v zahraničí. Pred vstupom do únie vznikli na Slovensku mnohé mýty, ktoré nie sú celkom pravdivé. Napríklad sa nemusíme obávať, že by sme v únii prišli o právo vyrábať bryndzu alebo by sme nemohli jesť makové koláče. Na druhej strane treba sa pripraviť, že niektoré očakávania sa po vstupe do únie nespĺnia. Napríklad rýchly rast životnej úrovne. Slovensko dostane možnosť získať peniaze z európskych fondov, súčasne však bude časť peňazí odvádzať do spoločného rozpočtu. Či a koľko na vstupe do únie zarobíme závisí najmä od nás. Od schopnosti predložiť kvalitné projekty a dostať na ne peniaze z Bruselu. Či už pôjde o ochranu životného prostredia, budovanie diaľnic, alebo rozvoj vidieka.

Vstupom do únie vkročí Slovensko do európskej rodiny, ktorá však vie byť voči svojim členom nekompromisne tvrdá. Pripraviť sa treba aj na tvrdý boj o presadzovanie vlastných záujmov, najmä v Bruseli, kde sídlia európske inštitúcie. Obyvatelia Slovenska budú môcť využiť Európsky súdny dvor alebo žiadať o pomoc európskeho ombudsmana. Súčasne však o bežnom živote ľudí už nebude rozhodovať len starosta či vláda v Bratislave. Mnohé rozhodnutia prídu priamo z Bruselu a budú sa týkať aj takých bežných vecí, ako sú technické normy pre výrobky.

Aké sú teda výhody a nevýhody členstva v Európskej únii?

Výhody	Nevýhody
+ lepší rozvoj ekonomiky	- kvóty pre poľnohospodárov
+ vyšší záujem investorov poľnohospodárov	- nerovné postavenie
+ rýchlejší rast životnej úrovne	- rýchlejšie zvyšovanie cien
+ možnosť pracovať v zahraničí	- vyššie spotrebné dane
+ jednoduchšie cestovanie	- vzdanie sa časti suverenity
+ silnejší hlas Slovenskej republiky v zahraničí	- presadzovanie záujmov silných členov
+ vyššia bezpečnosť	- zvýšenie byrokracie
+ príjmy z rozpočtu Európskej únie Bohuníc	- predčasné odstavenie Jaslovských Bohuníc

Po našom vstupe do Európskej únie rozhodne s konečnou platnosťou referendum, ktoré sa uskutoční na budúci rok 16. a 17. mája 2003.

575

Zápisy v Kronike mesta Šale za rok 2002 boli spracované na základe najdôležitejších udalostí a hodnoverných údajov zo života nášho mesta v roku 2002. Kronika za rok 2002 obsahuje 63 ručne písaných strán, a to od č. strany 512 po stranu 575.

Kroniku zostavil a napísal: Mgr. Peter Bošňák (kronikár mesta)